

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 14.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1908.

Leto XXI

Slovenska trgovska šola.

Kranjski deželni zbor je zadnjo soboto v svoji drugi seji na predlog dr. Kreka sklenil, da se osnuje v Ljubljani dveletna slovenska trgovska šola s pripravljajalnim tečajem. Naš list je pred vsem kmečki. Zato vprašujemo: Ali more biti naš kmet zadovoljen s tem sklepom, ali bo nova šola njemu kaj koristila? In na to mirno odgovarjamo, da je kmet lahko zadovoljen in ponosen, da je njegova S. L. S. sprožila to, za ves slovenski narod, in v prvi vrsti zanj znamenito in velekoristno zadevo.

1. V trgovsko šolo bodo jemali mladeniče, ki so že popolnoma prosti ljudske in ponavljalne šole, torej po dovršenem 14 letu. Koliko brihtnih fantov je po naših kmečkih domovih. V šolo gimnazijo ali realko jih ne dajo, ker bi šolanje bilo predrago. Kako prav bo tu prišla trgovska šola, ki bo razmerno poceni v kratkem času dala fantu sposobnosti, da si bo sam služil potrebnega kruha. Če ne bo dovolj znal iz ljudske šole, pojde v pripravljajalni tečaj. Velikokrat se primeri, da kmetijski fant v latinskih šolah ne more naprej. Kaj naj stori oče z njim, ko je že dve, tri, štiri leta trgal klopi po gimnaziji. Morda mu ne gre latinsko ali grško, v drugih rečeh je spreten; takemu se bo lahko odprla pot v življenje po trgovski šoli.

2. Niso pa samo ti sebični vzroki, ki nas vodijo do tega, da pritrujemo sklepu deželnega zbora zavoljo trgovske šole. Imamo še drugih. Slovenska trgovina je sedaj na nizki stopinji, ker je izobrazba slovenskih trgovcev veliko premajhna. Na vsem našem jugu nimamo nobene trgovske šole, ki bi se v nji učilo v našem slovenskem, ali hrvaškem jeziku. Naš fant,

ki je hotel v trgovsko šolo, je moral znati nemški ali laški. Vrhtega je pa še šolnina po teh šolah zelo visoka. Mi bomo pa imeli deželno šolo, ki se bo gotovo ozirala nato, da bo tudi revnejšim učencem mogoče vstopiti vanjo. Trgovsko znanje se bo razširilo. Motil bi se strašno, kdor bi mislil, da je za trgovca človek kmalu dovolj prebrisan. Dandanes mora poznati trgovske in menične postave, mora biti več v knjigovodstvu, mora znati trgovske račune in dopisovanje; podučen mora biti natančno o blagu, njegovih vrstah in vsakovrstnih sleparijah, ki se z njimi blago prenašajo. — Naj omenimo tu, koliko se samo za cunje zmeče stotisočakov, ker kupci, velikokrat pa tudi mali kramarji blaga ne poznajo. Kupčija po svetu ima zelo razvita pota. Trговец mora poznati, kako kroži denar in kako se prevaža blago. To znanje je važno za vsakogar, tudi za kmeta. Zelo veseli bi bili, ko bi boljši posestniki svoje fante tudi za svoj poklic pošiljali v trgovske šole. Ne mislimo cele, marveč le krajših tečajev, ki so mogoči pri nji. Kmet je tudi trgovec. Kaj mu pomaga, če zna dobro pridelovati, če pa ne zna dobro prodajati. Ker trgovstvo ni pri nas razvito, zato tudi zastaja gospodarski napredek. Kjerkoli trgovina odpre tuje trge, kjer naše blago lahko dobi dobrih kupcev, tam se tudi širi napredek. Seveda: tudi najbolj trdi in v starih navadah okosteneli gospodar se bo lotil naprednejšega gospodarstva, če bo jasno videl, da mu to nese. Ne prezirimo pri tem, da leži naša domovina neprimerno ugodno. Pri morju je; železniških zvez bo imela kmalu toliko, da bo med prvimi v Avstriji v tem oziru; delavno, razumno ljudstvo ima. Treba je le še poskrbeti, da se po napredni trgovini odpre svet, pa bodo naši kmetje in obrtniki dobili novih, lepih virov za svoje dohodke in nikomur ne bo treba v tujini iskati kruha.

3. Dr. Krek je tudi predlagal, naj se pri trgovski šoli ustanovi tečaj za združništvo. Večje zadruge potrebujejo trgovsko izobraženih voditeljev. Zdaj jih ni. Nova šola nam jih bo dala. Vsak, kdor se količkaj zanimlje za javno življenje pa ve, da brez združništva ni mogoč uspešen napredek za kmeta. Zato po pravici rečemo, da nam je združna šola, ki bi se v nji eno leto, ali vsaj pol leta naučili fantje potrebnih trgovskih spretnosti z ozidrom na združništvo, potrebna kot oko v glavi. Take šole še nimajo nikjer v Avstriji: naša bo prva.

Pa še nekaj! Liberalci kriče, da je S. L. S. sovražnica mest. Zdaj je pa njen prvi predlog v novem deželnem zboru tak, ki kaže ravno na vzajemnost mestnega in kmečkega prebivalstva. Za vse boji prostora v naši lepi deželi, za vse, ki pošteno delajo v ti ali drugi stroki, samo pohujševalci in oderuhi na kmetih in po mestih naj ga ne dobé!

Deželni zbor kranjski.

Pretekli petek so se zbrali prvič novo izvoljeni deželni poslanci kranjski. Vse je bilo radovedno, kakšna bo deoda novega deželnega zbora, zlasti ko je splošno znano, da S. L. S. prekoslej vztraja pri svoji zahtevi razširjenja volivne pravice. In pokazalo se je takoj prvi dan, da so nasprotniki uvideli brezuspešnost svojega nasprotovanja in se sprijaznili z mislijo o volivni reformi. Naj sledi tu kratko poročilo o tem zanimivem začetku deželnozbornega zasedanja.

Ob navzočnosti vseh deželnih poslancev (razen dr. Žitnika, ki je bil zadržan na Dunaju) je deželni predsednik baron Schwarz otvoril zasedanje z nagovorom. Istotako je novi deželni glavar dvorni svetnik Šuklje v izbranih besedah pozdravil poslance in narisal naloge

ki čakajo rešitve v novem deželnem zboru »Na delo Vas kličem« — je rekel med drugim — »ta zemlja Kranjska, katero ljubimo z jednako vneto vso poslanci brez razločka narodnega pokolenja in strankarskega prepričanja, hrepeni po delavnem deželnem zboru ter omaguje in gre v nič, ako se to ne doseže. Ne bode nadrobno našteval velikih gospodarskih in kulturnih nalog, katere čakajo nujne rešitve od strani deželnega zastopa. Navajam le širno polje deželne melioracije, preskrbovanja prebivalstva z zdravim pitno vodo, skrb za izboljšanje naših občil, za železnice in ceste, nujno potrebo, nadomestiti staro blaznico na Studencu z zgradbo deželnega zavoda, urejenega po načelih moderne vede in človekoljubnosti.

Dalje bo treba pomnožiti bolnice in ustanoviti hiralnice. Končno tista velika naloga, dvigniti naše šolstvo na ono višino, ki od govarja potrebam naše dežele in naše dobe — po mojem mnenju ena najvažnejših nalog in dolžnosti kranjskega deželnega zbora.

Vse to čaka primerne točne rešitve in do te ne pridemo, ako se strast ne poleže ter mi ne vrne v to visoko zbornico.

Nato so se izvolili za reditelje Pogačnik, Pirč in baron Apfaltrern, za verifikatorje pa Mandelj, grof Barbo in dr. Novak. Sledila je nato volitev novega deželnega odbora, ki je tako izpadla, da je S. L. S. dobila večino v roke v tem prevažnem zastopu. Izvoljeni so bili iz veleposestev grof Barbo, iz mest in trgov dr. Tavčar, iz kmečkih občin dr. Lampe, iz cele zbornice dr. Šusteršič; za namestnike pa: baron Apfaltrern, dr. Triller, Košak in Jaklič.

Prišla je nato na vrsto volivna reforma glede katere se je po utemeljevanju dr. Šusteršiča sprejel od vseh strank vložen naslednji predlog:

Deželni zbor skleni: Deželni red in deželni volivni red se imata spremeniti v tem smislu, da se omogoči vsem slojem prebivalstva sodelovanje pri deželni zakonodaji in upravi.

Izvoli se ustavni odsek 12 članov in 3 namestnikov, kateremu se naroča, da izdela zakonska načrta v predstoječem smislu in poda v najkrajšem mogočem času svoje poročilo.

V formalnem oziru se predlaga, da se ta predlog obravnava kot nujni v smislu § 21. pravilnika. V Ljubljani, 27. marca 1908. Podpisani vsi poslanci cele zbornice.

V ustavni odsek so bili soglasno izvoljeni: Šusteršič, Krek, Jaklič, Povše, Lampe, Schweigel, Liechtenberg, Barbo, Tavčar, Eger, Triller, Plantan. Namestniki: Demšar, Gangl, Margheri, istotako soglasno izvoljeni.

Za predsednika ustavnega odbora je bil izvoljen dr. Krek, namestnik baron Liechtenberg.

Izvoljeni ustavni odsek se je takoj sešel in sklenil, da se prihodnji seji deželnega zbora predloži načrt zakona, ki določa, da ustavni odsek tudi na sklepu zasedanja dalje zburi in do prihodnjega zasedanja, ki bo najbrže meseca junija, sporazumno z vsemi strankami volivno reformo izdela. To se je v prihodnji seji, ki je bila naslednjega dne, soglasno sprejelo. Dr. Krek in tovariši na so tudi predlagali, naj se vse potrebne ukrepe, da se v Ljubljani ustanovi dvorazredna slovenska trgovska šola. (O tem poročamo obširneje na uvodnem mestu.) Tudi to je bilo soglasno sprejeto. Nato je deželni glavar sejo zaključil in deželni odbor do junija odgodil.

Tako je torej za kranjski deželni zbor nastopil čisto nov položaj. Vse kaže, da je napočila za deželno upravo nova doba, doba marljivega, plodonosnega dela. Hvala Bogu, da je ta doba v naši stranki našla prave moze na pravem mestu!

Političen pregled.

AVSTRIJA.

Delavsko ministrstvo.

Poročali smo že bravcem »Domoljub«, da namerava vlada ustanoviti še eno ministrstvo, ki ga dobe krščanski socialci, kar jim tudi po vsej pravici gre zaradi velikega števila njihovih poslancev v zbornici. Sedaj je ta stvar že gotova. Vladni uradni list je naznanil, da vlada predloži zbornici pri prihodnjem zasedanju svoj načrt o delokrogu novega ministrstva, ki se bo imenovalo »ministrstvo za javna dela«. Vlada misli nekatera opravila, ki sta jih do sedaj imela poljedelski in notranji minister, izročiti novemu ministru za javna dela; tako n. pr. bodo spadale v njegovo področje vse gradbene zadeve, rudarstvo, za katerega je skrbel do sedaj poljedelski minister, pospeševanje obrti in obrtno šolstvo. Seveda niso dolžnosti ministra za javna dela še popolnoma določene, ker ima o njih zbornica zadnje besedo. A verjetno je, da bodo poslanci sprejeli predlog vlade tako, kakor ga je predložila. — Znano je, da postane novi minister krščanski socialc dr. Gessmann, ki je izredno nadarjen in zmožen politik.

Obrt in trgovino.

so pretresali prejšnji teden v proračunskem odseku. Pri tej priložnosti je naš poslanec dr. Žitnik zahteval od vlade, naj pospešuje obrt in trgovino tudi na Kranjskem, kjer se ni do sedaj v tem oziru še prav veliko storilo. Potrebnovali bi vsaj treh splošnih obrtnih šol, in sicer po eno na Dolenjskem, Gorenjskem in Notranjskem. Prav živo čutimo tudi potrebo trgovske šole v Ljubljani, ki se pa bo, kakor vse kaže, kmalu tudi ustanovila. Dalje je opozarjal vlado na domačo obrt; vsi tisti kraji, kjer se izdelujejo čipke, suha roba, zobotrebci, sita, žreblji, morajo dobiti strokovnih učiteljev, ako hočemo, da se bo ohranila domača obrt. — Dr. Korošec je izrazil željo, naj vlada poskrbi za vzgojo čipkarskih in pletarskih učiteljev v slovenskih pokrajinah, ki bi potem prirejali poučne tečaje, ter naj da učencem teh tečajev državno podporo.

Visoke šole

so povzročile v proračunskem odseku mnogo težav in še več govorov. Različne narodnosti zahtevajo namreč naenkrat pet novih vseučilišč, vlada pa si ne zna pomagati iz zadrege. Čehi in Nemci hočejo imeti novo češko in nemško vseučilišče na Moravskem, Slovenci zahtevamo svojo visoko šolo v Ljubljani, a tudi Lah in Rusini se oglašajo z isto zahtevo. Poslanci vseh peterih narodov so imeli pripravljene pozive na vlado, naj jim osnuje visoko šolo, toda nihče ni vedel, če bodo dobile te resolucije v odseku dovolj glasov večine. Slednjič so se poslanci med seboj pobotali in so sprejeli vseh pet resolucij za slovensko, češko, nemško, rusinsko in laško vseučilišče. — Pri razpravi o visokih šolah je poslanec dr. Korošec temeljito raz-

ložil želje in zahteve Slovencev. Za sedaj moramo dobiti v Ljubljani vsaj vseučiliško stolico za pravoznanstvo; vrhu tega mora vlada priznati izpite na zagrebškem vseučilišču tudi v Avstriji, kajti sedaj ne dobe tisti, ki so napravili skušnje v Zagrebu, državne službe v Avstriji, vsled česar se morajo slovenski dijaki potikati po tujih, nemških mestih, namesto da bi študirali v bližnjem nam Zagrebu med bratskim narodom.

Wahrmund

je dal tudi proračunskemu odseku dela. Svobodomiselnimi poslanci so interpelirali zaradi njega v odseku, toda bivši finančni minister dr. Bilinski jim je jako dobro odgovoril, da katoličani ne moremo trpeti na vseučiliški stolici človeka, ki podlo žali naša verska čuvstva, ki tajl božanstvo Kristovo, zakrament sv. Rešnjega Telesa, devištvu Matere božje itd. — Posebno pa so poslanci napeto pričakovali, kaj poreče naučni minister na interpelacijo svobodomiselnec. Ta je izjavil, da vlada ne more braniti vseučiliškemu profesorju, da uči, kar hoče; ona pazi le na to, da kdo sirovo ne žali verskega čuvstva. Ali je pa knjiga profesorja Wahrunda za katoličane žaljiva, o tem da bo odločevalo sodišče. — Sodišče pa je že izreklo svojo besedo. Ko so se namreč nekateri Wahrundovi prijatelji pritožili, ker je bila njegova za katoličane tako žaljiva knjiga zaplenjena, je sodišče to pritožbo zavrnilo in s tem priznalo, da je Wahrmund katoličane žalil; sedaj je dolžnost vlade, da brani katoliško vero pred sirovimi napadi. Sicer pa se o vsej tej zadevi vedno manj govori in bo slednjič popolnoma zaspala, ker so jo svobodomiselnici čisto po nepotrebnem pretiravali ter bili plat zvona, ko ni nikjer gorelo.

Na Dunaju

so vrli krščanski socialci zopet sijajno zmagali pri volitvah za tretji razred občinskega zastopa. V vseh 21 okrajih je kršč. socialna stranka postavila svoje kandidate in je povsod nepričakovano slavno zmagala. Socialni demokrati namreč vedno vpijejo, da Dunaj nikakor ni tak, kakor si ga žele in slikajo krščanski socialci, toda volitve so govorile drugače. Kršč. socialci so dobili 32.594 glasov, medtem, ko so imele vse njim nasprotne stranke skupaj komaj 8495 glasov. Judovski liberalci in z njimi združeni socialni demokratje so se trudili na vse kriplje, da dosežejo kar moči veliko število glasov. Obkolili so nekatere hiše, da krščansko-socialni agitatorji niso mogli vanje, trkali so volivcem volivne stike, delili in razpošiljali svoje oklice — a vse jim ni nič pomagalo. Zanašali so se tudi na to, da sedaj ni dunajskega župana dr. Luegerja doma, da zato manjka krščansko-socialni stranki duše in se ne bo mogla geniti, toda pokazalo se je, da je stranka sama dovolj močna in sposobna za boj. — Krščanski socialci na Dunaju so nam lep vzgled, kaj premore vztrajno politično in gospodarsko delo. Nekdaj so bili časi, ko je Lueger dobival pri volitvah po 10 glasov, toda on ni odnehal, dokler ni popolnoma zlomil moč judovskega liberalizma, tako da je

danes ves cesarski Dunaj v krščansko-socialnem taboru.

Deželni zbor istrski.

je rešil v zadnjem zasedanju nekatere važnejše zadeve in je sedaj razpuščen. Najvažnejše njegovo delo je bila pač volilna reforma, ki se je izvršila mirnim potom v sporazumu vseh strank. Cesar-ski namestnik knez Hohenlohe se je pri zadnji seji v italijanskem in hrvaškem govoru zahvalil deželnemu zboru za delovanje ter naglašal zasluge deželnega glavarja dr. Rizzija in dr. Laginja, da se je dosegel sporazum med obema narodoma istrske.

ČEŠKI KMETJE PROTI BREZVERSTVU.

Češki kmetje proti brezverstvu.

»Zveza katoliško-čeških kmetov na Moravskem«, ki je bila ustanovljena pred 10 leti in šteje sedaj že 14.000 članov, je zborovala dne 22. marca v Brnu. Namen shoda je bil, da obsodijo brezverstvo učiteljev, ki z njim zastrupljajo že otroke v šoli in širijo svoje pogubne nauke tudi med ljudstvom. Zborovanje, na katerem je bilo kakih 4000 kmetov, se je vršilo mirno in dostojno; zborovavci so obsodili brezversko učiteljestvo ter sklenili ustanoviti katoliško učiteljske. Toda svobodomiselnici so po svoji stari navadi poskrbeli, da se ni končalo brez kričanja in vpitja. Pred kolodvorom so došle duhovnike psovali. Okoli 200 ljudi je hodilo pod vodstvom poslancev Hybeša in Vaneka po cestah. Na velikem trgu je govoril Hybeš, nakar so demonstrantje šli pred Besedni Dom, kjer so se spoprijeli s 600 zborovalci. V Rudolfovi ulici so bili nekateri duhovniki s palicami napadeni. Ko so zborovalci šli iz stolnice k maši, so svobodoljubni demonstrantje zopet kričali. Škofu grofu Huguinu so klicali: »Živela prosta šola!« Na nekega duhovnika so vpili: »Ubite ga!« Policija je posegla vmes. — Kakor vidite, so svobodomiselnici povsod enaki. Naši liberalci so menili, da ne ostanejo živi, če ne bodo kričali ob lepem katoliškem shodu, in moravski ravno tako.

Listek.

Družina.

Novela. Spisal Ant. Erjavec.

V.

Štefinovo življenje je zadnje čase po stalo nemirno in burno, polno skrbi in polno pekočega strahu, kakršnega občuti velik grešnik v času, ko ga Bog z ostrim glasom kliče k pokori. Njegova edina tolažba je bil sin Aleš, ki je že par mesecev bival pri njem. Toda tudi Aleš se je dan za dnem klatil po hosti in polju — oče pa je potrj po svoji hiši hodil iz kota v kot in premišljeval težke zgodbe svojega življenja. Rad bi bil stopil pred svet in pokazal vse svoje skrite grehe ter se pobahal

z njimi, a bilo ga je sram pred Bogom in ljudmi. Rad bi bil strgal krinko z obraza in stopil pred ljudstvo s skesanimi besedami, rekoč: »Glejte me, jaz sem tisti ničvrednež, ki sem zakrivil propad Košarjeve hiše in družine, — jaz sem tisti oderuh, ki sem pahnil družinskega očeta v dolgo ve ter ga pognal po svetu, daleč od žene in otroka, — jaz sem kriv, da je po očetu hrepeneča hči planila v deročo reko med gromom in strelo, — jaz sem osirotelo mater zapodil iz njene lastne hiše kot beračico od praga do praga, — jaz sem — — —«

Ko je Štefin tako prenišljaj božji glas, ki mu je trkal na srce, je trepetalo njegovo sključeno suho telo. Oči so mu rasle v globokih jamicah in se čudno svečile. Potegnil je iz hladnega žepa šop ključev ter odprl debelo skrinjo. Po plesnobi je zadisalo iz nje. Štefin je segel s koščeno roko globoko na dno in privlekel zavoj pisem na dan, vsa lepo bela in nova. Od zapršenega okna je padala medla luč na pisavo, in Štefin je prebiral list za listom s tresočo roko. Včasih se je zategnjeno zasmejal, kakor človek, ki hoče siloma zadušiti neprijetne občutke v svojem srcu. Pisma, pisana z okorno delavsko roko, niso bila naslovljena nanj, ampak na — gospodinjo pri Košarju, in so prihajala iz Amerike od njenega moža.

»Ha-ha, Barba, zakaj nisi marala postati moja nevesta?« se je zakrohotal Štefin in vrgel šop pisem nazaj v skrinjo. »Potem bi ne bilo teh pisem, ki so tebi prinesla toliko nesreče, in morebiti bodo tudi mene nekoč spravila v ječo.«

Štefin je potegnil z blede roko preko čela in redkih las. Pokrov pri skrinji se je zaprl z ropotom, in to je Štefina razburilo še bolj. Nemirno je stopil do vrat in zopet nazaj, sedel na stol in podprl brado med dlani. Nato je skočil pokonci in se opotekel proti oknu. Z bliščecimi očmi je bulil skozi okno v medlo, umirajočo jesensko naravo, naslonil je vroče čelo na steklo in poslušal, kako je tam daleč spodaj bučala zelena reka in so šumele jelše ob njej s svojim črno porjavelim listjem.

Tedaj je pritekel na dom Aleš zdravih lic in potuhnjenih oči. Oče mu je stopil do srede sobe nasproti in ga je pobožal po licih in potepal po rami.

»E, dečko, korenjak si, korenjak, odkar ne služiš več pri Košarju. Rad te imam.«

»Kajne, oče? . . . Ali mi bodete kmalu dovolili, da pojdem z vašo puško v hosto?« vpraša Aleš razveseljen.

»Zdaj še ne razumeš, kako je streljati treba. Ob priliki te bom tudi tega naučil. Potem bova hodila skupaj na lov. Zdaj so se zame začeli časi, ko potrebujem razvedrila,« dé oče in pogleda sina z navidez mirnimi, prijaznimi očmi. Aleš se splazi v kot in motri črno puško z radovednim pogledom.

»Kje si pa danes bil?« se oglasi oče.

»Tam zdolaj narodu, kjer sem svoj čas našel Katarinko,« pripoveduje Aleš, videč, da je danes oče nenavadno prijazen.

Štefin osupne:

»Kaj — Katarinko si našel? Tega še nisi povedal, Aleš. Kje si jo našel?«

»Narodu, nasproti otoku sredi reke. Daleč okrog leži belo kamenje, ki ga nanesa voda. Na kamenju je ležala Katarinka. Stopil sem k njej, in gledala mi je čisto v obraz s svojimi hudobnimi očmi — prav tako me je gledala, kakor tisti večer, ko me je vlekla za ušesa — —«

Štefin je trepetal. Vedno se mu je godilo tako, kadar je slišal od utopljenec. Njegov sin pa je pripovedoval z mirnim in zadovoljnim glasom, kakor bi se ne bilo ničesar pripetilo.

»Čakaj, zdaj ti povrnem, ko si me tolikrat tožila pri gospodarju, da sem bil tepen — tako sem rekel in sem jo z nogo porinil nazaj v reko. Potem sem tekkel domov; zvečer me je nekoliko strašilo, zdaj pa ne več —.«

Štefin je skočil ob sinovih besedah pokonci in se prijel za glavo, stopil parkrat po sobi gorindol, kakor človek, ki ga je zadela velika izguba, nato pa je obstal pred sinom. Sklonil se je k njemu, objel mu glavo med svoje dlani ter mu pogledal živo v oči, rekoč z obupnim glasom:

»Aleš — takega sina imam? — Mrtvo Katarinko si pahnil nazaj v reko? In to mi pripoveduješ, meni očetu, z mirnim glasom kakor vsakdanjo povest? Tako govore tolovaji o svojih dejanjih, ne pa otrok svojemu očetu —«

Oče je po teh besedah pahnil Aleša od sebe in se sesedel na skrinjo. Vroče mu je bilo srce. Naslonil se je s hrbtom na mrzli zid in gledal nepremično predse v nemi bolesti.

Aleš si ni znal razložiti očetovega vedenja. Šel je iz hiše in zavil proti vasi.

Medtem se je približala Štefinovi hiši ženska, delavno oblečena, in s solzami v očeh. Mimo okna je stopila in zapazila v sobi Štefina. Šla je proti hišnemu pragu in hotela stopiti v vežo, pa se je premislila in se vrnila h oknu. Obstala je in strmé gledala v sobo, roki sklenjeni na burno dihajočih prsih. Naenkrat je dvignila pest, solze so ji polile oči, in zakričala je skozi okno:

»Tako si me toraj vrgel na cesto, ti neusmiljeni! Ni ti zadoščalo, da si mi uničil družinsko srečo, da si dragega moža pognal po svetu, ampak tudi jaz, osirotela mati, moram z doma svoje sreče — —«

Ženska je kričala z glasom, ki so ga dušile solze in zrla z obupanimi očmi Štefinu v obraz. Njena lica so bila blede, z bolestjo zaznamovana.

Štefin je skočil pokonci in planil proti oknu. Ženska je kričala dalje:

»Zdaj grem iskat svojega moža, ki si ga pognal po svetu, ti, ki si uničil srečo družine. Z Bogom! Saj me ni treba poditi s pestmi, Štefin, — sama grem odtod. Bog ti odpusti!«

Štefinu so osteklenele oči. »Barba! Copernica! Proč odtod!« je zaklical in skočil proti vratom. Toda ženska je že odšla čez travnik in zavila na belo cesto — v beli svet.

Štefin se je vrnil v sobo in je nemirno, s trdimi škornji in upognjenim telesom, korakal po njej gorindol.

(Konec prihodnjič.)

V Lurd!

1. V Provansl. 2. Lurd — izraz Previdnosti božje.

Nizko se je nagnilo solnce, globoko, da se je dotikalo tal. Zahod je gorel v večerni zarji, dolgo raztegnjeni oblaki so ležali nizko, da bi človek skoro stopil nanje, žareli so kakor ognjeno morje, ki se razteza ob mejah neizmerne, otožne Provanse. Na vzhodu pa je vstajal mrak, nevidno in polagoma, kakor bi oprezoval in si ne upal zagrniti široke ravnine.

Solnce se je skoro stopilo v ognjenem morju, zadnji žarki so poljubljali plan in se plašno umikali dolgin sencam, ki so kakor duhovi begali po Provansl. Zapuščeno so hiteli zlati prameni po veliki planjavi, daleč so hiteli, dokler niso omagali in umrli na samotni. Tako otožen je solnčni zaton v Provansl: ni ga snežnika na vzhodu, da bi ga pozlatili zadnji solnčni žarki, da bi zadnjikrat pozdravili ljubko dolinico pod njim. Le visoko nad Marsejem se zasveti včasih svetlo in žareče, ko že pregrinja mrak veliko dolino dolenjega Rodana, kakor bi zažarela zvezda večernica: Marija de la Garde še enkrat pozdravlja Provanso in božje Dete jo blagoslavlja, dokler ne ugasnejo zadnji prameni in ne razprostre noč svojih črnih kril od vzhoda do zahoda. Ni ga gozda na plani, da bi skrivnostno šepetal svoj večerni Ave ob lahнем večernem vetriču, ni ga studenca, da bi žuborel ob cesti svojo ljubko pesemco, kakor jo žubori v domovini, ni griča s cerkvico, da bi zazvonilo s srebrnim glaskom in odmevalo stokrat po pobočjih, in koscev, da bi se vračali s polja in molili glasno: Angel Gospodov. In zato je otožen solnčni zaton v Provansl, ker ni tako, kot je v domovini.

Hladen zrak, ki je zavel preko voza, me je zdrnil, da sem si pomel oči in odprl sem še jaz okno, da se nasrkam svežega zraka. Velik dan je že bil zunaj, rosna trava se je svetila v jutranjem solncu, kakor bi nasejal neviden sejavec diamantov po vsej božji zemlji, iz doline pirenejskega predgorja pa so se dvigale bele meglice kakor po gorenskih planinah, kadar se zbudi jesensko jutro in zazvoní po gorskih cerkvicah k zornicam. Resnično, to ni več Provansa, neizmerne in otožna ravan, kjer se solnce ob zahodu dotika zemlje in ne zatoné za visokimi gorami, ni več široke dolina Rodanova, kjer umirajo poslednji solnčni prameni zapuščeni na neizmerni plani in ne zlate snežnih vrhov na vzhodu. Ljubka, zelena dolinica, griči z zelenimi vrhovi, gozdi s košatimi kronami, ravnice z njivami, na katerih se valovi ob jutranjem vetriču jesensko žito, to pa je kakor pod vznožjem naših planin in ne pod vznožjem visokih Pirenejev.

Tedaj se je nenadno zganilo v vozu, nekdo je zaklical: «Lurd!» in vsi so hiteli k oknu, da ugledajo vitek, bel zvonik, ki se je dvigal iznad gričev in se zdajnzda skrila za kakim pobočjem.

Lurd, to je tista beseda, ki tako čudovito vpliva na človeška srca, beseda, ki vnema leto za letom stotisoče in zopet stotisoče iz vseh slojev, iz vseh krajev, da poromajo tja k obrežju tihega Gava, k oni ču-

dežni jami, kjer izvira oni naravni studenec, ki je ozdravil že tisoče telesne bolezni in kjer teče še obilnejši nadnaravni studenec milosti, ki jih deli nebeška Mati v bogati meri svojim zemeljskim otrokom. Čudovito vpliva ta beseda na srce vernega katoličana, ker čuti, da je Lurd tisti kraj, kjer se v posebno polni luči kaže neizmerne usmiljenje božje, dobrota in neskončna dobrota božja, kraj, kjer je hotela nebeška Kraljica na čudežen način izkazati svojo veliko ljubezen in materinstvo. Kakor bi se ji zdelo, da do tedaj ni mogla pokazati vse svoje neizmerne materine skrbi, si je izvolila kraj, kjer hoče izpolniti svoje koprnenje, pomagati svojim ubogim človeškim otrokom, kjer hoče, da jo ljudje prosijo vedno bolj kot doslej, da jo ljudje prisilijo liti studenec milosti nad ubogo množico. Naše srce vé, da je Lurd kraj, kjer je Mati božja sama potrdila tri leta preje razglašeno cerkveno resnico, da je Marija brezmadežno spočetje. Ni ga potrdila zato, kakor bi še ne bil ta cerkveni nauk popolnoma trden in gotov, kajti, kar proglasi sveta cerkev kot razodet nauk, je resnično in brez najmanjšega dvoma, ampak potrdila ga je, da s tem pokaže svoje veselje in svojo hvaležnost sv. cerkvi. In lahko se reče, da vsi čudeži, ki so se zgodili tekom petdeset let v Lurdu in vse obilne milosti, ki jih je rosila Marija leto za letom na stotisoče pred ono votlino, da je vse to le plačilo in sad razglasitve cerkvenega nauka o brezmadežnem Spočetju. — Lurd je kraj, kjer je bila v enem mahu razrušena vsa stavba moderne, brezverske znanosti. Ostavili so novodobni učenjaki Gospoda Boga, utajili so vse nadnaravno in govorili so mogočno, da je Bog odveč in da je ves nadnaraven red neumnost in popolnoma nemogoča stvar, sezidali so si nov babilonski stolp, odkoder bi vodili pametni ljudje vesoljno človeštvo in vladal bi mir, vladala sreča in zadovoljnost. Pa «On, ki prebiva v nebesih, se jim smeje in Gospod jih zasmehuje.» (Psalm 2, 4.) En sam čudež v Lurdu je zadosten, da podere ta stolp in učenjaki gledajo osupnjeni in presenečeni, in še danes stoje vsi tisti, ki ne marajo pripoznati nadnaravnega reda, obnemogli in uničeni pred dogodki, ki se dogajajo v Lurdu. — Lurd je kraj, kamor s ponosom zre vsak katoličan, a tudi z velikim zaupanjem na pomoč božjo v velikem boju, ki ga bije danes katoličanstvo proti združenim sovražnim silam, ki napadajo hujše kot nekdanj in z ostrejšim orožjem kot v prešlih časih cerkev Kristusovo.

Zdi se, da je Lurd potreba današnjega časa, na eni strani velik, uničevalen protest in ugovor in zasmeh božji proti velikanškim osnovnim zmotam današnjega sveta, ki prodirajo vedno globlje v široke sloje, na drugi strani pa daje katoliški cerkvi novega in vztrajnega poguma, velike moči in novo poročstvo vedne pomoči v boju proti usodnem modernem svetovnem nazarju. Lurd je veličasten in mogočen izraz Previdnosti božje.

2. Na lurški cesti.

Stopili smo z vozov in se globoko oddahnili, ker smo bili vsi že zelo utrujeni od dolge vožnje. Pred kolodvorom so nas

čakali pripravljeni vozovi, ki so nas peljali v hotele, kamor smo se nastanili.

Lurd leži ob reki Gav in ima blizu devet tisoč prebivalcev. Na jugovzhodu se dviga 900 metrov visoka gora Grand Ger, vrhu katere se vzdiguje 30 metrov visok križ. Na hrib vozi žična železnica. Mesto je precej slovito po svojih velikih kamnolomih.

Hitel sem k obrežju Gava, k oni votlini, kjer je Marija govorila z ubogo lurško deklico Bernardko. Po cestah je postalo živahno. Romarji z znamenji na prsih hitijo proti jami, po sredi ceste vozijo mladi, elegantno oblečeni gospodje vozičke, na katerih napol sede in napol leže bolniki z bledimi lici in motnimi očmi. Trdno zaupanje in globoka udanost seva iz njihovih upadlih obrazov, ustne pa se premikajo neprenehoma v molitvi. Vodniki drže v eni roki rožni venec, z drugo pa vodijo voziček in skrbno pazijo, da vozijo vedno po gladki cesti in da ne pride kak kamen pod kolo.

Došel me je velik, pokrit voz z visokimi kolesi, počasi in umerjeno je stopal konj po sredi ceste, kakor bi se bal, da se ne bi izpodtaknil, na vozu pa je ležal v postelji bolnik nepremično, lica je imel globoko udrt in zdelo se je, kakor bi ne bilo v njem nobenega sledu življenja. Ob njegovem podnožju sta sedela dva strežnika z nosili na rami, gledala sta na bolnika, med njunimi prsti pa so se premikale jagode rožnega venca.

Pred manjšo se je odprl velik, okrogel trg, okrog katerega se dvigate na vsaki strani dve obokani arkadi k veličastni gotski cerkvi, ki stoji na vzvišenem prostoru nad trgom. Vsa stavba kipi kvišku, vsak člen, se zdi, da hrepeni v višave, vitek, bel zvonik se vije proti nebu, kakor bi bila v njem utelešena vsa vedna molitev, ki jo poslušajo dan na dan valovi tihega Gava, vsa bazilika je kakor kristalizovan, neminljiv Ave Maria, večna pesem, ki ne izdane vekomaj. (Dalje.)

Za »Naš Dom« na Dunaju so darovali po 1 K gg.: Ign. Kegel, Ivan Brodnik, Al. Jeller, Marko Bajuk in gđc. Marija Lenček. Ana Prah, Ivanka Prah, Ana Fras, Neža Komšak in Ana Abč. Dalje gđc. Nežka Hribar in Marija Pengov in g. Ivan Vagaja po 2 K; g. Henrik Gobec 3 K; gospa Marijana Rebol in neimenovana od D. M. v P. po 4 K; g. Ivan Cotman 6 K; g. Anton Borovnica 4 K, gđc. Marija Kiefl 6 K; gđc. Frančiška Završan je nabrala v veseli družbi v Komendi 10 K 50 vin. Iz društvenega nabiralnika smo nabrali 93 K 30 vin. Na veselici nabrali 12 K 50 vin. Ob priliki VI. vseavstrijskega katoliškega shoda so darovali gg. Al. Mihelčič, župan na Lokvici, Ivan Kubišek, kaplan v Semiču, Anton Merkun, kaplan v Mengšu in Valentin Rihar, župan v Polhovem gradu po 10 K; g. Ivan Stanonik, župan v Horjulu, 5 K; g. Ivan Rode 2 K; Hodolin 2 K in Jož. Jene 1 K. Skupno torej 209 K 30 v. katera vsota je naložena v »Osrednji češki banki« plodonosno. Vsem darovalcem bodi izrečena tem potom priskrba zahvala. Naj bi jim sledili kmalu še mnogi!

Razgled po domovini.

Dvorni svetnik in novi dežel. glavar Fran Šuklje je prišel 25. t. m. v Ljubljano in prevzel uradne posle. Oglasil se je takoj pri deželnem predsedniku. — Ministrski predsednik baron Beck je gospodu deželnemu glavarju ob imenovanju brzojavil: Veselim se odkritosrčno, da morem pošiljati najsrčnejše čestitke k imenovanju. — Belokranjci si smejo častiti, da je presvetli cesar ravno njihovega deželnega poslanca in rojaka imenoval za deželnega glavarja. Kako nespametna je bila gonja, ki so jo uprizorili pri zadnjih volitvah zoper g. dvornega svetnika. Ali bi bilo morda bolj všeč Belokranjcem, da bi bil zmagal brezpomembni Macele. Marsikdo se že kesa prenapljenih korakov, ki jih je storil za Maceleta. To se razvidi iz raznih brzojavk, ki jih pošilja Belokranjci g. deželnemu glavarju tudi iz liberalnih krajev.

Štajerska liberalna poslanca v državnem zboru nimata najmanjšega vpliva. Piše se nam: Pozivljamo liberalne liste, da povedo, v koliko odsekov sta izvoljena njih poslanci Roblek in Ježovnik in kaj v odsekih delata. Naši poslanci so izvoljeni v več odsekov: dr. Benkovič v tri, dr. Korošec v dva (med temi v velevažni proračunski odsek, ki že dva meseca deluje), Pišek in Rožkar vsak v dva odseka, ki delajo tudi sedaj, ko ni plenarnih sej. Liberalna poslanca sta lepo doma, zato pa je Roblek daroval za Narodni svet 100 K. Za svoje brezdolje se skuša prav po ceni odkupiti!

Deželni odbor kranjski je v svoji seji izvolil: **V deželni šolski svet gg.: dr. Šustersič in dr. Lampe;** v deželni agrarni svet gg.: dr. Tavčar, namestnik grof Barbo; v komisijo za prisilno delavnico gg.: grof Barbo, namestnik dr. Tavčar.

Shod K. Z. v Veliki Nedelji. Krasen shod je imela K. Z. minulo nedeljo v gostilni gosp. Mikl. Nad 500 ljudi, samih vrlih kmetov iz celega ormoškega okraja se je odzvalo klicu K. Z. Govorili so: poslanec Pišek, kmeta Meško in Korpar. Tudi neki liberalci je hotel govoriti v prilog Ploja, toda ogorčeni kmetje so ga prekinili s klici ogorčenja. Med drugimi resolucijami se je sprejela popolna nezaupnica dr. Ploju in ga kmetje pozivljajo, da odloži mandat. Obsodila se je tudi pisava »Štajerca« in »Narodnega Lista. Nato se je vršil ustanovni shod »Kat. slov. političnega društva za ormoški okraj« s sedežem pri Sv. Tomažu. Ormoški okraj je v taboru K. Z.

Odprtje srbske meje, ki bo škodovalo tudi naši živini, so povzročili liberalni poslanci, med njimi tudi štajerski Roblek. S. L. S. kranjska in dragi poslanci v »Slovenskem klubu« so vsi glasovali proti odprtju srbske meje.

Svobodna šola. »Primorski List«, glasilo S. L. S., piše: Naše ljudsko šolstvo, ki ima v prvi vrsti služiti kmečkim otrokom, je urejeno tako, da nalaga kmetu velika bremena, a mu daje premalo koristi. Zato zahtevamo temeljito šolsko preobnovo. Upali smo, da bodo tudi liberalci za to. Ti pa se ne zmenijo. Oni imajo druge namene s šolo. Oni hočejo še večja šolska bremena navalliti kmetu na hrbet in otroke še bolj odtegniti domačemu delu. Toda to jim še ni dovolj. V 12. številki »Učiteljskega Tovariša« z dne 20. marca beremo sledeče: »Šolstvo se mora osvoboditi vpliva katerekoli cerkve«. Nekaj vrst nižje beremo: »Namestu konfesionalnega (verskega) pouka, naj vzbuja svobodna šola ob vsaki priliki razpoloženja in podaja navodila za нравno življenje, oprta na

človeške izkušnosti, ki izvirajo iz higijene in socialnega čuta«. Torej iz šole verski pouk! Namestu tega naj učitelj uči, kar se mu njegovi izkušnji zdi prav! Toda glasilo naših agrarnih učiteljev gre še dalje: »A ne samo od cerkve, tudi od države je treba osvoboditi šolstvo«. Torej liberalni učitelji naj delajo, kar se jim izljubi. Ne država, ne cerkev jih ne sme komandirati. Le plačuje naj jih ljudstvo, ki pa pri vzgoji otrok tudi ne sme imeti besede. Liberalno učiteljstvo upa z gotovostjo, da se mu uresniči to naklepi. Vendar je v sedanjosti še malo upanja. Zato piše »Učiteljski Tovariš«, da šele iz razvalin cerkve in države se more dvigniti ponosna stavba svobodne kulture, ki odreši poedinca in skupnost! Tako piše glasilo agrarno - liberalnih učiteljev. Če pravijo agrarci, da niso proti veri, potem pričakujemo od njih, da bodo slovesno dvignili svoj glas proti tem nameram. »Učiteljski Tovariš« je glasilo liberalnega učiteljstva, ki je ob zadnjih volitvah najhujše agitiralo za agrarce in ki je glavni stebel agrarne stranke. Zato smemo po pravici biti radovedni, kaj porečejo gospodje agrarci. V imenu poštene slovenskega katoliškega ljudstva protestujemo proti takim nameram ter izjavljamo, da smo pripravljeni na najhujši boj proti tistemu delu učiteljstva, ki hoče s svobodno šolo izruvat iz src naši mladeži našo najdražjo svetinjo, vero. — Tako »Primorski List«. Zdelo se nam je vredno ponatisniti te vrstice, da vidi naše ljudstvo, po čem hrepeni liberalno učiteljstvo. Tem ljudem se gre edino le zato, da prepede duhovnika iz šole, da odpravijo veronauk iz naših šol, katere mora slovenski kmet zidati in vzdrževati! Po »svobodni šoli« vzdihuje list liberalnih učiteljev »Učiteljski Tovariš«, ki izhaja v Ljubljani. Prepričani naj bodo, da jim naše ljudstvo ne bo ostalo dolžno odgovora.

»V korist obmejnim Slovincem« je napis vžigalic, ki jih je v lastni režiji založila S. K. S. Z. v Ljubljani. Čisti dobiček je namenjen našim obmejnim bratom. Opozorimo vse gg. trgovce, da si naročijo teh novih vžigalic čim preje, saj je njih kakovost najboljša in cena najnižja izmed sovrstnih znamk. Vse cenjene somišljenike pa opozorjamo na to, da jih zahtevajo povsod v vsaki trgovini in vsaki trafiki ter da tudi rabijo dosledno naše vžigalice.

Vžigalice »V korist obmejnim Slovincem« se naročajo z naslovom: »Vodstvo slovenske krščansko-socialne zveze v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 2«. Po redu, kakor nam bodo dohajala naročila, v istem redu bomo tudi razpošiljali naročene zaboje.

Zmaga S. L. S. v Hotedrščici. Iz Hotedrščice se nam piše: Dne 26. marca je pri občinskih volitvah zmagala S. L. S. v vseh treh razredih. Liberalci so se udeležili volitve samo v tretjem razredu. Ko so pa videli, da so dobili kandidatje S. L. S. v tretjem razredu neprimerno več glasov kot njihovi, so žalostni pobegnili z volišča in prepustili potem popolno zmago S. L. S. Liberalci se namreč v drugem in prvem razredu niso niti upali udeležiti se volitve. Ljudstvo je zelo navdušeno, ker je ob tla vrglo gnjili liberalizem, ki se je dosedaj precej oblastno šopiril pri nas. Zavednemu ljudstvu pa kličejo v spodbudo: Le vztrajno naprej po začetni poti, dokler se popolnoma ne uniči gnjili liberalizem!

Zmaga S. L. S. pri občinskih volitvah. V Podkraju na Vipavskem, kjer so dosedaj paševali liberalci, je zmagala v tretjem in drugem razredu S. L. S. Liberalnemu županu-

vanju je odklenkalo. — V Temnici na Goriškem so se vršile 18. marca občinske volitve. Sijajno so zmagali pristaši S. L. S. Dosedanja liberalna vlada je s tem dobila nezaupnico. Slava volivcem!

Velenje na Štajerskem. Pri občinski volitvi dne 23. marca so zmagali pri nas pristaši »Kmečke zveze«. Občini častitamo, da si je izbrala tako zavedne krščanske moze v odbor. Državni poslanec Vinko Ježovnik, o katerem pravijo Celjani, da ima toliko upliva, je popolnoma pogorel v svoji lastni občini. Živel naš župan g. Skaza!

Promocija. Za doktorja modroslovja je bil promoviran na graškem vsučilišču v soboto, dne 28. marca g. Franc Kotnik s Koroškega. Iskreno častitamo!

Trbovlje. V dvorani telovadnega društva se je vršil v nedeljo, 22. marca, velik shod. Nad 200 kmetov in delavcev je dopoldan in popoldan pazno sledilo govorom dr. Kreka o kmečkem vprašanju, Moškerca o delavskih organizacijah, dr. Benkoviča o delu v rudarskem pododseku na Dunaju, dr. Hohnjeca o skupnih interesih in medsebojnih odnošajih kmeta in delavca, dr. Verstovšeka o splošnem zavarovanju. Strogo socialni tečaj se ni mogel vršiti, ker je bilo preveč ljudi in iz raznih stanov. Dobili smo zagotovilo, da se bo v prihodnosti začel redovito podajati socialni pouk. Navdušenja ne manjka. Položil se je tudi temelj »Kmečki zvezi« za Trbovlje, ki se osnuje v nedeljo po prvem sv. opravi v istih prostorih. Pač pa sta bila ustanovljena pripravljavna odbora za strokovni društvi paznikov in rudarjev. Shoda so se udeležili tudi nekateri nasprotniki. Nemira ni bilo nobenega.

Zidarska dela v cerkvi sv. Antona na Viču-Gilncah so se prošli teden zopet začela. Upamo, da bo mogoče do dne posvečenja nove cerkve, 15. junija, dovršiti jih. — Cerkev bo monumentalna in v diko novi fari. Veselje župljanov svetega Antona je vedno večje, obenem pa tudi njihova verska gorečnost. — Prostorna cerkev je že sedaj ob nedeljah in praznikih pri službi božji skoraj do malega polna in bo, ko dobi klopi, celoma zasedena. Dal Bog mnogo dobrih ljudi, ki bi pomagali s prostovoljnimi doneski poravnati ogromne stroške pri stavbi.

Duhovni svetnik župnik Kukelj nanaglooma umrl. Z opoldanskim vlakom v četrtek, dne 26. marca se je pripeljal v Ljubljano č. g. duhovni svetnik Anton Kukelj, župnik v Št. Juriju pri Kranju, rojen leta 1845. na Ježici. V Kolodvorskih ulicah je g. župnik poklical izvoščeka in mu naročil, naj ga pelje v Leonišče. V Leonišču so dejali, da je župnik jako slab in naj ga takoj pelje v bolnico. Pred bolnico je zdravnik konstatiral, da je župnik med vožnjo v vozu umrl. Mrtvo truplo je izvošček peljal na ljubljanski magistrat. Od tu so poslali nekega stražnika na knezoškofijsko pisarno naznaniti smrt duhovnika, kojega še niso bili spoznali. Došli knezoškofijski tajnik g. Čerin je spoznal v mrtvecu č. g. svetnika Kukeljina. Truplo so prepeljali nato v mrtvašnico v Leonišče. Od tu pa v Senčur pri Kranju, kjer je bil pogreb ob velikanski udeležbi ljudstva v nedeljo popoldne. Naj počiva v miru!

Duhovniške spremembe. Č. g. Janez Sever, kaplan v Predosljih, je prišel za kaplana v Žužemberk. V Predoslje je došel za duhovnega pomočnika č. o. Bernard Marenčič, cistercijan zatiškega samostana. — Odpovedal se je župniji Senožeče ondodni župnik č. g. Janez Možina. — Č. g. Erzar Franc, kaplan v

Košani, se je odpovedal župniji Sv. Jošt nad Vrhniko. — Župnijo Sv. Jakob ob Savi je dobil č. g. Anton Jemec, župnik v Podlipi pri Vrhniki.

Novice iz Amerike. Umril je v Clevelandu 36 let stari J. Vidmar, doma iz hinijske fare. — Č. g. Zakrajšek je premeščen iz Clevelanda v New-York. Slovesa se je udeležilo do tisoč Slovencev. Udeleženci so bili prijetno iznenađeni, ko jih je škof Koudelka nagovoril v slovenskem jeziku.

Morilec, ki je umoril na Verdu pri Vrhniki pred meseci oddelevodjo Cedolinija, je Hrvat Stefan Samaržič. Sumljiv je postal, ker je zadnji čas izdal mnogo denarja, katerega je pri umoru vzel Cedoliniju.

S. K. S. Z. za Štajersko. Koncem leta 1906. se je ustanovila za Štajersko S. K. S. Z. in ima že 80 društev pod svojim okriljem. Vsako nedeljo govorijo odposlanci S. K. S. Z. na prireditvah zvezinih društev. Letos je priredila dva socialna kurza, na katerih so se blizu 400 udeležencem razlagala važna gospodarska in socialna vprašanja. Na narodno nevarnih krajih vzdržuje pet ljudskih knjižnic. Da je treba pri tem delu denarnih žrtev, je uvidno. Zato pa kličemo vsem društvom, ki še niso pri zvezi: Pristopite k zvezi!

Otrok zgorel. Sabačev pri Borovnici: V soboto, 21. marca zvečer okrog pete ure se je ponesrečila pri ognju hčerka Matevža Zalar, stara štiri leta. Z drugimi otroci se skakala okrog ognja na njivi. Dekletcu se je vnela obleka in hipoma je bila vsa v ognju. Umrila je kmalu po polnoči, ne da bi čutila kake bolečine in vendar obžgana od temena skozi po desni strani.

Na kmetijski šoli na Grmu je bilo v nedeljo, 22. marca, predavanje o cepljenju prašičev proti rdečici. Udeležilo se ga je 97 gospodarjev. Predaval je višji okrajni živinozdravnik O. Skale.

Moravski katoliški kmetje. Več tisoč katoliških čeških kmetov, se je zbralo predzadnjo nedeljo, dne 22. marca v glavnem mestu Moravske v Brnu, da slavijo občni zbor svoje kmečke zveze. Na čelu moravske kmečke zveze je kmet Šamalik. Iz nekaterih krajev so prišli kmetje v krasnih narodnih nošah. Socialni demokrati v Brnu so jim naredili lep sprejem, seveda po svoje. Zbralo se jih je tudi več tisoč, ki so žvižgali in kričali po ulicah, ko so kmetje šli na svoje zborovališče. Zborovanje je vodil Šamalik. Pozdrave Slovencev, in še posebej slovenske »Kmečke zveze« na slovenskem Štajerju je prinesel dr. Korošec. Svoja srčna čustva do Slovencev so pokazali češki kmetje ob tej priliki z navdušenim odobravanjem. Pozdrave katoliško-mislečih kmetov iz češke kraljevine je prinesel kmet Saffranek in poslanec Zaruba. Tudi katoliško češko učiteljstvo je bilo zastopano. Posebno spretno je nastopil zastopnik češke katoliške mladine. Po zborovanju je priredilo brnsko češko gledališče kmetom slavnostno predstavo. — O demonstracijah »svobodnih mislecev«, sestojecih iz pocestnih capinov, proti shodu moravskih kmetov, se nam poroča: Kmetov je bilo zbranih 4000, duhovnikov je bilo le osem. Kmetje so sprejeli ostro resolucijo proti učiteljstvu, ki sramoti Boga in vero. Kmetje bodo proti njim z najostrejšimi sredstvi nastopili. Svobodomisleci so po shodu napadli duhovnika Navratila, ki pa niti na shodu ni bil. Zveza, ki je sklicala shod proti učiteljem, je »Zveza katoliško-čeških kmetov na Moravskem«, ustanovljena je bila pred 10 leti. Šteje 14.000 članov, 3000 članov je v mladeniški organizaciji. Organizacija izdaja štiri liste: tednik »Selsky hlasy«, mesečnik »Selsky obzore«, »Selsky Jinoch« za mladeniče, »Selka«

za kmetice. Septembra bo »Kmečka zveza« na Velehradu slovesno proslavila jubilej papežev in cesarjev.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je na svojem zborovanju v Celju, dne 19. marca sklenilo resolucijo, v kateri se pozivlje deželni šolski svet, naj ne sodi premilostno rekurzov, katere vlagajo stranke radi denarnih kazni, ki bi jih imele plačati zavoljo neopravičenih šolskih zamud svojih otrok. Zanikernost in upornost ne zasluži potuho! — Sodbo prepuščamo našim kmetom, da bodo spoznali svoje lepe »prijatelje«!

S Koroškega. Pri občinskih volitvah v Rikarji vasi so v I. razredu zmagali nemškutarji vsled nekaterih izdajic. — Požar v Zapogah pri Beljaku. Ponoči dne 23. marca je popolnoma pogorela Mehrova cinkarna v Zapogah (Seebach) pri Beljaku. Gorelo je od 9. ure zvečer do 3. ure zjutraj, ko so lokalizirali požar. — Za pravice slovenskega jezika. O tem smo dobili s Koroškega še naslednje poročilo: Občina Sele je vložila pri deželnemu odboru v Celovcu proračun za leto 1908. v slovenskem jeziku in prosila odobrenja, da more pobirati višje doklade. Deželni odbor koroški pa je vrnil dotično vlogo občini Sele nerešeno. Kakor znano, je pred kratkim državno sodišče na Dunaju razsodilo, da je koroški deželni odbor s tem kršil jezikovno ravnopravnost slovenščine na Koroškem. Dne 26. marca 1908 pa je upravno sodišče razsodilo, da je deželni odbor koroški dolžan poslovati v slovenskem jeziku in da je kršil zakon, ker ni rešil vloge občine Sele. Zopet nov uspeh proti nezakonitemu postopanju nemškega deželnega odbora!

V zadevi lurskega romanja. Zadnje dni je prišlo toliko oglasil, da se od onih, ki so se od 26. sušca dalje oglasili za prvi vlak, ne more sploh nobeden več sprejeti. To naznanilo onim, katerim velja, ne bo včas, češ, saj je obrok do dne 31. sušca. — Tudi odboru samemu je zelo neljubo, da postavljenega obroka ne more držati in oglašenim ne more ustreči, — a nasproti stoje nepremagljive ovire, ki se pri najboljši volji in pri največji sili ne dajo prelomiti in premagati. Vse to je prišlo nepričakovano. Nikdo ni pričakoval take velike udeležbe; saj se je celo dvomilo, če li se jih bo spravilo skupaj potrebno število 250. Odbor ne more storiti drugega, kakor da prosi oglašence, naj se mirno udajo v neizogibnost, katere nikdo ni naprej videl.

V vabilih je bilo sicer zapisano: »Silno pa ustrežejo oni, ki se oglase prav kmalu. Nazadnje namreč pride pri takih rečeh velika zadrega« . . .

Da se pa po možnosti ustreže vsem, se bo skušal prirediti drugi vlak. Torej ponavljamo prošnjo, naj se oglašajo vsi, kateri žele iti do Lurda, da se vidi, če bo šlo z drugim vlakom. Zapoznati bodo s tem popolnoma odškodovani. Kdaj bo drugi vlak odšel, o tem se bo še sklepalo.

Občni zbor »Slov. krščansko-socialne zveze« v Ljubljani se je vršil 25. marca. Otvoril ga je državni in deželni poslanec dr. Krek, ki je pozival navzoče k živahnemu delovanju za »Zvezo«. — O delovanju ženskega oddelka, ki šteje 384 rednih članic, je poročala predsednica gospa Manfredo. V tem oddelku se je poučevalo v šivanju in v drugih ročnih delih. — O knjižnici poroča odbornik Kos. Knjižnica šteje danes 1597 knjig. Izposodilo se je v enem letu 1265 knjig. Moški oddelek šteje 260 rednih članov. Podpredsednik »Zvezin« g. Luka

Smolnikar poroča o »Zvezi« kot centrali, ki ima pod svojim okriljem samo na Kranjskem že 131 društev. Dobila pa je vrlo delujoče sestre na Štajerskem, Primorskem, v Trstu in na Koroškem. O telovadbi je poročal knji. govodja Podlesnik. V telovadnih odsekih je združenih nad 600 mladeničev. Socialni tečaj je vodil vsak petek profesor dr. Aleš Ušeničnik, knjigovodski tečaj g. Podlesnik, češki jezik je poučeval mestni kaplan Hybašek. »Zveza« je prirejala ob torkih dobro obiskana predavanja, več njenih odbornikov je predavalo tudi po deželi. »Zveza« se je udeležila po odposlanstvih večjih prireditvah naših društev po deželi. V odbor so bili izvoljeni: L. Smolnikar Jeločnik, Čadež, dr. Lampe, Štefe in dr. Ušeničnik. — Zeleti je sedaj, da vsak naš somišljenik v Ljubljani pristopi k »Zvezi«. Letna udnina znaša samo 60 vinarjev. Kdor se sramuje naše organizacije, ga ne moremo smatrati za svojega.

Novo izobraževalno društvo se je ustanovilo preteklo nedeljo v Cirknici. Govoril je tu g. Smolnikar.

Novemu deželnemu glavarju so se poklonili v nedeljo, 29. marca vsi deželni uradniki.

Ljubljanski časnikarji zahtevajo v deželni zbornici boljših prostorov. Ako se jim ne ugodí, groze s štrajkom.

Odbor »Kmečke zveze« v ljubljanski okolici je sklenil v svoji seji dne 21. marca, da se pozivlje vse zaupnike »Kmečke zveze«, naj poročajo »Kmečki zvezi«, kje in kdaj naj bi »Kmečka zveza« priredila shode, predavanja ali poučne kurze. Zaupniki naj tudi poročajo »Kmečki zvezi« o gospodarskih potrebah posameznih krajev. — »Kmečka zveza« toplo priporoča vsem svojim članom, mladeničem in izobraževalnim društvom, da se naroče na mladeniški list »Mladost« in ga z agitacijo in sodelovanjem podpirajo ter pomagajo razširjevati. Izhajal bo list prvo in tretjo soboto v mesecu ter bo veljala posamezna številka 10 vinarjev, celoletna naročnina je 2 K. — Zaupniki naj skušajo pridobivati vedno več novih članov »Kmečki zvezi« ter naj začno pobirati za leto 1908 članarino, ki je za celo leto samo 20 vinarjev. Članarino naj pošljejo blagajniku gosp. Vinko Ahlinu, posestniku in občinskemu odborniku na Ježici pri Ljubljani. — Vsa pisma na »Kmečko zvezo« naj se naslovljajo: »Kmečka zveza« v ljubljanski okolici, Ljubljana.

Naše vžigalice! Naša ljudska organizacija ima svoje vžigalice. Založila jih je »Slovenska krščansko-socialna zveza«, ki bo čisti dobiček dala obmejnim Slovincem. Posebno važno je pri teh vžigalicah, da ves čisti dobiček gre za naš skupni namen, ne pa v žep kakega založnika. **Vsa kogar izmed nas je zato častna dolžnost, da rabi odslej le te naše vžigalice,** ki se dobivajo povsod v dosedaj med nami običajnih oblikah. **Ob enem naj bodo te vžigalice tudi vidno znamenje vseh naših somišljenikov!** Spoznali jih bode po napisu »V korist obmejnim Slovincem« in po dveh v bratsko pomoč segajočih rokah, ki oklepajo slovensko trobojnico. **Slovenski možje in fantje, slovenske žene in dekleta, skrbite, da prodro te naše vžigalice v zadnjo gorsko kočico, osvojite jim srca vseh, vznemete ž njimi ogenj bratškega domoljubja. Zahtevajte naše vžigalice »V korist obmejnim Slovincem«** v vseh prodajalnicah, v vseh tobakarnah, v vseh gostilnah! Naj ne bo našega somišljenika, naše somišljenice, ki bi tega ne storila! **Vžigalice »V korist obmejnim**

Slovincem se naročajo z naslovom »Vodstvo slovenske krščansko-socialne zveze v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 2.« Po redu, kakor nam bodo dohajala naročila, v istem redu bomo tudi razpošiljali naročene zaboje. Še enkrat prosimo vse naročnike, vse čitatelje, da izvrše poziv: Naše vžgalice, to vidno naše skupno znamenje, v vsako slovensko hišo, v vsako našo rodbino!

Gorenjske novice.

Iz kamniškega okraja.

g Iz Kamnika. Odkar se je ustanovilo društvo »Kmetiska zveza«, ne mine teden, da bi se ne priredil kak shod, ali pa gospodarski sestanek. Ravno tako veselo in delavno nastopa naša mlada »Hranilnica in posojilnica«. Poleg rednih sej in raznih posvetovanj omejenih društev, priredila je minulo nedeljo »Kmetiska zveza« srečanje za plemenske merjaščke. Oddalo se je 10 komadov za ravnotoliko skupin občin v društvenem okrožju. Ko bodo svinjereji in občinski zastopi uvideli v tem svojo korist, storilo se bo tudi v tem oziru vse, da se bo ustreglo raznim željam. — 17. t. m. pa se je vršila razstava plemenskih prašičev po tukajšnji kmetijski podružnici. Ob splošnem zanimanju za prireditve, postavilo se je k premovanju vendar le pičlo število svinj in eden merjašec. Priznati pa se mora, da so bile razstavljene živali jako lepe in so po vsej pravici našle v očeh cenilcev priznanje. Z uspehom razstave so bili zadovoljni prireditelji, tembolj pa razstavljalci, kateri so brez izjeme dobili darila. Razstava je pokazala, da imamo sicer jako lepe domače in z angleško pasmo požlahtnjene prašiče, ne more pa ta reja napredovati, dokler nimamo potrebno število dobrih merjašcev. — Vsak udeleženik opisanih prireditev je videl na svoje oči, kaj lahko napravi denarni zavod, kakor je tukajšnja »Hranilnica in posojilnica« na Šutni, katera je v ljudskih rokah. Njej se imamo zahvaliti, a v njo stavimo tudi svoje zaupanje za prihodnost. — Ako primerjamo naše delo z delom liberalcev, potem vidimo, da je tu razlika brez vsake primere. — V meščanski korporaciji sedi že nad leto dni dobro rejen in učen odbor, a doslej še ni nikakega sluha o delu. Vse njihovo delo obstoji v pobujanju dolgouhih zajcev in delavnih klerikalcev. Mi jim to veselje radi privoščimo, a dvomimo nad njihovim uspehom. — Še lepše nastopa v svoji delavnosti politično društvo »Zora«. Ta delavnost se dá primerjati spanju pijancev. Naj se našim obrtnikom ali naši narodnosti godi še taka krivica, »Zora« vrto-glavu popiva dalje. Kadar pa pridejo volitve, tedaj pa »Zora« liki sanjam pijancev slika strahove na steno, bodisi svojim, kakor našim tovarišem. Verjame ji nihče. — Ker vedno le ponoči nastopa, bi bilo primerno, da bi se imenovala »Večernica«. Sicer pa ji želimo, da jo spravijo v »Noetovo barko« in odjadrajo na odprto morje. Vode ste že dovolj naredili.

g Hranilnica in posojilnica v Domžalah. Z minulim letom 1907. je hranilnica in posojilnica v Domžalah dovršila svoje deseto upravno leto. Prejemkov je imela l. 1907 314.609 K 60 vin., izdatkov pa 312.477 K 47 vin., skupnega prometa torej 627.087 K 7 vin., nad 300 tisoč več nego l. 1906! Pristopilo je 41 članov. Hranilniški vlog se je prejel 158.768 K 72 vin., posojil se je dalo 120.280 K 60 vin.

Cisti dobiček znaša 1974 K 98 vin. Pripisal se je rezervnemu zakladu, ki je s tem narastel na svoto 6272 K 21 vin. Te številke pač jasno pričajo o vsestranskem zaupanju, katero hranilnica uživa, pričajo pa tudi o velikem pomenu, ki ga ima ta hranilnica za kraj. Glede na čisti dobiček je darovala hranilnica 100 K za ustanovitev fare v Domžalah, po 50 K požarni brambi v Domžalah in v Stobu, 25 K za revne šolarje in 25 K za knjižnico »Katol izobraževalnega in podpornega društva«. Tudi je kupila travniško brano za 72 K, ki je brezplačno na razpolago vsem, ki jo rabijo. Sklenilo se je, da se bo odslej vsako leto kupil eden ali več strojev, ki se rabijo pri kmetijstvu. S tem bo hranilnica tudi za procvit kmetijstva prav mnogo koristila. Uradne ure so odslej poleg nedelje popoldan tudi vsak četrtek dopoldan od pol 10. do 11. ure.

g Marijina slavnost v Domžalah. »Katol. izobraževalno in podporno društvo« je v proslavo 50-letnega jubileja prikazovanja Brezmadežne v Lurdu priredilo na praznik Marijinega Oznanenja na prostorišču tesarskega mojstra Fr. Ravnikarja slavnost, ki je izvrstno uspela. Godba in petje je bilo prav dobro. Posebno je ugaal samospev Katinke Jančigaj v krasnem Foersterjevem novem zboru »Pomlad«. Pomen slavnosti je izborna pojasnila Manica Šmon v deklamaciji »Za lurski jubilej«. Višek slavnosti pa je bila igra »Na Marijinem srcu«. Marsikatero oko se je zasolilo v prijetni ginjenosti, ko je v igri zrlo pred seboj to, kar se tolikrat ponavlja v življenju, da Marija v svoji materni ljubezni res ne zapusti nikogar, ki k njej pride! Soglasna sodba vseh navzočih je bila ta: vse igralko so prav izvrstno nastopile! Tudi udeležba je bila velika!

Bohinjske novice.

g Igra »Na Marijinem srcu«, ki se je igrala na dan M. B. v Srednji vasi, se je prav dobro obnesla. Igralke so se potrudile vse, da so prav dobro rešile svoje vloge. — Marsikdo si je moral nehote obrisati solze, ki so prišle na oči.

g Novi udje. V Marijino družbo mladeničev se je vpisalo na novo osem udov. Deklički so se pa bolj postavili letos. Novih članic je dvajset. K obnovitvi posvečenja je prišel iz Ljubljane g. kanonik Sušnik, ki je imel nagovor in vsprejel nove ude v družbo! — Novo izvoljeni predsednik mladeniške Marijine družbe je Jakob Sodja iz Češnjice.

g Tridnevica. Zadnji »Domoljub« ni prinesel števila obhajancev. Bilo jih je lepo število! Tisoč štiristo in petdeset. — Bohinj, še vedno izpozna, da brez Boga ni nič, če tudi se razni preroki trudijo, da bi Bohinjecem vzeli — vero.

g Nova železnica bo kmalu nastala v zgornji dolini. Kdor vidi na cesti te velike »glajžne«, se mora čuditi čudni nemarnosti načelnika cestnega odbora. Bil bi že čas, da se cesta primerno nasuje in uredi!

g Kobila poginila. Posestniku Boštku od Fužine je poginila zelo lepa kobila. Vredna je bila čez 600 K.

g Za pogorelce v Češnjici so darovali koprivniški župljani 50 K. Hvala jim lepa!

Najstarejši bohinjski sirar. Fr. Ravnik umrl je 26. marca na Bistrici. Ranjki je bil sploh znan pod imenom sirar. Izdeloval je sir nad 35 let, in sicer v bistriški sirarni nad 15 let, na Nemškem-Rovtu štiri leta, potem na Ravneh in Lepencah po več let. — Bil je učenec Švicarja Tomaža Hitza. Kmetijska družba je Ravnika vsled priporočila takratnega župnika Jan. Mesarja poslala v sirarski tečaj na Tolminsko v Polbin; ondaj je s prav dobrim vspe-

hom napravil leta 1863. izkušnjo. Vže prih. leto je bil zvest spremljevalec in pomočnik Švicarju Hitzu — po bohinjskih planinah. Kmetijska družba je namreč naprosila istega, da je tudi v Bohinju poučeval in urejeval sirarstvo. Znano je še sedaj Bohinjecem, da so bili učenci Hitza dobri sirarji. — Najboljši izmed vseh je bil Ravnik. Leta 1879. je ravno on napravil več sirarov za razstavo v Trstu. Da je bil mojster v svoji stroki, priča dejstvo, da je bil njegov izdelek odlikovan. Za časa prihoda Nj. Veličanstva cesarja v Ljubljano, bil je cel teden ondaj — ter izdeloval bohinjski sir. Z rajnkim je legel zadnji najboljši sirar v grob. Sveti mu večna luč!

g Napis na tukajšnjem kolodvoru bodo spremenili s prvim majem. Doslej je bilo zapisano: Boh. Bistrica. Nov napis bo: Bistrica-Boh. jezero.

g Veliko tehtnico na kolodvoru bodo kmalu dovršili. Saj je bilo dovolj zabavljanja zaradi tega nedostatka. No, sedaj bo vsem vstreženo.

— **Roditeljski sestanki v Bohinju.** Iz Boh. Bistrice se nam poroča: Zadnja domača šolska konferenca je sklenila napraviti v šoli družinski ali roditeljski sestanek. Določen je bil praznik Marijinega oznanenja popoldne ob 3. uri. Pismena povabila dobili so stariši; župnik pa je roditeljski sestanek priporočil v cerkvi. Takoj po poludanskem cerkvenem opravilu so napolnili šolo povabljenke žene in moške. Gosp. nadučitelj najprej prijazno pozdravi povabljenke in povabljenke izrazujoč veselje nad tako nepričakovanim prvim roditeljskim sestankom ter v primernih besedah obrazloži pomen takih sestankov sploh. — Prvi govori, kakor je bilo določeno, župnik J. Piber o cerkvi in šoli. Kratko nariše zgodovino, kako je cerkev vse čase skrbela in negovala šolo; potem načrta razmerje cerkve do šole in šole do cerkve, opiše pravice in dolžnosti ene do druge ter sklene, da le skupno delovanje obeh — privede srečo mladini — in človeku. Učiteljica, gospodična Fanica Zemljanova je prevzela lepo nalogo: domačo vzgojo mladine — posebno ženske mladine — deklic. Govor njen bil je zares skrbno sestavljen ter zadel na občutljiva materna srca. V izbranih, iz srca prihajajočih, pa tudi resnih besedah drobila je posebno materam nauke ljubezni in dolžnosti — do najdražjih njihovih zakladov — nedolžne mladine. Opomnila je stariše, kaj Vam pomaga, če ves svet pridobite, a svojega otroka po slabi vzgoji izgubite. Torej pazite že v zgodnji mladosti na mladino, zlasti na deklice, da postanejo enkrat pridne, skrbne pobožne gospodinje. Skrbite zanje s skrbno vzgojo, delom in molitvijo. — Dasi je Bohinjec trd, ne izva-biš mu zlahka solz, vendar — pri tem govoru gospodične učiteljice — zaigrale so solze ne le materam, temveč tudi — možem. In to so bile solze hvalečnosti in priznanja! G. nadučitelj je predaval poljudno o alkoholizmu — o tem največjem sovražniku človeštva. Omenjal je obilo zlih posledic — po uživanju alkohola. Isti je vzrok toliko pobojev, toliko nesrečnih družinskih razmer! Alkohol škodljivo vpliva na cel organizem človekov — pa tudi na otroke — takih staršev. Država ne na-

pove boja — temu sovražniku, pričnimo toraj mi napovedovati boj z abstinenco. Kazal je na skioptikonu človeško truplo — in na posamezne dele — razdane in pokvarjene po alkoholu. Predavanje je bilo poučno in zanimivo, pa tudi času primereno. Gotovo ne bo brez uspeha. Roditeljski sestanki so potrebni; marsikaj se lahko tu starišem pove, kar je drugače skoraj nemogoče. Naj bi prvemu sestanku sledil prav kmalu — drugi!

g **Tujci**, posebno Dunajčani vže sedaj prav pridno poprašujejo po stanovanjih. Nekateri so že oddali.

g **Laški trgovci** imajo skoraj vso trgovino z lesom v rokah. Imena: Grando, Piussi itd. so se kar udomačila po Gorenjskem. Oni imajo zvezo po celi Italiji, ter odpošiljajo les celo v Aleksandrijo. Žal, med Slovenci je ravno v tej stroki premalo zavednosti, pravzaprav pouka. Nikjer bi ne bila zadruga tako potrebna, kakor ravno pri lesni trgovini. Zavedali in organizirali se bomo še-le ondaj, ko bodo tujci posneli že vso smetano ter ves dobiček odnesli — v Italijo. Nova trgovska šola je živa potreba. Čim prej se izvrši, več domačega kapitala bo rešenega!

g **Franc Odar** iz Nemškega - Rovta je sprejet na Grm kot »švicar«; ondi čedi goved ter vadi učence v pravilni molži. Več let je na Sevski planini majaril in siraril.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g **Zadnji poiskusi** in boji za obstanek poganstva v Rimu nam stopajo pred oči, ako gledamo resnobno igro »Mlini pod zemljo«, katero bodo prihodnje nedeljo predstavljali mladeniči v telovadni dvorani. Kogar zanima vedeti, s kakšnimi sovražniki se je moralo krščanstvo v začetku boriti, naj pride pogledat to zgodovinsko igro. Začetek bo točno ob 4. uri popoldne.

Mizarska zadruga je imela v preteklem letu denarnega prometa 321.221 K 82 vin., čistega dobička 806 K 79 vin. Sedaj obstoji že osem let. Ako pomislimo, da se je morala v pričetku vojskovati z velikimi težavami, se ni čuditi, da ni bolj napredovala. Krivo je bilo pač največ to, ker vsled pomanjkanja prostorov in strojev ni mogla prevzemati večjih del. Tudi so se je mizarski mojstri preveč ogibali. — Mizarska zadruga pa bo napredovala, vse tako kaže. Vsled večjih prostorov ji je sedaj mogoče sprejemati v zalogo izdelke mojstrov, da slednjim le teh ni treba voziti v Ljubljano h prekupcem. Tudi je načelstvo v svoji zadnji denar dva do tri mesece kakor do sedaj, maršje sklenilo, da bo mojstrom-članom njih izdelke takoj plačalo. Ne bo jim treba čakati za več denar bodo vselej dobili takoj, ko izdelano blago pripeljejo. — Največjim in najbolj modernim zahtevam zdaj mizarska zadruga lahko ustreže, to je dokazala, ko je zadnje čase na popolno zadovoljstvo izvršila večja naročila c. kr. namestništva v Zadru in vojaškega poveljništva v Pulju, kjer je prevzela vse mizarsko delo pri novih vojašnicah.

g **Okrajna bolniška blagajna** za ljubljansko okolico je imela preteklo nedeljo občni zbor z običajnim vspehom. Iz poročila načelnika Antona Belca povzamemo, da je v preteklem letu imela dohodkov 28.202 K 10 v., izplačalo se pa je podpore bolnikom 12.016 K 42 vin., plače zdravnikom 1837 K 94 v., bolnim ženam 8234 K 74 v., za pogrebe 859 K 50 v. Uprava je stala 830 K 10 v., rezervni fond znaša 18.440 K 2 vin. Načelnikom je bil zopet soglasno izvoljen župan Anton Belec.

g **Tat** je hodil pretekli teden po Glinici. Odprl je dve pušici, eno pri podružnici sv.

Antona, drugo pri znamenju »na peskih« in iz obeh pobral drobiž, kar ga je bilo notri.

g **Vižmarsko gasilno društvo** je izgubilo zvestega in vestnega člana v osebi Franceta Jovan-a, ki je za jetiko v 33 letu starosti preteklo sredo umrl.

g **Kmetijsko društvo** ima srečo. Za svoj motor, ki je lansko leto zaslužil lepo svoto kronic, je dobilo še podpore od države 1000 kron, od deželne odbora pa 100 kron. Skupaj z zaslužkom je to toliko, da je motor že popolnoma plačan. Seveda gre za to hvala g. državnemu poslancu Povšetu in načelniku g. Antonu Belcu.

Iz ljubljanske okolice.

Bizovik. Ljudje božji po Bizoviku in Hrušici! Najbrž nimate dosti »Domoljuba« in še nič ne veste, kako lepo opisuje tam nas perice neka jezičnica. Prav zanimivo slika naše delo in trpljenje, našo hrano in bolezen. Le brž naročite »Domoljuba«, pa berite! Videli boste, da smo me sicer perice, ampak »kšajte«, ena med nami pa najbolj. Tista kar pove gori v Ljubljani, kar je jedro, potem ji pa še malo popravi jo in kar dobro je, da se natisne. Zato pa le naroči »Domoljuba« vsak, ki ga še nima, in občuduj nas. Tudi me druga drugo nagovarjajo, da bomo vse naročene na »Domoljuba«, ki zagovarja naše nadloge in se bo za nas potegoval.

Bizovik. No, seveda! Že nekaj tednov sem se oglašate kakor petelin na plankah in stokate nad svojimi krempļji, javkate nad hrbtovi, pritožujete se nad svojo boleznijo in se hudujete nad svojim čajem, nas pa, ki smo nekaj menj od vas, pa še ne omenite ne. Menda nas vsaj poznate, nas, svoje »ksele«. Res, če ste ve mojstree, smo me »kseli« — zbor pomočnic. In tega zbora, nas pomočnic, od sedaj še niste nič omenile. Se bomo pa same opisale. Me pomočnice nimamo svojih »kuntov« v Ljubljani, tudi se ob ponedeljkih ne vozimo s perilom vred po tisti razrukani cesti, na kateri mora človek z jednako dolgimi nogami skoraj šepast postati, kratka, me nimamo svojega »kšefta«, ampak hodimo le v »štero« k mojstrcam. Me hodino pomagat prati in smo dninarice, smo na dan plačane. Torej v »štero« gremo vsak dan, ko se dan zazna, prav kmalu potem vidite nas že ob potokih, kamor smo prinesle polne škefe klobas. Potem se pa začne mahanje, kakor bi imele od »štuka« plačano. V vsaki roki eno kunjno mahamo namreč po plohih in jih celi dan tepemo, kakor bi bili plohi vzrok, da so cunje umazane in ne ljudje. Seveda zraven tudi koga drugega operemo, jezikov svojih pa nikoli — namreč z vinom. Na »košti« smo pri mojstrcah, in zato srebamo opoldne čaj, kakor tisti volk, ki je vso lužo poflakal ali popil, da bi prišel do mesca, o katerem je mislil, da je sir. Tako se »turnamo« do večera, dokler se kaj vidi, potem nas pa mojstree še doma naprežejo, in tako poleti včasih šele ob 10. zvečer nehamo svoje roke utrivati. — Drugi »kseli« delajo drugod od 7. jutraj do 7. zvečer. — In za vso to telovadbo zaslužimo celo krono, ne cesarsko, ampak malo pičo srebrno kronico. — Toliko od nas, da boste drugič tudi z nami računale. — Sedaj ko smo to povedale, pa dovolimo, da drugič zopet nadaljujete o svojih pritožbah. Pa če boste od nas kaj pozabile, bo zopet naš jezik zamigal.

Iz Rakitne. Tisti »neimenovani« v »Domoljubu« št. 10 z dne 5. marca t. l., o katerem je pisal »Domoljub«, da je na dan volitve ostal doma za pečjo ali pa šel isti dan gledat na uro v Ljubljano, se je čutil razžaljenega ter se je vzdramil in v svoji lezi napisal cel članek v svoje trobilu »Slovenski Narod« šte. 69.

Imel je toliko poguma, da je v svojem dopisu očitno pripoznal, da je »Narodovec« in tudi podpisal svoje ime, da ga bo cel svet poznal, namreč ta naprednjak je Anton Kržič, po domače Logar. Kakor vsak »Narodovec«, se tudi Logar zaletava v tem dopisu v domačega župnika rakiškega, kakor je to že njegova stara navada; kajti njemu ni noben duhovnik po godu. Ta naprednjak piše, da je župnik po celi vasi dva dni iskal ljudi za pečjo in jim dajal smodke iz tega namena, da bi volili na župnikovo stran. Škoda, da je ta napredni mož vže tako doglo v Rakitni in celo domačin in da se tako moti in ne pozna svojih ljudi! Kaj Logar ne vé, da Rakičanov za volitev ni treba iskati za pečjo, kot njega, in jih šele pridobivati za našo stranko — saj Rakičani so že od pamtveka bili kot dobri, verni kristijani vedno naši — samo on je bela vrana med črnimi! Naj povemo Logarju v brk, da on kot napredni mož, kaj malo pozna naše Rakičane, če misli, da bo Rakičan za eno smodko prodal svoje prepričanje! Ne, taki omahljivci pa še nismo! Vsi volivni moške kot en mož lahko s prisego potrdimo pri sodnji, da se nismo dali župniku pri volitvah voditi od smodk, kakor trdi ta naprednjak — če je pa Logar tiste dni dobro prodajal smodke, naj bo za to hvaležen župniku in naj ga zato ne napada! Logar v svojem dopisu piše, kakor da bi bili rakiški moške same surovine, ki se samo kregajo in preklinjajo in da so take reve, da nimajo kaj jesti. Ta naprednjak popivolišče v Preserje, se kregali in preklinjali, suje, kako so naši moške volivci, ko so šli na norčije se iz rožnega venca, ko svetuje župniku, naj bi molil on rožni venec, ko je gnal svoje moške na volišče — no, pa bi bilo bolj treba Logarju takrat moliti, da ne bi bili liberalci v vseh kmetijskih mandatih tako sijajno poraženi! Nazadnje pa popisuje Rakičane, — svoje rojake, — kot »lačenpergerje«; Logar namreč piše, da so rakiški moške volivci na dan volitve domu grede od gladu po potu padali in cepali kakor muhe in on — Logar — kot usmiljenia Samarijan, jih je pa isti dan, ko je šel na uro gledat v Ljubljano, nazaj grede pobiral in te muhe domu vozil. — Vprašam samo, ali ni sram Logarja, ko je on sam Rakičan in med Rakičani trguje, ki živi od rakiških žuljev, ali ga ni sram, da tako grdo zabavlja in sramoti pred vsem svetom dobro, pošteno ljudstvo v Rakitni!?

Iz raznih krajev Gorenjske.

g **Mošenjska občina** je ena največjih v divnem radovljiškem okraju; tri župnije obsega in šteje 20 vasi. Skozi občino vodi sicer državna cesta, pa zanjo ve samo ena vasa, za druge je ista brez posebne vrednosti. Okrajne ceste imamo komaj 2 (reci dva) kilometra; vse druge ceste, ki vežejo posamezne vasi med seboj, so pa občinska pota, ki so za posamezne vaške srenje silno občutljivo in kočljivo breme. Občina daje leto za letom nad 2400 kron okrajnega cestnega davka, poleg tega pa mora vzdrževati vsa občinska pota popolnoma s svojimi stroški. — Revno ljudstvo ječi pod to težko davčno butaro ter je potom županstva že opetovano prosilo, naj se mu nekoliko zmanjša to breme in se sprejme vsaj nekatere občinske ceste med okrajne. Prosilo se je v tem oziru zlasti za ono na Brezje, za ono v Dvorsko vas in ono na Gorico, pa prosilo se je doslej brezuspešno kljub tako visokemu okrajno-cestnemu davku. Zavračajo se prošnje z opombo: Deželni zbor ne deluje, predno se v tem oziru more kaj ugoditi, se mora nekaj okrajnih cest sprejeti med deželne itd. Kakor kaže, se bo v deželnem zboru slednjič delo le vendar odprlo; zato bo treba na novo po-

trkati ... Občinski odbor bo zato na straži, pa naj poskusi vse, da se konečno vendar kaj doseže v tem oziru. Najvažnejša skrb bila bi za našo občino pač ta, da se Mošnje zvežejo z Brezjem; v to svrhu se pa oskrbi most in napravi cesta, ki naj postane okrajna cesta iz Mošenj skozi Brezje do Fehtarja! Za premostitev jarka med Mošnjami in Brezjem je sedaj baje prav po ceni na razpolago občini železniški most pri Žirovnici. Treba samo dobre odločne volje pri občinskem odboru pa pravega gospodarskega smisla med občani samimi, in naša občina bo zvezana zgoraj in spodaj s svetom ter postane dežela živahnega tujkega prometa, ki se tako lepo razvija po naši lepi Gorenjski, pa doslej skoro brez vse naše koristi! — Upajmo, da nam bo bodočnost v tem pogledu milejša, prijaznejša, kakor je bila preteklost! — Naša župniška cerkev je dobila ravnokar nov kras: smiselnost križ z razpelom ob velikih vratih. Izdelal ga je prav dovršeno kipar-domačin g. Ivan Resman. Isti mojster je postavil že pred letom dni prav lepo strogo gotosko razpelo s klečalnikom ob župniškem vrtu, ki dela prostor pred župniščem in cerkvijo, posebno prikupljiv in resnoben. Obojno delo hvali mojstra.

g Cerklje. »Kmečka mlekarja« je imela 15. marca občni zbor. Navzočih je bilo nad 100 udov. Z veseljem so čuli o delovanju »Kmečke mlekarne« za leto 1907. Prometa je imela nad trinstirideset tisoč kron. Odbor je povabil za predavanje g. c. kr. konzulenta Legvarta. Predaval je o mlekarstvu in živinoreji. Z zanimanjem so sledili udje predavatelju in mu pri-trjevali, v znak, da jim je govoril iz srca. Umne živinoreje se lahko poloti na ta način vsak večji kakor tudi manjši posestnik. S pridnostjo in z domačimi sredstvi si vsakdo lahko izboljša travnike. Hvaležni smo mu. — Cvetno nedeljo priredi »S. k. izobraževalno društvo« blagoslovlanje nove društvene zastave. Popoldne ob dveh bo blagoslovlanje zastave, ob treh priredi društvo igro »Egiptovski Jožei«. Vabijo se vsa bratska društva. Pri slavnosti bode nastopil društveni pevski zbor pod spretnim vodstvom g. organista. — Letošnja zima je bila zelo mila. Snega ni bilo celo zimo za eno ped visoko. Po naših visokih hribov sneži sedaj na spomlad že več dni zaporedoma. V ravnini je pa vse kopno in kmet je že začel obdelovati svoje polje.

g Ribno pri Bledu. Na praznik sv. Jožefa in naslednjo nedeljo smo imeli v Ribnem prvokrat gledališko predstavo, kakor so drugod skoro v navadi. Dekleta Marijine družbe so igrale igro »Lurška pastarica«. Dasi so nastopile prvokrat, so vse igrale dobro, nekatere tako dobro, da si boljše ne bi mogli želeli. Cerkveni pevski zbor je pa vsakokrat pred igro in po igri zapel nekaj precej težkih skladb, a je tudi prav dobro izvršil svojo nalogo. Čast mu! — Ljudstvo, tudi iz sosednjih krajev, posebno z Bleda, se je v zelo obilnem številu udeležilo veselice. — Sliši se, da se bodo kmalu oglasili s kako igro tudi fantje. Da se le ne bi skesali! — Letošnja zima je bila slaba za naše kmete, ker je bilo premalo snega. Ljudje in živina so veliko trpeli, ko so po tako slabih potih morali vleči z gora težke hlode na naše žage.

g Iz Križev pri Trzinu. Naše katoliško slovensko izobraževalno društvo nam je priredilo zopet po dolgem odmoru igro v nedeljo, dne 15. marca, katera se je prav dobro obnesla in bila izborna obiskana. — Na praznik sv. Jožefa pa je imelo svoj redni občni zbor, ki je bil tudi dobro obiskan. Pristopilo je lepo število novih udov in priglašajo se še vedno, zlasti odkar se je obljubilo, da se ustanovi tudi telovadski odsek, ako se oglašajo za to dosti

fantov. V odbor so bili izvoljeni sledeči gospodje: predsednik: Franc Porenta, župnik; podpredsednik: Franc Perko; tajnik je Franc Poljanec; blagajnik Jožef Sitar; knjižničar Franc Logar; odborniki: Franc Ribnikar, Iv. Bohinc, Iv. Perne, Jožef Perne in pa Ignac Gradišar. — Pripravlja se baje nova igra za Veliko noč. Prav tako, fantje, le združite se pod zastavo sv. Jožefa, ne bojte se nasprotnikov in njih hujkanja in zabavljic! Le korajžno na delo, da se telovadski odsek prej ko mogoče ustanovi!

g Naklo. Na vzhodni strani župnišča stoji v zatišju poslopje z napisom: »Šola 1859.« Popreje je hodila ukaželina mladina deloma v Kranji, deloma so jo podučevali domači gg. kapelani v zasebni učilnici. S tem poslom se je bavil tudi oče tržaškega škofa, Jožef Legat. Leta 1860. se je vsula v novo jednorazredno naklanska mladina pod vodstvom prvega učitelja g. Jožefa Travnja, ki je deloval na tej šoli mnogo let. L. 1904. se je razširila jednorazrednica v dvorazrednico. Letos se prične graditi novo šolsko poslopje, ker dosedanje ne zadostuje več svojemu namenu. Šolsko vodstvo je v spretnih rokah nadučitelja g. Fr. Petriča, ki ima ob strani vzorno učiteljico g. Eleonoro Dev.

Dolenjske novice.

Iz ribniške doline.

d Pevsko društvo »Glas« v Sodražici se je razširilo v izobraževalno in pevsko društvo. Kakor je doslej že nad deset let pridno gojilo narodno in cerkveno pesem, upajmo, da bo odslej še bolj vsestransko zadovoljevalo svoje člane, ker jim bo poleg petja nudilo tudi čitanje, predavanja, gledališke predstave itd. V nedeljo, 22. marca, je na ustanovnem občnem zboru predaval deželni poslanec gospod dr. Lampe, ki je v krasni besedi razlagal pomen izobraževalnih društev ter navduševal člane za izobrazbo, katero si lahko pridobijo s čitanjem in poslušanjem raznovrstnih predavanj. Njegovemu govoru je sledilo navdušeno pritrdjevanje. V odbor so izvoljeni gg. Fran Stupica, Josip Pšenica, Fr. Pirc, Jakob Mihelič, Ivan Hočevar, Andrej Gregorič, Anton Stupica, Matija Levstek, Karol Štrbenk in Fr. Traven. — Računska pregledovalca sta Ivan Arko in Ivan Stupica. — Zanimanje za društvo je veliko. Danes šteje že 84 rednih članov in 8 ustanovnikov.

d Reklamacijo glede volivnega imenika za obč. volitve v Ribnici je glavarstvo skoraj po treh mesecih vložitve vendarle rešilo in sicer ugodno; ugodilo se je do pičice vsemu, kar je reklamacija zahtevala. Rešitev se glasi: Na pritožbo g. Andreja Orehek, kaplana v Ribnici, proti odločbi ondotne reklamacijske komisije z dne 5. januarja 1908, razsodi c. kr. okrajno glavarstvo na podlagi § 17. obč. vol. reda sledeče: V volivnem imeniku za I. volivni razred pod tek. št. 27 vpisani volivec »Klun Jožefa dediči ml.« je iz volivnega imenika izbrisati, ker od dneva razpoložitve volivskih imenikov, t. j. od 23. novembra 1907. nazaj računano ni še eno leto plačeval od svojega nepremičnega posestva, od obrta ali od svojih dohodkov direktnega davka, kakor to izrecno zahteva § 1. obč. vol. reda. — Z ozirom na to razsodbo je v smislu § 13. obč. vol. reda iz III. volivnega razreda v II. in iz II. v I. volivni razred pomakniti toliko volivcev, kolikor jih zahteva odpadla davčna svota 2672 K 16 vin. — Proti tej razsodbi ni dopustna nadaljna pritožba (§ 17. obč. vol. reda). O tem se obvešča

županstvo z naročilom, volivne imenike v smislu te odločbe takoj popraviti ter popravljene imenike zanesljivo tekom 8 dni v vpogled semkaj predložiti. C. kr. okrajni glavar: Schönberger.

d Nepopolno veselje je zavladalo v naših vrstah, ko smo imeli v rokah to odločbo. In po pravici! Mislili smo, da je drugi razred za nas izgubljen, zdaj pa naenkrat pride najmanj 54 volivcev iz tretjega razreda v drugega, in ti volivci so po veliki večini zavedni naši so-mišljeniki. Dozdaj so imeli skozi šest let liberalci večino v odboru, le en glas jim je manjkal do dvetretjinske večine. Zagotovo so pričakovali, da bodo odslej imeli tudi dvetretjinsko večino, ker bi Klunovi dediči dobili virilista. Razen par mogotcev, uradništva ter kapitalističnega podjetij bi bili vsi gospodarji in davkoplačevalci popolnoma mrtvi in brezpravnici; če bi odborniki tretjega razreda katerikoli prišli k seji ali pa ne, bi bilo čisto vsejedno. »Kaj nam pa morete?« so se bahali liberalci, »prvi in drugi razred ne bosta nikoli več vaša, v tretjega pa se mi vtikali ne bomo«. Lahko so tako govorili, saj jim je bilo vsejedno, ali pride kdo v tretji razred ali nihče; tretji razred je mrtev in brez moči, naj pride noter kdorkoli. Res, to so bile lepe liberalne nade. Vrh tega so še imenik sestavili tako čudno, da ga morejo samo liberalci razumeti. Za zgled naj povemo samo to, da ima ribniški brivec, ki ga noben človek na svetu nima za »klerikalca«, v imeniku vpisanega 69 K 48 v. direktnega davka in je prišel v drugi razred. Zdaj pa želi, da mu davkarija za prihodnje leto vračuna celih 30 K, češ, da se mu je za prejšnje leto preveč vračunalo. Zakaj ni bil tako vesten med časom reklamacije? Saj je v imeniku videl, da ima vpisanega preveč davka! Drugi zgled! Posojilnica, katere načelnik je dosedajni župan dr. Schiffrer, ki je vse poprej kakor pristaš naše stranke, ima v imeniku vpisane 2617 K 56 v. pridobnine. V računskem zaključku za leto 1906. pa je vračunjene samo 2346 K 5 v. pridobnine, v zaključku za leto 1907. celo dosti manj — kako pride posojilnica do davčne višine 2617 K 56 v.? Naj nam vendar liberalna gospoda to pojasni! Tako ni smelo iti več naprej! Sčasoma si bo tudi opekarna opomogla do virilista in do visokega davka in še več davkoplačevalcev bi zletelo iz drugega razreda; davek obrtnih in denarnih podjetij vedno raste, zemljiški pa je primeroma vedno enak. Cela truma večjih posestnikov, manjših in malih je že zdaj v tretjem razredu, kam bi s časom to privedlo!

d Zadnjikrat imajo zdaj ne samo kmetje, ampak tudi tržani priložnost, da si pomagajo na kopno, sicer jih zadušijo posojilnica, opekarna in par bogatašev. Drugi in prvi razred ne bosta sicer nikoli več v rokah tukajšnjega ljudstva. Potrebno je torej, da se pri teh volitvah združi vse, kar misli in čuti z ljudstvom, kmetiskim in tržkim, da se zabrani nadvlada velikega kapitala.

d Sloga, mir in edinost naj zavlada v naših vrstah, da vržemo skupnega sovražnika! Kdor bi v tem resnem, lahko rečemo svetem trenutku, ko se gre za pravice domačega prebivalstva, kršil slogo in delal zdražbo ter netil prepir, ta bi bil izdajavec lastne koristi in koristi prebivalstva cele občine. Liberalcem voda v grlo teče; razumljivo je, da bodo vse moči napeli, kako bi nas razcepili in razdvojili. A ne dajmo se! Vse, kar je bilo, bodi na obeh straneh pozabljeno! Z združenimi močmi, pogumno in odločno pojdemo v boj za pravično stvar!

d Obrtnike in trgovce v trgu Ribnica opozarjamo, da ima ribniško ljudstvo dober spomin. Zapomnilo si bo, kdo je pri občinskih vo-

litvah nagajal, kdo pa je pogumno šel v boj z njim. Želimo jim dobro, zato tudi želimo, naj ne pozabijo, da od ljudstva živé!

Iz Loškega potoka.

d Naša posojilnica pri Tabru je imela preteklo nedeljo občni zbor. Tajnik je podal poročilo, iz katerega povzamemo, da naša posojilnica lepo napreduje. Od lanskega leta je poskočila od 210.000 K na 372.000 K prometa. Rezervni zaklad se bliža 4000 K. Pa pomislimo, da šele štiri leta deluje. Pa so nekateri obupavali, češ, da ne bo šlo; pa sedaj pogledite! Vedno bolj se razvija. G. tajnik je izkazal, da se veliko več vloži, kot na posodo vzame, — to je znamenje, da je Potočan res denaren, kakor je pripomnil eden navzočih. Za tak uspeh rezervnega fonda pa gre zahvala vrlim odbornikom, ki brezplačno delujejo za našo posojilnico, a pred vsem pa zahvala načelniku Jakobu Bartolu (Hr. 20) in blagajniku Iv. Bartolu (Hr. 3), ki vsako nedeljo brezplačno poslujeta v naši posojilnici. I seveda, duša vsega je pa naš velezaslužni tajnik (R.). Bog ga živi in nam ohrani! Kaj na mestu je bilo bodrilo člana S., ki je vse pozival k vztrajnosti, stanovitnosti in poštenosti za tako denarno zadrugo, ki tvori temelj vsake gospodarske organizacije, po geslu: Svoji k svojim. Le vrlo naprej za blagor našega ljudstva!

d Dekliška zveza. Tacega pa še ni bilo pri nas. Prejšnjo nedeljo smo bile povabljene same dekleta in žene na poseben shod. Zbralo se nas je, da je bila soba društva »Tabor« polna. Še v veži smo stale. V enournem govoru nam je predsednik društva »Tabor«, g. S. pokazal in razložil korist, pa tudi potrebo ženskih društev. Pokazal nam je, kaj zamore dekleta in žene dobiti od društva. Društvo lahko vsaj nekoliko nadomesti gospodinjsko šolo in poda svojim članicam marsikaj koristnega. Pa smo se navdušile in bile takoj za to, da se tudi pri nas ustanovi tako društvo; kar zaželele smo si ga. Za ime smo se malo vlekli, ali naj bo ženska ali dekliška zveza. »I no, pa naj bo dekliška zveza, saj bomo žene tudi pristopile, saj vsaka žena je bila že dekleta, dekleta pa še ni bila žena,« tako se ena odreže. No, in obveljala je »Dekliška zveza«. Ustanovile smo si jo in bo tvorila del izobraževalnega društva »Tabor«. Imele bomo z društvom skupnega predsednika, knjižnico in veselice, toda ločena lastna predavanja in lastno upravo. Odbornic smo izvolile pet, predsednik pa je g. S. Pa je bil res lep popoldan! Oglasilo se je takoj precej deklet in žena, ki pristopajo že vedno. Dekleta in žene, pristopite in vpišite se, da se bomo Potočanke tudi postavile z društvom, kakor se do sedaj nismo mogle, pa se tudi v marsikateri fari ženske ne morejo postaviti z lastnim društvom. Le korajžo!

Iz litijskega okraja.

Nesreča. V Podrojah, v Šmartnem pri Litiji se je pretekli petek ponesrečila 63 let stara kočarica Ana Verbas. Padla je na stopnicah tako nesrečno, ker se je stopnica zlomila, da si je nogo zdrobila in troje reber prelomila. Poklicali so zdravnika, ki je odločil, da mora bolnica v deželno bolnišnico v Ljubljano. Morda ji bodo morali še nogo odrezati, ker je močno poškodovana.

d Osebnosti. Na Savi smo dobili novega cerkvenika in organista g. Kosa. — V Šmartno je prišel kot organist, posojilniški in občinski tajnik g. Rus, doslej v St. Vidu nad Ljubljano. Znan je po naši domovini kot izvrsten organist, kot predsednik društva slovenskih organistov in kot izvrsten pevovodja. Njegov zbor je znan na Kranjskem kot naj-

boljši. V Šmartnem bo obilo prilike, da bo g. Rus razvil in pokazal vse svoje moči in zmožnosti, ker je veliko pevskih talentov. Bog blagoslovi njegov prihod!

d Novi grobovi. Umrli je prošli teden v Javorju pri Litiji na Mater božje praznik Marija Rus, sestra rajnega šmartinskega gosp. dekana Jakoba Rus. Prepeljali in pokopali so jo na šmartinsko pokopališče poleg Terezije Rus in g. dekana J. Rus. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Opazili smo med pogrebi g. župana L. Hostnika in načelnika »Kmečke zveze« g. A. Kotarja in mnogo odličnih gospa. Svoje imetje je zapustila rajna, ki je doživela 89 let, v prid šmartinski cerkvi.

d Za župana v Litiji je bil izvoljen veleposestnik g. Franc Slanc. Na dan izvolitve je bil litijski trg zvečer razsvetljen. Prejšnji župan g. Damjan je popolnoma propadel. Tako mine vsa posvetna čast. Dobil je samo en glas — menda Svetčev. Zadnje čase se je začel obešati na liberalne škričce, a ti so ga pustili na cedilu. Nam za takim liberalcem ni žal. Naj v miru počiva!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz St. Ruperta. Pojasnila zahtevamo, zakaj podjetnik, ki je zidal novo pokopališče, ne popravi zidu okrog, kakor je obljubil. Čas je že! Upamo, da se to kmalu zgodi, ker drugače bo de zid pokazal kmalu vsa rebra — podjetnik pa svojo čast! — Značajnost je doma pri občinskih odbornikih: enkrat glasujejo za žganje, drugič zoper njega! Zadnja seja je neveljavna, ker ni bilo vsem povabilo dostavljeno. — V »Kmečki posojilnici in hranilnici« so vsi odborniki razen enega — sami birtli! To vse pač kaže, kam pes tace moli! Zato bomo to posojilnico imenovali »birtovsko«. Pa brez zamere! — Strah vlada med birtli, ker se je prodala g. Pavlina hiša. Hudi so na gosp. Pavlina, ki jo je prodal v blagor ljudstva! Liberalci, sedaj pa ali mir, ali pa se bo napravilo društvo in zadruga, ki ne bo vseh dosedanjim mogočnejem! Dajte že enkrat veljati svoji pameti in pustite gostobesedne kričarje, ki delajo za ne-slogo in za ne-mir!

d V premislek starotrkovi občini. Od zadnje jeseni se je že večkrat govorilo in pokazalo se je tudi, kako je ljudstvo tega okoliša navdušeno za to, da bi se potegnili železniška proga iz Kočevja do Črnomlja. Slišali smo, kako je šla deputacija v tej zadevi iz Črnomlja na Dunaj. Svojo dolžnost za to prepotrebno železniško progo storili so tudi Nemška Loka, Koprivnik in Mozal. Nedolgo potem brali smo po časnikih, da so naši vrli poslanci za to veliko delali, kajti dobro premišljena deputacija se je v tej zadevi pravočasno obrnila do svojih in naših vrlih poslancev. Starotrkova občina ima za to opravilo tudi dva izvoljenca, katerih naloga je bila, skrbeti, da bi se morebitna železniška proga iz Kočevja čez Stari trg na Črnomelj potegnili. Ali kakor se iz tozadevnega načrta dá konstatirati, sta ta dva starotrkova izvoljenca najboljši čas zamudila.

d V Radečah pri Zidanem mostu smo imele preteklo nedeljo v »Narodnem domu« prvo predstavo na skioptikon, ki ga je kupil g. župnik za šolsko in društveno porabo. Slike so bile prav dobre, čiste in natančne. Predavalo se je o petdesetletnici Lurda in šestdesetletnici vladarja. V nedeljo, 29. marca se je predavalo po popoldanski službi božji ob skioptičkih slikah starega zakona in svetne zgodovine.

d Občinske volitve za občino Polico. Dne 29. prosinca 1908. se je vršila volitev za občinski odbor ter je bil vse odbor izvoljen iz vrlih mož S. L. S. Na dan volitve so se sicer nasprotniki zbrali in preštevali, koliko glasov,

da imajo na varnem. Pa glej ga spaka, šteli so enkrat, šteli dvakrat, glasov je premalo in na kratko so sklenili: ostanimo doma, saj je na volišču že itak malo prostora, pa bomo napravili priziv na visoko c. kr. deželno vlado, da se mora volitev vršiti še enkrat — Ali res mislite, da nimajo gospodje pri deželni vladi drugega posla, kakor da čakajo na tako nepotrebne in neutemeljene vloge, kakor je bila ona, katero ji je poslala Slovenski Ljudski Stranki nasprotna stranka? — Dne 17. marca je bila volitev župana pri Josipu Zupančiču v Blečim vrhu in je bil enoglasno izvoljen Fr. Skufca, posestnik na Spodnjem Brezovem. Sedaj pa na delo za blagor občine!

Notranjske novice.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Iz Starega trga pri Ložu. Dve cvetki iz uradnih krogov. Piše se nam iz Loža: Nera di piemo, pa moramo. Molčali smo dolgo. Zavpili bodo prizadeti krogi, da jih neopravičeno napadamo. Nikakor! Stori bi lahko več, a storimo za enkrat najmanj. Pri c. kr. sodniji v Ložu službuje zadnje čase kot kancelist neki g. Mohorčič. Gospod rad povdarja, da je bil za kazni premeščen v Lož. Ze mogoče. Temu se prav nič ne čudimo. Že dalje časa nam prihajajo na uho zelo nepovoljne govornice o tem uradniku, pa smo molčali. Nismo si mogli misliti, da bi c. kr. uradnik mogel tako govoriti o naših verskih resnicah. Zdaj smo drugih misli, ker vemo natanko, da g. Mohorčič popolnoma premišljeno po gostilnah vsiljuje ljudem svoje brezbožne nazore in sramoti katoliško cerkev in njene nauke. Če je g. Mohorčič za svojo osebo brezverec, nimamo ničesar proti temu. Odločno pa protestiramo, da bi c. kr. uradnik po gostilnah, torej v javnih lokalih, vsiljeval svoje brezverske nazore in blatil katoliško cerkev in njene resnice! Kaj takega uganjati ne puste katoličani niti vseučiliškim profesorjem, veliko manj kakemu sodnemu kancelistu! Nam katoličanom je Marija sveta in sveto njeno devišstvo. G. Mohorčič pa je v neki ložki gostilni sramotil Marijo in njeno devišstvo, govoreč, da je Marija imela več otrok. Neki navzoči višji ložki c. kr. sodnijski uradnik je izgovarjal g. kancelista, češ, da ne misli tako, kakor govori. Tudi mi bi bili za enkrat teh misli, ko se ne bi sramotenje nadaljevalo. Skrajno zaničevalno za verski čut katoličanov je govoril g. Mohorčič dne 5. marca v Schweigerjevi gostilni v Iga vasi hiš. št. 18. Ob navzočnosti več poštenih možakov se je norčeval iz spovedi, češ, da je spoved k večjemu za lumpo, ne pa za poštene ljudi. Katoliške cerkve ni ustanovil Kristus, morda kasneje sv. Peter, saj Kristus so imeli po njegovem mnenju zaprtega v kakem samostanu. Naravnost bogokletne pa so besede, ki jih je govoril pri isti priliki, češ, da se ne vé, če ni bil Jezus punca, saj je dal Herod fantke pomoriti. — Tu bi imelo hvaležno delo državno pravdnštvo. — Pri teh besedah je padla predenj težka roka nekega poštenega moža, ki ni mogel dalje prenašati blatenja in je zamašil usta sramotilcu. Možje so skupno vstali od mize, češ, da s takim človekom nočejo skupaj piti. Osamljen jo je gospod strahu odkuril. Pa tudi v uradu ne more g. kancelist krotiti svoje zagrizenosti. Znan nam je slučaj, ko se je neka stranka sklicevala v potrjenje resničnosti svojih besedi na prisego, da ji dé g. uradnik: »Kaj prisega! To ni nič. Če se po krivem pri-

seže, se gre pa k spovedi. Prav nič čudno če je bil ta gospod za kazen prestavljen v Lož. Le žalibog, da je v prvi vrsti kaznovano ljudstvo, ki mora imeti opraviti s takim uradnikom. — Drugi gospod uradnik, ki si s svojim govorjenjem gotovo ne bo pridobil pri pametnih ljudeh ugleda, pa je c. kr. davčni oficijal v Ložu, g. Strmole. Kako je njegovo nazarjevanje o pravosti, pokazal je prav lepo na sešnanji dan 16. marca v Ložu v gostilni g. mestnega župana. To se je godilo popoldan. Sicer so bile včasih od 2. do 6. ure popoldan v c. kr. davkariji v Ložu uradne ure. Kdo je tisti popoldan uradoval, ne vemo. Če smo prav poučeni, je bil g. davkar bolan, g. Strmole pa je sedel v gostilni in učil pivce svoje »morale«. Kaj je govoril in kako je govoril, se ne da zapisati ljudem, ki imajo le še trohico čista srmežljivosti. Gospodom, ki so se vidno v oficijalovi bližini naslajali: dober tek. To so vam gledali priprosti pivci, ki so čuli iz ust gospode tako malo gosposko govorjenje! Ložki liberalci pa seveda na vse pretege hvalijo take uradnike zato, ker jim le-ti pomagajo pokoncu držati trhlji ložki liberalizem. Ložani, kdaj boste spregledali? Kdaj se bodo Ložanom vremena zjasnila? Dokler se bodo dali voditi ljudem, kakor so gg. Mohorčič in Strmole ter sodrug, toliko časa gotovo ne!

n **Lurški popoldan** je priredila dne 25. marca »dekliška zveza« v društveni sobi. Pred okusno ozaljšanim kipom Brezmadežne je nastopilo sedmero deklet. Prva je deklamovala slavnostno pesem »za lurški jubilej«. Druga članica je imela govor o lurški Materi božji. Nazadnje pa je pet deklet deklamovalo »sonetni venec spleten v čast Brezmadežni«. Vse mladenke so prav dobro izvršile svojo nalogo. S svojim nevstrašenim nastopom so poživile življenje v zvezi, ki je pridobila spet nekaj novih članic.

n **1800 kron** državne podpore dobe oni posestniki starotrske občine, ki jim je povodenj v jeseni naredila znatno škodo. Podpore razdeli c. kr. okrajno glavarstvo na prizadete. Podpore je izposloval državni poslanec gosp. dr. Žitnik.

Od Pivke.

n **Semenj sv. Jožeta** dne 17. marca v Št. Petru se je prav dobro obnesel. Prignalo se je do 800 glav živine. Ta dan je bil živinski semenj prvič na novem prostoru, ki je kakor našel za to pripraven. Sedaj je bilo vse v naglici pripravljeno, ko bo vse v redu, bo sejmische res lepo.

n **Novih hiš** se bo tekom leta zopet precejšnje število zidalo, in sicer v Št. Petru pet. v Hrastju pa dve. Županstvo naj bi pri tem pač pazilo na to, da se družine ne bodo precej sešile v novosezidane hiše, ker je to zdravju nad vse škodljivo, posebno pri malih otrocičkih.

n **Amerikanci** so skoro vsi prišli domov. Nekaterim je bila sreča mila v novi domovini. Poplačalo se je precej dolga, pa tudi nahranilo se je veliko, tako da bo marsikateri si lahko oskrbel domovanje za svojo družino. Nekateri bi pa tudi lahko ameriške razvade tamkaj pustili; no, hvala Bogu, da tacihi ni posebno veliko.

n **Ranjki župan** je prejemal vsako leto 13 tisoč kron podpore za cesto na Javornik, in vkljub temu, da so morali občinske doklade plačevati, to laž raztresajo liberalci pri nas in slišalo se je, da tudi orožniki to pripovedujejo. Koliko je to resnica, se ne vé. Vendar opozarjamo vse, tudi orožnike, da naj bodo gledali obrekovanja jako previdni, ker to ima rado slabe posledice, posebno pri tacihi, od katerih se dá kaj resničnega povedati, kar jim ne bo ravno v čast. — **Glode rankega župana** pove-

mo samo to, da so bili računi vsako leto vsakemu na razpolago, pa nihče se ni nikdar oglašil, da bi našel kaj nepravilnega. Sploh je nedostojno mrtve obrekovati, ko se zagovarjati ne morejo!

n **Na Javorniku** je vslužben kot knez Windischgrätz gojzdar neki Kobsza. Kake vere da je ta mož in kakega prepričanja da je, to nas sicer prav malo briga. Svetujemo mu pa da naj bo malo previden v izrazih glede duhovnikov in naj pusti ljudi ob volitvah pri miru, da bodo storili, kar bodo sami hoteli.

n **Hranilnica in posojilnica v Št. Petru** ima v prvih treh mesecih letos že pol milijona prometa. Ker je znižala obrestno mero za polovico procenta, ljudje v potrebah le pri nji iščejo pomoči. Tako je tudi prav. Uradni dan je vsak torek popoldne, ako je ta dan praznik, potem naslednji dan. Vknjižbo in izknjižbo napravnih hranilnica sama brezplačno. Posojila bo dajala tudi na amortizacijo.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Iz Postojne.** Zastava dekliške Marijine družbe je bila blagoslovljena pretečeni teden na Marijin praznik. Gospod katehet jo je blagoslovil in imel cerkveni govor. Bilo je krasno! Pet zastav je stalo okoli Marijinega altarja, med njimi je pa kraljevala krasna nova zastava dekliške Marijine družbe postojnske. Cerkev je bila natlačeno polna. — Zahvalo moramo izreči Marijinam družbam studenski šentivanski, šempetški in hrenoviški, da so se potrudile k nam poveljati to lepo slavnost Marijino. Bog jim povrni trud! Srčna hvala tudi prečastitima gospodoma župniku studenskemu in gospodu kaplanu hrenoviškemu! — Po cerkveni slavnosti so pa hotele Marijino dekleta postojnska napraviti vsem udeležencem prijetno popoldne. Povabile so jih v prostori salon gospe Vičičeve, kjer so predstavljale igro »Lurška pastarica«. Kako izvrstno so priredile to igro! Vsa dekleta, od one, ki je govorila prolog, pa do one, ki je zadnja zapustila oder, moramo odkrito pohvaliti. Zdelo se nam je, da so odra popolnoma privajene, dasiravno so bile vse šele prvič pred tolikim občinstvom. Občinstva je bilo toliko, da so v resnici pokale šipe. Do 500 gledavcev lahko računamo. Bilo je vse tako natlačeno, da jih je mnogo moralo oditi. Zato so pa dekleta igro ponavljale pretečno nedeljo, toda zopet pri polni dvorani. Kakor se vidi, bodo morale dekleta še večkrat nastopiti. — Liberalci, ta ljubi »folk«, se je pa skril. Govorilo se je sicer, da bi ta all drugi dal 1000 goldinarjev, če bi se razbila navo zastava, če bi se zabranilo, da bi nobena v Postojno ne prišla, toda, ker ima ta »folk« denar sam preveč rad, zato se ni razbila nobena zastava in vse so lahko prišle v trg. Sicer je stalo nekaj pobalinov po trgu, ko so se pomikale vrste deklet na veselčni prostor, toda njihove ustnice, držeče se na posmeh, niso mogle žaliti nikogar. Naj se raje tak »folk« drugičkrat skrije prav po sobah in naj zleze magari prav notri v kozarc. Tja spadajo! — Žalilo nas je eno, da je tudi par učitelj stalo ob potu in zaničljivo se oziralo po vrstah ljudi, ki so šli gledat igro. S temi gospodi smo bili do sedaj prizanesljivi, to mora priznati vsakdo. Ako bomo pa prizanesljivi tudi vnaprej, to je v rokah učiteljstva. Če imajo drugače mišljenje kakor dekleta, ki so bile enkrat njihove učenke, pa danes častijo Marijo, prav, naj se skrijejo. Da bi se nam pa zaničljivo posmehovali, tega jim pa ne prizanesemo in ne pustimo, da bi nas zasmehovali ljudje, katerim smo bile kedaj izročene v vzgojo.

n **Z Vrhniko.** »Domoljub« je že poročal, da se je tudi pri nas ustanovil telovadni odsek; danes k temu z veseljem še pripomnimo, da

se je nad 50 krepkih fantov z velikim navdušenjem poprijelo telovadbe. Zeleti je, da fantje pri lepo pričetem delu v svoji navdušenosti tudi vstrajajo, in potem tudi krasni vspehi ne izostanejo. Zato fantje, le pogumno naprej! — Dne 8. marca so pa naši socialni demokrati razdružili svoje »Delavsko izobraževalno društvo«, o katerem so še pred nedavnim časom trdili, da je večjega pomena, kakor vsa druga društva na Vrhniku; kajti, po njihovem mnenju je bilo to edino društvo, katero je ljudem odpiralo oči, da so potem mogli najti pot do sreče in blagostanja. Toda če pogledamo natančneje v njih vrste, se lahko prepričamo, da je ravno nasprotno res. Zaman je bila torej vsa ona strastna, da naravnost judovska agitacija, s katero so lovili člane, povsod, kjer so prišli do ljudi. Nič niso pomagale grožnje, s katerimi so pretili, namreč: da bo moral iz službe vsak delavec, kateri se ne vpiše v socialno-demokratsko društvo, ako je pri dotičnem delodajalcu večina socialnih demokratov. Niti njih velika modrost ni mogla iznajti sredstva, s katerim bi se še ne leto staro društvo moglo ohraniti v življenju. Ljudje te vrste imajo sami sebe za neizrečeno pametne. Vsakega, ki si je upal še samostojno misliti, so surovo napadali z neumnim tepcem, z izdajalcem delavstva, z naprednjakom za temo itd. Kdor je pa prestopil v njih tabor, je postal kar čez noč izobražen, četudi ne zna brati in ne pisati. Mi smo pa prepričani o tem, kar je pred kratkim pisala »Naša Moč«: »Ako hočejo delavci svoj položaj izboljšati, je potrebno, da za svojo stvar nastopijo kot en mož; to je pa mogoče le potom strokovne organizacije, ako se pa razcepimo v dva tabora, potem tudi zveza socialnih demokratov ne bo nič pomagala, ker do tega nikoli ne bo prišlo, da bi vsi delavci bili socialni demokrati ali pa krščanski socialisti.« Končno pogledimo še doslednost socialnih demokratov. Kar jih je pri nas imelo volivno pravico za deželnozbornske volitve, so vsi volili liberalnega veleposestnika Lenarčiča, dasiravno je ta mož dejansko dokazal, da je odločen nasprotnik splošne in enake volivne pravice, tudi za deželni zbor in za občinske zastope. In vendar, ko se je zvedelo, da je z neznančno večino 21 glasov zmagal Lenarčič, niso samega veselja vedeli, kaj naj bi počeli. Tako delajo naši soc. demokrati. Vzemimo pa v roke še »Rdeči Prapor« in pogledimo, kaj pa ta reče: Tu pa kriči: Proč z volivnimi privilegiji! Dajte nam splošno in enako volivno pravico, tudi za deželni zbor, in za občinske zastope. Tako pa piše njihovo glasilo. Oj ti ljuba socialna demokratska doslednost, kje vendar tičiš!

Zobobol

bolečine v krizu, glavi, trganje po udih nam je še vedno ozdravil Fellerjev fluid s znamko »Elza-fluid«. Dvanajstorka za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Frizci.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupajte te naše vžigalice!

Ako kašljate, če ste hripavi, zaslezeni ali nahodni, ako težko dihate in se ponoči potite, je potrebno v vašo korist, da rabite zaupanja vredno sredstvo. Kot tako se hvali Halápi-jev lipov medeni sirup. (Rp.: Syr. thiliae 300 gr.) Njegov učinek se splošno priznava. Vzorcna steklenica 3 K, velika steklenica 5 K, tri steklenice franko 15 K po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: Lekarna »Pri apostolu«, Budimpešta, Josefiring 64 — 46.

Prof. Pawlow označi

na podlagi točnih preiskav zdrav tek za najmočnejšega zbujevalca sekretorskih želodčnih živev. Prav odlično pa zbuja tek, krepe želodec in olajšajo bolečine prave Bradyjeve želodčne kapijice. Pospešujejo opravlja prebavnega dela, siast do jedi, odstranjajo telesnemu dobrobit škodljivo napenjanje, čezmerno tvoritev kislin, telesno zaprtje, želodčne bolečine in drugo motenje prebave. Dobi se v lekarnah. C. Brady, lekarnar, Dunaj 1, Fleischmarkt 1387, razpošilja šest steklenic za K 5.—, tri dvojne steklenice za K 4.50 franko. 212

Malokrvnost

in pa po njej povzročeno omalosrčujočo slabost in onemoglost premaga **Scottova emulzija** presenetljivo hitro. Dobri glas, ki si ga je pridobila

== Scottova emulzija ==

kot zanesljiv pomoček pri malokrvnosti temelji na tem, da se zanj porabljajo najfinejše primesi, ki jih je sploh mogoče dobiti za denar in jih more izbrati samo dolgoletna izkušnja, ter na tem, da je po posebnem Scottovem pripravljanju izdelana v okusno in vsekozi prebavno tekočino. Uspeh je izdelek neprekosne redilnosti

Prieta se to znamenje - ribičem - kot poročiteljem znakom za SCOTT-ov način.

Cena izvirni steklenici 2 K 80 v.

Dobl se v vseh lekarnah.

ŽITNE CENE.

Cene za 100 kg.

Ljubljana, 31. marca.

Pšenica, domača	23.—
Rž	19.50
Oves	17.—17.50
Ajda, črna	19.—
Ajda, siva	18.50
Proso, rumeno	15.—16.—
Proso, belo	18.20
Ječmen	15.—16.—
Pižol, rdeč	18.—
Pižol, koks	18.—
Pižol, mandalon	14.—

Izjava.

775

Podpisani izjavim, da je hiša posestnika Franceta Rovšeka, po domače Vrbčeva, v Ribčah skozi in skozi poštna hiša, pa ne roparska, kakor sem jaz govoril.

Alojzij Smrkol,

Kresnice 24, ob Južni železnici.

LOTERIJSKE SREČKE.

Trst, 28. marca: 18, 59, 8, 88, 85.
Linc, 28. marca: 77, 61, 60, 47, 83.

Iz šole. Učitelj: »No, s kakšnim orožjem je Samson pobil Filistejce?« — Vse molči. — Učitelj (kaže na svojo čeljust): »No, kaj je to?« — Učenci prično kričati: »Oslovska čeljust!«

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odputuje se iz Ljubljane vsak teden. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri »Figovu«. 1878 26 9

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem«! Kupujte te naše vžigalice!

Izdelovanje vseh predmetov za zdravstvo, posebno 2193 12-3

kilnih pasov

(bruh)

za moške, ženske in otroke natančno po meri. Pri poštenih naročilih se mora naznaniti, ali je kila na desni ali levi ali pa na obeh straneh in sje velikost.

Za gg. zdravnike velika zaloga kirurg. in medic. instrumentov in aparatov, kavčuk-predmetov, elastičnih nogavic itd., izdelovanje modorcev.

K. PIOTROWSKI, Sv. Petra cesta
Levčeva hiša št. 32, Ljubljana.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4³/₄ %** to je, d je za 200 kron 9 kron 50 vinar. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

1955 2

Prodám

barvo za surove maslo

primerno po „postavi o živilih“ brez vsacega zaostajajočega okusa, z najboljšimi svojstvi.

C. F. Schubert, Grudec, Marplatz 10-12.

občinskega sluge

občine Stari trg pri Ložu s prostim stanovanjem in letno plačo po dogovoru. Oglasi naj se pošiljajo do 20. aprila na županstvo Stari trg pri Ložu.

753 2-1

Razprodaja!

4 pare čevljev za 7 kron.

Vsled nakupa velike zaloge čevljev se prodaja le kratek čas po čudovito nizki ceni. 2 para čevljev za gospode in 2 para damskih na trak z močnimi podplati, močno okovani, z izredno fino usnjato peto, zelo eleg., najn. fas., močni. Velikost v cm. Vsi 4 pari le 7 K. Pošilja po povzetju. Zamenja dovoljena, tudi denar nazaj.

D. Kees'er, Krakov 95/93 769

Kašelji

naгло umiri, razkroji slez in lajša izmeček
pristni 30 5

Karolinodolski
Davidov čaj.

1 zavoj 40 vinarjev.
Edina izdelovalnica:

: Lekarna pri:

„Češki kroni“,

Praga, Karolinov dol.

Dobiva se v lekarnah ali

direktno, če se pošlje

80 vin. (2 zavoja).

Zaloga v Ljubljani: Le-

karna „pri zlatem orlu“,

Jurčičev trg.

Pozor pred ponarejanji.

Vsak zavitek ima tvrdko

in podpis A. Ferkl.

Višjega štabnega zdravnik in fizika dr. Schmida
12-1 znamenito 2536

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhosto. Točen je učinek, čim prej po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarana. Steklenica stane 2 gl. z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni.

pri „Črnem orlu“ na
Novem trgu v Celovcu.

Filipa Neusteina

poslajene

odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih primesi; uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čisteče, nobene zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo

zaprtje.

izvor pre mnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo tudi otroci.

Škatlca s 15 kroglicami stane 30 vin., ovoj z 8 kroglicami, torej 1/10 kroglice, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2-45, se pošlje franco 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte „Filipa Neusteina odvajalne kroglice“. Pristne le, če nosi vsaka škatlca in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdeče-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Naše trgov. sodnj. zavarovane embalaže morajo imeti našo tvrdko. 2500 10-6

Filipa Neusteina lekarna pri sv. Leopoldu

Dunaj, I., Plankengasse 6. Dobiva se v vseh lekarnah.

Pri oslovskem kašlju otrok

je edino sredstvo od mnogih profesorjev in zdravnikov redovito priporočeni

„SIROLIN“

ki v kratkem času polajša bol in odstrani nadležni kašelj. — Sirolin „Roche“ je prijetnega okusa in vonja in ga celo mali otroci radi uživajo

Ponarejanja naj se zavračajo in vedno zahteva

Sirolin izvirni zavoj „Roche“

Dobiva se na zdravniški predpis v lekarnah K 4 steklenica.

Ilustrirana brošura o boleznih vsled prehlajenja H. II. se pošlje na zahtevo zastoj in poštne prosto.

F. Hoffman-La Roche & Co. Basel in Dunaj III. I. Neulngg. 11.

Okolu 100.000 komadov v rabi, 5letno jamstvo, osem dni na poskus.

Britov št. 31, najl. solinško srebro-jeklo, 1/2 volta brušena z okrašenim držalom, kot kaže slika v okrašenih šatujli, K 2-50. Št. 32, toda 1/2 volta, K 3-— Štev. 33, št. 34, toda 1/2 volta K 3-80.

Št. 3700, 5 črnim, gladkim držajem, 1/2 volta, K 1-50. Brivaka priprava v polirani leseni omarici z zrcalom, se zapre in vsebuje: britov, lermen, čopič, posodico s milo, K 4-20, 5 — z varnostnim glavnikom 60 v več. — Nikak riziko! Ako ne ugaja, denar nazaj!

Pošilja po povzetju svetovno-znane tvrdke

Hanns Konrad, c. in kr. dvorni založnik, Most (Brux) štev. 1140 (Češko).

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franco.

270 10-1

Premočna odvajila so kakor znano škodljiva. Rabite torej brez motečih posttranskih učinkov neopazno milo odvajajoče sredstvo, ki tudi prebavanje ne pušča

v nemar, ampak jo pospešuje in jači — namreč dr. Rose balzam za želodec iz lekarnice B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj. Dobiva se tudi po tukajšnjih lekarnah.

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred
vsako nesrečo.

Ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v
veliko bolečino, težko ozdravljivo rano. Še 40 let se je is-
kusale različne vlažne mazila, tako imenovane prašne
domače mazila kot zanesljive sredstva za obvaro-
vanje. Te vodnjake rane čiste, stvarajo lete, olajšajo vnetje
in bolečino, hlaadi in pospešujejo zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pulica 70 vin., pol pulica
50 vinarjev. Proti predpisanih
K 316 se pošilja 4 pulice,
ali K 1-10 pulice poštne
prosto za vsako pošiljko avstrijske
monarhije.

Vsi deli embalaže imajo
zakonito deponovano
varstveno znamko.

Glavna zaloga

R. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; ogel Nerudova ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani
se dobi pri gg. lekarnikih: G. Piccoli, U.
pl. Trakow, H. Mardetschlager, J. Mayr.

2172

Bolečine živcev in
revmatične
se
pomirijo
in ozdravijo z
CAMPHOROMENTHOL
VOSTREBAL.

Cena stekleni 80 vin. Dobiva se v lekarnah ali direktno,
če se pošlje K 1-90 (2 steklenici) franco pri edini izdelovalnici
Vostrebal-ovi lekarni, Praga-Karolinin dol.
Zaloga: Lekarna H. Mardetschlager, Ljubljana, Jurčičev trg.
Pozor pred ponarejanji! 29

Najboljši češki izvori Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, dobro
skubljenega K 3-
boljšega K 3-40; 1 kg
belega, skubljenega
K 3-60, puhastega 5 K
10 v. 1 kg prav linega,
mehko-blega, skub-
ljenega K 3-40, K 3-
Pri naročilu 5 kg
franko.

Izgotovljene postelje, zadostno napolnjene, in na-
predornega belega, rdečega
vijoličnega ali rumenkastega nankinga, 1 perlica 170 cm
dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem
16 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, s najfi-
nejšim sivim puhom K 16-17, 1 vzglavnik 80 cm dolg,
80 cm širok K 2-80, K 3-40, K 4-10. Pošilja se povzetju
K 16-17 dalje franko. 1144 10-10
Zamena dovoljena, blago se vzame franco nazaj in
vrne denar za neprimerno blago.

S. BENISCH, Bešenice 71, Šumava, Češko.

V južno-nemški predilnici

lep, dobro katoliški kraj, dobi delo

več rodbin.

Dobra plača, cena zdrava stanovanja so na razpo-
lago. Dobre šole v kraju. Selilni stroški se dajo
predelumno in vračajo po dogovoru. Prijave z
navedbo za delo sposobnih oseb pod šifro „S. J.
2650“ na Rudolf Mosse, Augsburg, Ba-
varsko.

779 3-1

Pozor! Čitaj! Pozor!

Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih
zelišč — ter se izvrstno in z najboljšim
uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju
— bolih v prsih, — prehlajenju v grlu,
hripavosti, težkem dihanju, astmi, — pljuč-
nem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd.

Delovanje izborna, vspeh siguren.
Cena je franco na vsako pošto za 2
steklenici 3 K 40 vin., 4 steklenice 5 K
80 vin. po povzetju, ali če se pošlje
denar naprej. — Manj kot 2 steklenici se
ne pošilja. Prosimo, da se naroča narav-
nost od

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Vožnja traja
dal 6 dni
izredna prilika za potnike in ostane
z najnovjšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
Kajal do sedaj veliki parniki z 8-20.000 ton
Pojasnila daje zastopnik
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Pozor! Beril!

Najceneje in najboljše sukrano, modro,
platneno in manufakturno blago za letno
dobo, se kupuje v novi trgovini pri

IVAN SAVNIK-U

pri Besenčanu v na
KRANJU Glavnem trgu.

Nevestam in ženinom se pri nakupovanju
posebno priporoča ta nova trgovina.

Istotam se dobiva tudi domače štajersko
rudeče in belo vino po nizkih cenah. 169

Nove velikocvetne begonije

3 letne žebuljice, 20 krasnih
vrst, enost in polne, cveti do
20 cm premera, težko ločljive
od vrtnic in kamelij, v 7 glav-
nih barvah po 10-60 vin. —
Gloksinije 16 barv à 30 v.
Prezimni grmiči 50 bo-
gato cvetočih vrst à 20 vin. Iglasto drevje 10
vrst K 2-50. Nove teje vzpenjačje vrtnice 3letne
à 60 vin. Višnjeve gladiole, vzpenj. rastline,
bele in rumene kane, georgine, pelar-
gonije, lilije, arum itd. 20-30 vin. Vse za-
nesljivo cvetoče za sobo in vrt. — Zahtevajte bogato
ilustr. cenik in navodilo brezplačno. 601 5-4

JOSIP SUZA, Potenstein, Češko.

Josip Polak

Ljubljana, Sv. Petra cesta
poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina špecerijakega
blaga in špi-
rita na debelo in drobno. Založena
popolnoma s svežim blagom pod niz-
kimi cenami.

Ekspert domačega brinjevca, hru-
šovca in jagodovca.

Prodaja semenskega fižola pra-
vega ribničana. 282 12-3

Postrežba točna!

Nizke cene!

Priporočam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu
svojo **trgovino z usnjem**
in vsami čevljarstvi potreb-
ščinami v Ljubljani sv. Petra
cesta 2, nasproti cerkve frančiškanov.
Izkušal bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami
zadovoljim vse c. odjemalce in prosim obilnega obiska.

2844 52-10

K. A. Kregar.

Pozor!

Pozor!

Pravi rumeni čebelni vosek

se kupi v vsakej meri. Ponudbe z vzorcem
je poslati na trdko. **C. F. Schubert,**
Gradeo, Murplatz 10-12. 681 5-1

Vsi zdravniki

priporočajo „**Feeolin**“
milo, ker po uporabi
tega vse bradavice in
gubice na obrazu, ogrci,
pege, rdečica na nosu
itd. brez sledu izginejo
in ker je „**Feeolin**“ zajedno najbolje to-
letno milo za dnevno uporabo. „**Lovacrin**“
milo je najboljšo sredstvo za čiščenje in go-
jenje las, ter najbolje sredstvo, da postanejo
lasje lepi, prepreči izpadanje las, plešo in bo-
lezni v glavi, napravi lase goste in mehke. —
Cena „**Feeolin**“: ozir. „**Lovacrin**“-milo:
1 kom. K 1-10, 3 kom. K 2-50, 6 kom.
K 4-10, 12 kom. K 7-10. Pošilja **M. Feith**
Naohf., Dunaj, VII., Richtergasse Nr. 9.
Dalje se dobi v mnogih drogerijah, parfume-
rijah in lekarnah države. 669 2-1

Ribarsko orodje

na debelo in na drobno izdeluje in pošilja
najceneje prva avstrijska tovarna za ribarsko
orodje **Karl Leitner, Waidhofen**
a./d. Ybbs. Zaloga angl. in ameriških izdel-
kov. Ceniki zastoj. 728 5-1

Spretno

tkalce in tkalke

sprejme ob dobrem zaslužku takoj tkal-
nico Dugaresa na Hrvatskem. 611 4

Hlapec h konjem

se sprejme na graščini Srebrniče pri Novem mestu. Isti mora biti okoli 30 let star, ter vesten in priden. Plača 20 kron na mesec. Natančneje pri graščakini gosp. **Karolini Witschi, Srebrniče pri Rudolfovem.** (Dolenjsko.) 784 3-1

Le najfinejše, posušene kokosove orehe

predelujejo tvornice „Ceres“ in delajo iz njih brez vsakršne primesi v strogo čistih aparatih znamenito

Ceres Jedilno mast

se rabi za praženje, kuhanje in pecivo. Zahtevajte Ceres jedilno mast z velikonočnimi podobnicami na ovitku. 680 4-1

Kdor hoče dobro domačo pijačo

narediti, dobi se najboljše in najcenejše pri

Franc Humljak 782 2-1
Gradeo, Auenbruggergasse Nr. 26.

Priložnostni nakup!

Namesto gld. 10.—
samo „ 1-75

30.000 komadov prodanih stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo 36 urna anker-remontirna žepna ura, prima kolesje z lepim glavir, okrovjem s sek. kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico z obeskom, natančno idoča za samo 1 gld. 75 kr. 768

Dalje ponujam pozlačeno, 36 urno, (veleprima švicarsko kolesje) remont. uro zlepo pozlačeno verižico za samo 2 50 gld. Za vsako uro triletno pisмено jamstvo. — Po povzetju pošilja

Izvoz ur KOHANE Krakov št. 48.

Za vsakega dobi denar nazaj. Mnogi so naročili po dvakrat.

Potniki v Ameriko
Haten želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Biskovska Pijasa dajo se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

V najem se odda

hiša z gospodarskim poslopjem

in vrtom na prav ugodnem kraju v kamniškem okraju v vasi **Rova**. Rokodelci imajo prednost. — Oglase sprejema lastnik: 781
Jakob Novak v graščini Kolovec. pošta Radomlje pri Kamniku.

Pozor, kmetice in dekleta
V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je **Kaplor št. 11**. Isti deluje, da postane lasje gosti dolgi in odstraňuje prhljaj (luskine) na glavi. Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončiča 5 K. Treba, da si vsaka običajna naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Juršič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s pošnim povzetjem b 9730

Odlikovana semenska trgovina in umetno vrtnarstvo 216 10-10

Alojzija Korsike v Ljubljani.

Edina na Kranjskem strokovno urejena semenska trgovina na debelo in drobno, 6 vrst **pene**, 10 vrst **detelje**, 16 vrst **trave**. Čistih trav in več vrst **travnih zmesi**, priporočenih po poljedelj. Istih, mnogovrstna **krmlina**, **zelenjadna** in **ovetlična** semena, vsa preizkušena; za dobro kaljivost se jamči.

Tu se tudi izdelujejo **šopki in vencji**, sveži in suhi, s trakovi in napisli, in vsi v to stroko spadajoči predmeti po najnižjih cenah. Cenovnik za leto 1908 se dobi brezplačno. Za obila naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Alojzlj Korsika.

Čudež industrije.

New-York in **London** nista priznala ali odobri čimoli ter je velika tovarna srebrnine pridržala, oddati vse svoje najnovejši splošni najkakovostnejši izdelki mednarodni razstavi v Parizu. Pošteno torej razkazuje čudež industrije in pravi čudež, da se ni poteglo.

- 4 komadev srebrnih namiznih stebel s priloženo razpisno knjigo
4 kom. amer. pat. srebrnih vili in enega komada.
4 kom. amer. pat. srebrnih namiznih stebel.
12 kom. amer. pat. srebrnih krpah iste.
1 kom. amer. pat. srebrna salnamitica za juho;
1 kom. amer. pat. srebrna salnamitica za mleko;
4 kom. ang. Villeria tačla za poskleda;
2 kom. srebrni namizni svečniki;
1 kom. čadnik za čaj;
1 kom. najt. stisnilič za sladkor.

42 komadev skodelj samo gld. 6-90.
Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 60 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6-90. Ameriško pat. srebro je znano, je sklen in sklen bela kovina, ki odobri bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da leta inštalat se izmenjajo na nikakršni slepariji, zaverjen se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdar ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebne prikladna kot prekrasno
27
Zaritovanje in priložnostno darilo.

kakor tudi za vsake boljše gospodarstvo.

Dobiva se edine le v

A. HIRSCHBERG

ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 O. Telefon 14597.

Pošilja se v provincije proti povzetju, ali če se znesek naprej vplača.

Čistilni prašek za nje 10 kr. Pristno le z araven natančno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvirček iz pohvalnih pism: S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan Maribor.

Eksc. baronica Edelsheim mi je najtopleje priporočila Vašo garnituro, torej prosim, pošlite mi tako garnituro za gld. 6-90.

Kociard, 29. oktobra 1903.
Hona Tizza, voj. grof. Degenfeld.
Kar je Vaša garnit. v gospodinj. jako koristna, prosim, da mi pošljete 10 kom. št. 1. Pa ve! pri Prebaldu.
Dr. Gmiller 28km, okr. in tov. zadržati.

Ako kašljate,

če ste hripavi, zaslezeni ali nahodni, ako težko dihate in se ponoči potite, je potrebno v Vašo korist, da rabite zaupanja vredno sredstvo. Kot tako se hvali **Hafsi-jev lipov medeni sirup** (Rp.: Syr. thiliae 300 gr). Njegov učinek pri kašlju, hripavosti, zaslezenju, težki sapi, katarih, pomanjkanju teka, nočnem potenju itd. se splošno priznava. Vzorcna steklenica 8 K, velika steklenica 5 K, 3 steklenice franko 15 K po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Glavna zalogarja za Avstro-Ogrsko: **Lekarna pri „apostolu“, Budimpešta, Josefaring 64/48** 2694 20-15

Lira-kolesa
Najboljše kolo sveta! Nedavno gleda bakovci in ispoljave. Izbir, material, lično delo, silna lahka vrdnja so znaki znamke Lira. Jamstvo 3 leta. Nizke cene.
Carine prosto od avstr. razpisil. Zahtevajte kot bravec tega lista zastoj najnov. cenik. Zastopniki se iščejo.
Rihard Ladewig!
16 Prenzlau Postfach 258

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

pripereča svoje veliko zalogo
najraznovrstnejših klobukov, d-
lindrov in čepic, kakor tudi naj-
trpežnejših ter najfinijših čevljev.

Dr. Franc Derganc

I. kirurški asistent deželne bolnice

(bivši večletni operater na dunajskih klinikah
dvor. svet. prof. dr. barona Eiselsberga (ki-
rurgija) in dvor. svet. prof. dr. Chrobaka (žen-
ske bolezni); ter na oddelkih prof. dr. Wert-
heima (ženske bolezni) in prof. dr. Schnitz-
lerja (kirurgija) si jemlje čast, naznanjati p n.
občinstvu, da je začel ordinirati za

kirurške in ženske bolezni.

644 V Ljubljani, dne 15. marca 1908.

Ordinira od 2-3. ure popoldne v
Komenskega ulicah št. 8.

Služba organista in cerkvenika

se razpijuje v **Tunicah pri Kamniku**. Nastop
o sv. Ju. ju. Plača se bo zboljšala na 600 K ali še
kaj več. Prednost ima rukodelec 746

Župni urad Tunice.

KAŠLJUJOČIM

otrokom in odraslim osebam

pripisujejo zdravniki zelo uspešno

THYMOMEL SCILLAE

koč sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvaža, ki
blaži in potolažuje krčeviti kašelj in ki od-
stranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov
so se že imenitno izrekli o hitrem učinko-
vanju tega sredstva, Thymomel scillae, pri
otrovskega kašlja in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco proti
pošiljavi 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljavi
7 K. 10 steklenic pri pošiljavi 20 K.

Izdolovanje in glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja

2436 c. kr. dvorn. zalagatelj 24-1
Praga III., št. 203

Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.

Pozor na ime sredstva,

izdelovalca in na var-

stveno znamko.

Zastonj 2554

zahtevajte moj ilustrovani cenik
o urah, zlatini, srebrni itd.

Dr. Heger, urar, juvelir in graver.
Oslek 1. Kapucinska ul. 4 (Slavon.)

V Ameriko In Kanado

razložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

Bližnji odhod:

Iz **Treta**: Panonija 14. aprila, Carpatija 28. aprila.
Altonija 5. maja.

Iz **Liverpoola**: Lusitania 25/4 in 16/5, Maure-
tania 11/4, 2/5 in 23/5.

Pojasniti in vožne karte pri **Andreju Odiascu**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Kako si s 5 vinarji

vsakdo lahko oskrbi potrebno
blago za obleko, platnino, sukno,
posteljno opravo, oksford, sploh
vsako tovrstno blago v naj-
večji izberi na lahek način in
prav ceno. Piše se enostavno
dopisnica na brate **Lechner**
v **Gradeo** po vzorce, ki se
razpošiljajo brezplačno na vse
strani. 337 12-2

Josip Kordin

Ljubljana, Pred Skofije 3.

priporoča 334 10-7

svoje bogate zaloge vsakovrstnih
zanesljivih semen

bučar: črne domače, lucerne in rdeče detelje, nap-
rave, velikanske rumene, rdeče in bele pese, in ko-
rune za kremo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: trav-
nišnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša
krmna za živino in konje, jesenska repa, vse vrste so-
late, kakor sploh vseh kuhinjskih zelenjave in kmetijskih
semen po nizkih cenah. Poštiniš potom izvršujejo
se naročila točno in solidno.

I. kranjsko podjetje za umetno stak-
lenstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se pripraveča predstavi dnevnik in p. n.
slavu, občinstvu za ospravo cerkvenih oknov
s umetnim steklastvom ali slikano steklo,
stavbenih del, naprave okvirov, itd. itd. —
ima tudi v zalogi različno porcelanske in
steklene posode za namizje gostin in za
sebojke, svetilke, okvire itd. po najnižjih ce-
nah. — Mariji, ceniki in proračuni na za-
bete zastoni, mnoga sprave in dovršeni
deli se cenjenim odjemalcem v ogled na
razpologe. 1907 58-20

Zahtevajte zastonj

in poltine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni
katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih niklastih,
srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatnin in
srebrnin, glasbil, usnjatega blaga, kadilnih priprav
po **izvirnih tovarniških cenah.**

Niklasta remontoarka . . . K 3-
Sistem Roskopf patentna ura . . . 4-
Švicarska, originalni sistem
Roskopf patent . . . 5-
Registrirana „Adler Roskopf“
niklasta remont. na sidro . . . 7-
Srebrna remontoarka „Olo-
ria“ kolesje, prosto . . . 8-40
Srebrna remontoarka, dvojni
pokrov . . . 12-50
Budilka . . . 2-90
Kuhinjska ura . . . 3-
Schwarzwaldska ura . . . 2-80
Ura s kukavico . . . 8-50

Za vsako uro 3 letno pismeno jamstvo. Brez
rizike. Zamena dovoljena, ali denar nazaj. 64 9

Prva tvornica za ure v **Mostu**

Jan Konrad

c. in kr. dvorni dobavitelj v **Mostu št. 936** (Česko).

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglaš
o Thymomel scillae, t. j. preparat, kate-
rega večkrat zdravniki priporočajo.

Osební kredit za
uradnike, učitelje, študente, učitelje
itd. Samostojni
konzorciji za hranilnico
in predjeme uradnih
društva dajejo po naj-
zmernejših pogojih tudi
proti daljšim odplačilom
posojila na osebni kredit.
Potovalci izključni. Na-
stlovi konzorcijev se po-
vedo brezpla. pri osred-
njem vodstvu uradn.
društva, Dunaj, Wipp-
fingerstrasse 25. 2438 1

Obrtna
Aka-
demija
Friedberg
pri Franko-
brodu ob M.
Politehn. zavod za
inženjerje in arhitekte
248 11-4

Velika moderna

zaloga oblek

za gospode, dečke in otroke

A. Kunc

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

(na vogalu Židovske ulice)

Strokovnaška postrežba z
izbornimi izdelki po nizkih, stalnih
in na **vsakem predmetu**
označenih cenah.

Naročila po meri točno in priznana doro.

Gone češko posteljno perje!

5 kg ov. tem. K 9-50, belje K 12-
polbelo skubljeno K 18-50, bele K 26-
snežnobelo, kot puh mehko skublj. K 30-
K 34-50, K 42-50. Pošlji franco po po-
vzetju. Zamena dovoljena proti povratni
poltnini. Benedikt Sachtel, Lober k. 148

Anton Bonaventura

po božji in apostolskega sedeža milosti knezoškof ljubljanski

vsem vernikom srečo, mir in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Krístusu.

Naši časi so težki, za vero in versko življenje vedno bolj nevarni. Zadnja leta so se začele celo od nekaterih katoliških učenjakov zlasti na Laškem in Francoskem, pa tudi na Nemškem po katoliških šolah, knjigah in časopisih razširjevati tako čudne zmote, da bi bilo krščanstvo sploh uničeno, ko bi se bile le preveč razširile. V pravem času so posegli vmes sv. Oče Pij X., pa so lani zmote odkrili, obsodili in nam škofom dali taka navodila, da se zmote zares ne bodo mogle več širiti.

No, te zmote za nas niso bile nevarne. Pač pa so nam nevarne druge, ki se pri nas razširjajo ter nam izpodkopavajo naše versko in čednostno življenje. In pogled na te nevarnosti me je nagnil, da Vam izpregovorim o vprašanju, kaj je človek, in kaj smo mi sami sebi dolžni, ako hočemo zares prav živeti in srečno umreti.

Obhajamo pa tudi letos trojni jubilej, namreč jubilej o prikazovanju Brezmadežne v Lurdu, zlato mašo papeža Pija X. in 60letnico vladanja

našega cesarja Franc Jožefa I. Tudi o teh Vam hočem kaj povedati.

Ves pastirski list pa naj bo v slavo božjo in v čast Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki nas je s svojo bridko smrtjo na križu odrešil, ter je s tem pokazal, koliko je vreden človek, koliko njegovo življenje in njegova večnost.

I.

Kaj je človek?

To je preimeno in za nas vse prevažno vprašanje. Da ga bolj pojasnimo, ga razdrobimo in se vprašajmo: kaj je človek sploh, odkod njegova sedanja slabost in kje pomoč.

1. Kaj je človek sploh?

Na to vprašanje pač lahko odgovorimo, kaj ne? Človek je stvar božja; on sestoji iz telesa in iz neumrjoče duše, ki ima razum in prosto voljo, ter je vstvarjena po božji podobi; človek je namenjen za večno srečo, katero naj si zasluži z življenjem na zemlji, priznavajoč v

vsem svojem obnašanju Boga kot svojega stvarnika in gospoda.

To je točen in jasen odgovor. Tak odgovor nam daje naš razum, tak odgovor nam daje ves človeški rod od začetka do sedaj, tak odgovor nam potrjuje tudi razodetje božje, katero natančno pové, kako je Bog človeka ustvaril in ga namenil za srečno večnost, ako mu na zemlji zvesto služi.

Toda temu odgovoru se upirajo in protivijo novodobni navidezni učenjaki, ki ne marajo za Boga stvarnika. Kaj je torej človek po njihovih nazorih? Ako ga ni ustvaril Bog, odkod prihaja?

Ako človeka ni ustvaril Bog, mora se trditi, da se je razvil iz živalstva, in sicer v teku mnogo tisoč let. Vsi namreč vemo in tudi sveto pismo nam pravi, da je bil čas, ko na zemlji ni bilo ne človeka, ne živali, ne rastline in sploh nobenega življenja.

Na vprašanje, kako je vse to nastalo, pa trdijo naši laži-učenjaki, da se je prvo življenje samo razvilo iz mrtvih snovi; iz tega začetka so se polagoma razvijale vse rastline od najnižje vrste pa do najvišje, vse živali ravnotako od najnižje do najvišje in vrhunec tega razvitka naj bi bil človek! Za ta razvoj, da je bilo potrebno veliko milijonov let.

Kako pa te trditve dokazujejo in dokažejo? Še ničesar niso dokazali; da, kolikor bolj prirodo proučujejo, toliko več dokazov se nakopičuje proti takim brezbožnim trditvam. Samo nekatere stvari naj omenim.

Odkod prvo življenje? Strogo znanstveno je dokazano, da življenje se samo iz življenja razvija; naj se brezživljenske snovi še tako umetno mešajo, življenje se iz njih ne porodi. Odkod torej življenje in njegov razvitek? Oni ne vedo. Dalje, ako se je človek počasi razvijal iz nižjih do višjih oblik in se je polagoma povzpел do sedanje podobe človeške, kje so pa njegovi predniki? Kako se je izvršil prehod iz živalstva? Na to vprašanje znanost molči, nobenega odgovora ne ve; da, znanstveno raziskovanje dokazuje, da pri prvem svojem na-

stopu je bil človek ravnotako popoln, kakor je sedaj, da on nobenih prednikov nižje vrste nima. Odkod torej človek?

Potem odkod njegovo življenje? Odkod njegove misli in želje, ki niso navezane na telo, ki so nadčutne? Odkod predstave o resnici, o dobroti, o lepoti, o čednosti, o pravici, o odgovornosti, o duhu, o Bogu, o večnosti? Odkod zmožnost govora, odkod znanost, umetnost, napredek, verstvo? Novodobna znanost na to nima odgovora, da, naravnost prizna, da si vsega tega življenja razlagati ne more, ako pa kako razlago poizkusi, se ji tako ponesreči, da se kmalu sama svojih poizkusov sramuje.

Toliko naj zadostuje. Ze iz teh stavkov lahko posnamete, kakšna je novodobna vednost: Kaj ne, to ni vednost, le ime nevednost zasluži, pa naj jo tudi po najvišjih šolah razlagajo.

Ostane torej stara in vedno nova resnica, da je človek stvar božja. Toda, ako je Bog ustvaril človeka, odkod v njem toliko čudnih nasprotij, odkod toliko slabosti in nizkosti? Le pogledimo!

2. Odkod naša slabost?

Kako čudovit je naš razum! On spoznava prirodo in njene sile ter vpreže vse v službo človeško; nobena zvezda ni previsoko, noben prepad preglobok, vse razišče in spozna človeški razum. Kdo se ne bi čudil vporabi naravnih sil, na primer elektrike. Da, po prirodi se popne do samega Stvarnika, katerega sicer ne vidi, o katerem vendar za gotovo sklepa, da mora biti: Ker brez njega odkod priroda in njeni zakoni, odkod priroda in njena urejenost in njena lepota? Ako vidimo umetno stavbo ali krasno sliko, koj sklepamo, da mora biti spreten stavbenik in nadarjen slikar, akoravno ga ne vidimo; istotako sklepamo tudi iz lastnosti vidnega sveta na nevidnega Stvarnika. In vendar zopet, kako je to spoznanje megleno, temno, kako nezadostno, pa te le prelahko pahne v dvome in zmote, da po njih kakor v temi tavaš.

In kako plemenita je volja človekova! Po prosti volji sem gospodar svojih del, po njej gorim za resnico in pravico, po njej se žrtvujem za bližnjega, za domovino, da jo osrečim! In vendar, kako je ta volja zopet slaba, omahljiva, nestalna! En sam pogled, strast se vname, strašen padec sledi; danes imaš najboljše sklepe, jutri jih prelomiš; danes obetaš Bogu zvestobo, jutri si v taboru njegovih sovražnikov.

Pa tudi kak umotvor je človeško telo! Človek edini hodi pokoncu in ima pogled uprt na kvišku! Kako umetno je sestavljeno njegovo oko, njegovo uho, njegova roka! Kako nastopa! Vsaka poteza na obrazu ima svoj izraz, je izraz notranjega, višjega življenja! In vendar! Kako slabo je to telo, kako krhko v otroških letih, kako onemoglo v starosti, kolika zapreka čednosti v mladih letih!

Odkod ta nasprotnost v vsem človeku? Na to vprašanje so si prizadevali dobiti zadostljiv odgovor najbolj plemeniti narodi, in njihovi najbolj plemeniti možje. Seveda, odgovori so bili različni; nekateri so skoraj resnico pogodili, ker se jim je zdelo, da ta žalostni stan ne more biti prvoten, ampak da je človek iz boljšega stanu padel v nesrečo, pa bi se rad nazaj povrnil, toda se sam s svojimi močmi ne more.

Kar se je tem plemenitim možem le dozdevalo, o tem smo mi kristjani natanko poučeni.

Zares dobri Oče nebeški nas ni ustvaril in na zemljo postavil v tem prežalostnem stanju, v katerem smo sedaj. Iz razodetja božjega vemo to-le:

Bog je človeka ustvaril, dal mu je telo in neumrjočo dušo, iz katere izvira vse telesno življenje;

dodal je prvemu človeku posvečujočo milost, po kateri je njegovi duši vlil neko novo nadnaravno življenje ter jo usposobil za nadnaravni poklic, namreč za neposredno gledanje in uživanje Boga;

s tem nadnaravnim darom je združil še drugih naravo presegajočih darov: nesmrtnost, telesno, prostost od trpljenja in bolezni, moč

nad naravo sploh, posebno nad živalmi, vlito naravno in nadnaravno znanost, v kolikor mu je bila potrebna za pravo življenje in v dosego zadnjega namena, nagnjenje volje k dobremu in prostost vsake poželjivosti.

Kaj ne, dobri Bog je prvega človeka res bogato obdaril! Dal je pa te darove Adamu kot zastopniku vsega človeškega rodu, ki se je imel iz njega poroditi; vsi potomci naj bi te posebne darove podedovali. Toda Bog je določil, naj se to zgodi le tedaj, ako bo Adam kot zastopnik vsega rodu pripoznal njega kot svojega Boga in Gospoda ter se mu za to v popolni pokorščini podvrget; ako mu pa Adam pokorščino odreče, izgubi vse nadnaravne darove zase in za ves rod človeški, ki z njim zapade časni in večni smrti.

In zares! Adam Boga ni ubogal, prestopil je njegovo strogo zapoved. Zato je pa izgubil: posvečujočo milost božjo ter postal nesposoben, da bi kdaj dosegel svoj zadnji namen, da bi kdaj prišel k Bogu in ga neposredno užival;

izgubil je telesno nesmrtnost, prostost trpljenja, bolezni in poželjivosti in gospodarstvo nad naravo;

naturni darovi so mu sicer ostali, toda poslabšali so se: razum je potemnel, volja se je k slabemu nagnila, hudo poželjenje se je razvnelo in slabost v premagovanju težav se je pojavila.

To je izgubil zase in za potomce in odtod izhaja ono zgoraj omenjeno nasprotje v človeku in njegovem življenju, odtod vsa naša slabost. Toda ali je ni pomoči in rešitve?

3. Odkod pomoč?

Zgodovina in razodetje nam pripovedujeta, da Bog človeka vendar ni zavrgel, marveč mu je obljubil Odrešenika. Sam Sin božji je prišel na svet, vzel nase našo človeško naravo, pa z njo tudi naše zadolženje, da zadosti zanj neskončni pravici božji, nas odreši večnega pogubljenja, nam dobi nazaj posvečujočo milost božjo ter nam s tem zopet omogoči dosego našega zadnjega namena, dosego nam-

reč naše večne in popolne sreče v neposrednjem gledanju in uživanju samega Boga. Seveda nas je, moral tudi poučiti o večnih resnicah, ker le ako smo poučeni, moremo storiti vse, kar je za dosego večnega namena potrebno.

In zares v zgodovini vidimo izrednega moža Jezusa Kristusa, okoli katerega se suče življenje posameznikov, življenje narodov, da, vsa zgodovina. Dokazal je, da je pravi Bog, edini Odrešenik in Učenik. S svojo krvavo smrtjo na križu je zadostil pravici božji za dolgove vesoljnega sveta in ustanovil je svojo Cerkev, ki naj delo odrešenja nadaljuje med vsemi rodovi do konca sveta. To svojo Cerkev je sezidal na skalo, na Petra in njegove naslednike ter je obljubil ostati pri njej do konca sveta. V tej Cerkvi najdemo večno resnico, v tej Cerkvi se nam oznanja volja božja, v tej Cerkvi se nam ponuja milost božja, potrebna v dosego večnega zveličanja. Prostosti bolezní in smrti, prostosti poželjivosti, gospodarstva nad narodo in tako razsvetljenega uma pa tako k dobremu nagnjene volje, kakor so jo imeli prvi starši pred grehom, nam pa Jezus Kristus ni nazaj dobil, ampak nam je vse te slabosti pustil kot priliko za vojskovanje, zmago in zaslugo.

Iz teh nepobitnih resnic, ki sem Vam jih v spomin poklical, lahko razvidite, kaj je človek, kaj smo mi, kakšen je naš položaj in kaj je naša naloga na zemlji.

II.

Kaj je naša naloga na zemlji?

Splošen odgovor je lahek: ako sebe ljubi-mo in sebi dobro hočemo, moramo storiti vse, kar je potrebno, da bomo deležni odrešenja. Zato se moramo okleniti našega Zveličarja in njegove Cerkve, v kateri edino se delo njegovega odrešenja nadaljuje in vsem ponuja. Kdor se po lastnem zadolženju loči od Cerkve in od Kristusa, ta se pač zveličati ne more; prav gotovo se izgubi, zabrede v zmoti, nadvladajo ga strasti, živi v grehih in, ako se o pravem

času ne povrne nazaj h Kristusu in Cerkvi, bo pogubljen vekomaj. Kako pogubno bi bilo to!

Kako pogubno je pa šele delovanje onih oseb in onih društev, ki imajo namen z združenimi močmi delati zoper Cerkev in Kristusa; ki v ta namen ustanavljajo knjižnice v Ljubljani in po deželi, pišejo, tiskajo in širijo časopise in knjige ter prirejajo razne sestanke in zabave.

Ali nimajo pri nas tega namena društva „Prosveta“, „Akademija“, „Svobodna misel“ in druga slična, dalje časopisi „Narod“, „Gorenjec“, „Notranjec“, „Štajerc“, „Svoboda“, „Omladina“, „Svobodna misel“, „Rdeči prapor“, „Učiteljski Tovariš“ in slični? Ali nimajo istega namena vse prireditve od te strani? Naštel sem Vam jih, da se jih boste mogli varovati.

Gorje mu, kdor je član veri sovražnih društev, gorje mu, kdor čita zmoti služee liste, gorje mu, kdor zahaja v njihove knjižnice, da čita knjige neznanstvene, ki zmote v blišeeči obleki resnice podajajo in kvarijo um, hrepeneč po resnici, pa ga napolnjujejo z zmotami. Zalibog se je že mnogo šolske mladine popolnoma pokvarilo; žalibog je mnogo mladih, nadepolnih dijakov že popolnoma izgubljenih in je v sredi med njimi mnogo pohujšljivcev.

Srce mi krvavi, ko vidim, kako se izgublja naša mladina, kako odpadajo od Cerkve in od Kristusa, odpadajo od resnice Vaši otroci, kako zvito se zapeljujejo in strahujejo dobri, kako se jim v umazanih listih nudi kamen mesto kruha, kača mesto ribe, zmoti mesto resnice, sovraštvo do Cerkve mesto ljubezni do nje! Dolžan sem, da Vas, dragi starši, na te žalostne okolnosti opozarjam.

Pa tudi sami nase pazite, krščanski očetje in krščanske matere, pazite na dobre sinove, pa tudi na hčere, ki jih imate doma! Da se obvarujete zmoti in ne boste zapeljani, pristopajte v naša krščanska društva, pristopajte v kmečko zvezo, v izobraževalna društva, v telovadna društva; da ne boste premoteni, čitajte samo dobre časopise in dobre knjige, časnika in knjig, ki sem jih zgoraj naštel, pa ne trpite

med seboj, proč z njimi! Tako velela Vaša vest, tako Vam velela ljubezen do Vas samih! Kdor tega ne stori, on greši zoper sebe in zoper Boga!

Ali bomo zametavali Cerkev? zametavali delo Zveličarjevo? zametavali Zveličarja samega? Proč torej od onih oseb, proč od onih društev in sestankov, proč od onih časopisov in knjig, ki nasprotujejo Cerkvi in Odrešeniku! Kdor tega ne stori, marveč gre v nevarnost in v njej ostane, je sam kriv, ako zabrede v zmote, se odtuji Cerkvi, obupa nad Kristusom samim. Zaklinjam Vas, bežite od krivih prerokov!

Toda s tem splošnim poukom o naši dolžnosti za pravo vravnavo našega življenja še ne morem biti zadovoljen. Poučiti Vas moram še bolj natanko in povedati, kaj smo dolžni svoji duši in kaj svojemu telesu.

1. Kaj smo dolžni svoji duši?

Nismo žival, imamo neumrjočo dušo, ki prihaja naravnost od Boga. Neumrjočo dušo priznavajo vsi narodi, zahteva jo naš razum in tudi delo odrešenja se nanaša na prepričanje, da je naša duša neumrjoča.

Duša je glavni del človeka, zato moramo tudi glavno skrb na njo obračati. Kaj smo ji torej dolžni? Odgovor bo jasen vsakemu, ako trdimo, da moramo vse storiti, kar je potrebno, da se udeleži duša odrešenja, ki ga ji Gospod po Cerkvi ponuja. Kaj pa je treba storiti?

Ker ima duša dvojno moč, namreč um in prosto voljo, moramo si prizadevati, da um ostane v resnici, volja pa v čednosti.

a) Naš um.

Um mora ostati v resnici. Um je namreč moč, s katero moremo resnico spoznavati. Kaj ne, kako čutimo veselje, kadar poslušamo razlago resnic in si vedno več znanja osvojimo!

Resnice so pa raznovrstne. Najprej je potrebno, da se naučimo tega, kar nam ponuja ljudska šola: čitati, računati, pisati in pa tudi

nekoliko iz raznih za življenje važnih predmetov. Dalje pa je potrebno, da se nauči vsakdo, kar za svoj stan potrebuje, tako kmetovavec, obrtnik, trgovec, učitelj, zdravnik, uradnik.

Zraven tega je pa še potrebno, ali vsaj koristno, da se še dalje izobrazimo, za kar nam pomorejo dobre knjige, primerni časopisi, predavanja v izobraževalnih društvih.

Po knjigah, časopisih in predavanjih nam govore možje, ki dotične vede goje in se s takimi vedami natančneje pečajo. Na uje se zanesemo, da nas bodo prav poučili n. pr. o raznih pravicah, o raznih narodih, o raznih rastlinah, o raznih zvezdah in drugo. Ni mo-goče, da bi vsak človek vse sam preiskoval; nimamo ne časa, ne sposobnosti. Moramo se zanesti na strokovno izobražene moše.

Med resnicami je pa vrsta resnic, katere mora vsakdo znati, ker si mora po dotičnih resnicah svoje življenje vravnati, in sicer koj od otroških let. Ne more čakati, da jih sam preišče; potrebuje zanesljivega učitelja, ki mu jih obrazloži koj, ko se začne zavedati.

Katere resnice pa mislim? One o Bogu, o večnosti, o stvarjenju, o naši duši, o našem časnem in večnem namenu, o naših nalogah na zemlji. Kaj ne, o teh resnicah moram biti poučen koj od malih nog, točno, nezmotno! Kdo me bo poučil?

Zgodovina priča, da so se vedno med vsemi narodi trudili najbolj plemeniti ljudje, da bi o teh za celo življenje preimenitnih vprašanj našli resničen, zanesljiv, nezmotljiv odgovor. Trudili so se, toda resnico so našli le deloma in o tem niso bili popolnoma brez dvoma. Ako možje plemeniti in nadarjeni niso mogli najti popolne resnice, akoravno so se ves čas svojega življenja za to prizadevali, kako bi mogli najti vso resnico mi sirote! In vendar ne bi mogli živeti, ko je ne bi vedeli! Moramo imeti učnikov, zanesljivih učnikov.

Ali imamo takih učnikov? Morda so nam v teh življenskih vprašanjih zanesljivi učniki razni časnikarji? Morda naši ljudski učitelji in

srednješolski profesorji? Morda naši višji in nižji uradniki? In ako ti ne, morda profesorji na visokih šolah, ki samo za vednost žive in debele knjige pišejo?

No, ti nas morejo poučiti o raznih slovnica in jezikih, o raznih ljudeh, narodih in državah, o raznih postavah in pravicah, o prirodnih zakonih in silah, o zvezdah in solnčnih sestavih: v teh tvarinah raziskujejo, najdejo novih resnic, popravljajo stare zmote in pomanjkljivosti; mi jih poslušamo, priznamo, o čemer nas z dokazi prepričajo, mnogo tega jim tudi na besedo verjamemo.

Toda, kaj pa o večnih resnicah: o Bogu, o stvarjenju, o duši, o večnosti, o našem namenu? Kaj pa o teh naukih, po katerih se mora vse naše življenje ravnati? Ozir teh resnic so pa gospodje sami jako nevedni, po temi tavajo, ponujajo nam razne nasprotujoče si odgovore. Na visokih šolah je veliko število sovražnikov krščanstva, premnogi taje samega Boga, veren učenjak komaj, komaj more postati profesor na vseučilišču! Kje torej dobimo potreben pouk o večnih nespremenljivih resnicah?

Imamo katoliško Cerkev; njo je ustanovil Jezus Kristus; On ji je dal nalogo in dolžnost „naj uči vse narode in jim deli milost odrešenja.“ To nalogo in dolžnost je dal sv. Petru in apostolom ter njihovim zakonitim naslednikom, to je rimskemu papežu in škofom, z njim združenim. Njim je poslal Sv. Duha, Duha resnice, ki naj jih uči vse resnice in jih varuje zmot; njim je obljubil, da tudi sam ostane pri njih do konca sveta v pomoč, da njegove Cerkve tudi peklenska vrata ne bodo mogla premagati.

Kako moramo Bogu za to napravo hvalni biti! V tej Cerkvi se zadosti našemu umu, ki hoče spoznati večne resnice. Zato pa iščimo resnice pri njej, edino pri njej. Visoko čislajte katekizem in radi ga prebirajte! Radi hodite k pridigam in h krščanskim naukom! Bežite pa od onih, ki rujejo zoper Cerkev, zoper cerkvene nauke in zoper cerkvene oblasti.

b) Naša volja.

Zraven uma imamo tudi prosto voljo in v sebi čujemo glas vesti, da moramo dobro storiti, hudega se pa varovati. Mi se tega zavedamo. Prosta volja in pa vest sta nam jasen dokaz, da imamo neumrjočo dušo in da živi nad nami najvišji Gospod, pred katerim smo odgovorni za vsa svoja dejanja. Kdor Boga taji, tajiti mora prostost volje in tudi glas vesti. In zares, prosto voljo taji tisti kdor taji Boga in neumrjočo dušo in tudi vesti ne priznava.

Mi obžalujemo može, ki so v svojem odporu proti Cerkvi in proti Bogu zabredli v zmote, katere so kar naravnost proti naši notranji zavesti in ostanemo zvesti svojemu notranjemu preglobokemu prepričanju o prostosti naše volje in o glasu naše vesti.

Zakaj pa imamo prosto voljo? Zato, da smo za vsa svoja dejanja sami odgovorni. Namreč, kar storimo ali opustimo, storimo in opustimo, ker hočemo; ko bi hoteli, bi se drugače odločili: zato se pa vsa naša dela nam uštevajo v zasluženje, če so dobra, v kazen, če so slaba. Starši karajo ali hvalijo otroke, sodnik predse kliče zločince in jih kaznuje in vsi čutimo, da je tako prav, da mora tako biti.

To velja tudi v oziru na Boga; ker imamo prosto voljo, zato smo pred njim za svoja dela odgovorni; že vest, ki je božji glas, nas graja ali hvali; Bog pa nas bo sodil, ko po smrti, po dokončanem življenju in po izvršitvi naloge, nam od Stvarnika za življenje naložene, prestopimo prag večnosti; v tem trenutku nas bo Bog sodil in prisodil vsakemu, kakor je z življenjem zaslužil. Naša večnost je torej v naših rokah.

Kaj pa iz tega sledi? Ako hočemo sebi dobro, sledi dolžnost, da svoje življenje uravnamo po volji našega Stvarnika, po zapovedih našega najvišjega Gospoda. To velja za vse ljudi brez izjeme: za mladeniča in starčka, za siromaka in bogatina, za podložnika in za vladarja, za duhovnika in neduhovnika, za vse stanove.

Kaj pa hoče Bog od nas? On hoče, da verujemo, kar nam je razodel; da izpolnjujemo zapovedi, katere nam je dal, in da vporabljamo sredstva milosti, potrebna za vero in za izpolnjevanje zakonov božjih.

Torej, najpoprej moramo verovati, kar je On razodel. Mi smo rojeni v katoliški Cerkvi, pa se nam, hvala Bogu, razodeti nauki že od mladih nog primerno našemu razumu razlagajo; ko smo dorasli, se nam je dokazalo, da se je Bog res razodel, da je Kristus edini Sin božji, da nam po katoliški Cerkvi govori. Kar smo popred verovali le na veljavno besedo svojih staršev in svojih duhovnih učnikov, sedaj sami znamo, naša vera postane še bolj razumna: mi znamo dokazati, da se nam je Bog razodel in kaj nam je razodel in sklepamo, da moramo Bogu verjeti, pa mu tudi res verjmemo. Od te razumne vere nas ne bo mogel odvrniti nihče, naj bi tudi prišel z visokih šol; saj ga ni učitelja zoper Boga, in kdor drugače uči, ta je gotovo v zmoti, ali se nam kar naravnost laže.

Ker je pa takih krivih prerokov prav mnogo, ki ali sami prihajajo k Vam, ali Vam svoje spise pošiljajo, zato boste prav oprezni in se jih boste varovali. Spise in knjige pošljite nazaj, ali v peč z njimi; krivih prerokov, pa naj si bodo v počitnicah dijaki ali visokošolci, ali tudi kak uradnik, kak trgovec ali kdorkoli, ne poslušajte. Oni sami pouka potrebujejo; in odkod imajo pravico in oblast, nam svoje zmote vrivati in slepiti nas v najbolj važnih zadevah našega življenja!

Dalje moramo izpolnjevati, kar nam je Bog zapovedal ali naravnost v svojih desetih zapovedih ali posredno po svoji Cerkvi, ki je tudi po njegovi oblasti izdala pet cerkvenih zapovedi. Tudi te zapovedi vežejo vsakega človeka, nihče ni izvzet, saj smo vsi stvari božje in nam vsem je Bog najvišji Gospod.

In zapovedi božje? Ali nam niso naravnost potrebne? Saj brez njih ne bi mogli mirno živeti! Ali ni potrebno, da otroci starše ubogajo, da starši otroke lepo vzgajajo? ali ni

potrebno, da premagujemo jezo, nevoščljivost, sovraštvo, zmejanje, prepire, kletve, pretepe, pohujšanje? Ali ni potrebno, da živimo trezno, čisto, da se varuje zakonska zvestoba? Ali ni potrebno, da ne goljufamo, ne krademo, ne delamo škode, ne lažemo, ne pričamo po krivem, ne natolcujemo, ne obrekujemo?

In ker je Bog nad nami, ali niso potrebne prve tri zapovedi b žje? In ali Cerkev ni prav določila, da posvečujemo nedelje in zapovedane praznike, da poslušamo besedo božjo? Ali ni prav, da si včasih pri jedi kaj pritrhamo, da se učimo brzdati nasilno poželjivost?

Kdo bi si upal tem zapovedim se upirati? Grešil bi zoper Boga in zoper njegovo Cerkev! Grešil bi pa tudi zoper svojo lastno zdravo pamet, zoper svojo korist, da, grešil bi zoper skupno življenje v družini in v družbi sploh.

In vendar koliko se greha stori! Kako se ponižni veri, pokorščini do Cerkve in njenih poglavarjev, zapovedim božjim in cerkvenim protivijo naše strasti!

Temelj vseh strasti je samoljubnost, ki se prikazuje posebno v prevzetnosti in poželjivosti.

Prevzetnost in ošabnost ne mara za gospodarja nad seboj, posebno Cerkve se hoče otresti. Poželjivost pa zahteva, da se počutnosti ugaja, da se telesni nasladnosti vstreza. Te strasti kličejo po svobodi in po razbrzdanosti. Odtod sovraštvo do cerkvenih oblasti, do Cerkve, do Kristusa, do samega Boga, sploh do vere. Saj jim vera omejuje svobodo poljubnega zmotnega mišljenja in poljubnega strastnega življenja. Odtod na sestanku svobodomiselncev v Pragi klic, da se Bogu ne bi podvrgel, ko bi se tudi tako jasno dokazalo, da je Bog, da se več tajiti ne bi moglo; odtod v slabih časnikih ne le samo nesramne povesti, ampak tudi naznanila, ki kar naravnost uče in priporočajo greh. In vse to v imenu svobode! Kaj ne, kako se sveta svoboda grdi, in z gnjusno razuzdanostjo začenja!

Da mi v tako Bogu zoperno svobodo ne zabredemo, marveč se na potu krščanskih čednosti ohranimo, moramo se posluževati sredstev milosti, ki nam jih naš Zveličar ponuja. Taka sredstva so molitev in sv. zakramenti.

Posvečujoča milost nas očisti smrtnih grehov, podeli duši novo nadnaravno življenje in ji vlije tudi božje in dejanske čednosti, to je sposobnost za vero, upanje in ljubezen, sposobnost za modrost, pravičnost, srčnost in zmernost. Na temelju teh novih sposobnosti se razvija v duši lepo krščansko življenje.

No, za tak razvoj je pa še potrebna dejanska milost, ki razsvetli um, da spozna dobro in hudo ter vžge in okrepi voljo, da dobro ljubi in stori, hudo pa sovraži in premaguje.

Te prepotrebne milosti, katere nam je Gospod Jezus na križu zaslužil in brez katerih se izveličati ne bi mogli, pa dobimo po molitvi in po sv. zakramentih.

Bog nam je pripravljen dati vsako potrebno pomoč za čednostno življenje: le prositi ga moramo. Jezus pravi: „Kdor prosi, prejme; kdor išče, najde; kdor trka, se mu bo odprlo.“ (Mat. 7, 8.) Prosimo pa, kadar molimo.

Z molitvijo dosežemo vse potrebne dejanske milosti, da se spreobrnemo, ako smo v grehih, da ostanemo stanovitni, ako smo še čednostni, da premagamo izkušnje in strasti, kadar nas bolj ali manj silno napadajo.

Z molitvijo dosežemo tudi milost, da radi in vredno prejemamo sv. zakramente, po katerih edino se nam podeljuje posvečujoča milost božja in zraven tudi pravica do posebnih dejanskih milosti, da moremo kot otroci božji, kot vojščaki Kristusovi v ljubezni do Boga in do bližnjega živeti, pa svoje stanovske dolžnosti točno izpolnjevati.

Resničnost teh trditev nam potrjuje vsakdanje življenje. Kaj ne, kako se boje greha, kako natančno izpolnjujejo svoje dolžnosti, kako odločno se bojujejo zoper svoje strasti, kako krotko, prijazno, čisto in sramežljivo si prizadevajo živeti oni, ki radi molijo in večkrat k sv. zakramentom pristopajo; kako strastni,

sovražni, jezljivi, pohlepni in poželjivi, kako brez strahu pred Bogom, brez prave skrbi za svojo dušo in za svojo večnost so pa oni ljudje, ki ne molijo, ki sv. zakramentov ne prejemajo! Zgoraj omenjene strasti, namreč samoljubnost, iz katere izhaja prevzetnost in poželjivost, jih popolnoma podjarmijo.

Ako torej sebe ljubimo in hočemo, da nam bo naša volja čednostna, moramo pridno in goreče moliti ter sv. zakramente radi in prav pogosto prejemati. To priporočam vsem, posebno pa mladeničem in dekletom, ki so radi mladosti in neizkušenosti v največjih nevarnostih.

No, hvala Bogu, da radi molite doma in v cerkvi, posebno pred sv. Rešnjim Telesom; hvala Bogu, da tudi sv. zakramente vedno bolj pogosto prejemate in to ne le žene in dekleta, katere posebno pohvalim, marveč tudi možje in mladeniči vsaj v mnogih župnijah. Upam, da kmalu pride čas, ko tudi nobenega možaka ne bo, ki sv. zakramentov ne bi vsaj štirikrat v letu prejemal, in ko tudi nobenega mladeniča ne bo, ki jih ne bi vsaj na dva meseca prejemal.

Kako nesrečni so pa oni, ki ne molijo, ki v cerkev ne hodijo, ki sv. zakramentov ne prejemajo! Milost božjo izgube, um jim za spoznanje večnih resnic otemni, volja jim za čednosti opeša, samo zgolj naravno življenje žive, življenje svobodno od molitve, svobodno od Cerkve, svobodno od sv. zakramentov, svobodno od krščanskih čednosti. Ali je čudno, da so v nevarnosti v imenu svobode zavreči cerkev, zavreči Jezusa, zavreči Boga in razodetje sploh; ali je čudno, da poizkušajo tako svobodno življenje tudi zagovarjati in braniti; ali je čudno, da si hočejo za tako svobodo tudi pristašev dobiti z raznovrstno agitacijo in organizacijo, ker s tem mislijo pomiriti in zadušiti nemirno svojo vest?

Kaj ne, ni pa na to pot ne gremo za njimi, saj vemo, kaj smo svoji duši dolžni.

2. Kaj smo dolžni svojemu telesu?

„Zdrava duša v zdravem telesu“ so že stari modrijani trdili. In res! duša in telo sta

tesno združena v eno človeško naravo; telo prejema od duše svoje življenje, pa tudi duša je na telo navezana.

Ako je telo zdravo in dobro, sebi primerno razvito, duša bolj lahko dela, bolj lahko misli, bolj določno hoče in bolj lahko premaguje razna telesna neurejena poželenja; ako pa telo ni dovolj razvito, ako mu je izpridena kri, ako so živci preveč razdražljivi, ako je domišljija pretirana in morda že umazana, potem duša ne more prav delovati, ne more dobro misliti, volja ji opeša, čutnost jo pritegne na svojo stran, domišljija jo premaga in nazadnje ne more, pa tudi noče strasti več premagovati.

Dolžni smo torej skrbeti za to, da se naše telo lepo razvija in zdravo ostane; to je važno ne le za telesno lepoto in moč našega rodu, ampak tudi za čednostno življenje. Zato naj Vas na nekatere dolžnosti v tem pogledu opozorim.

a) O t r o k .

Najpoprej morate, dobri starši, na to paziti, da se bo otrokovo telo lepo razvijalo in ne zaostajalo.

V to je potrebno, da mati pazi in se varuje, še preden se otrok rodi. Ako mati pretežno dela, ako se nezmerno jezi in žalosti, je popolno zdravje njenega otroka v nevarnosti; da, celo življenje otrokovo bi se moglo uničiti. Jako škodljivo bi tudi bilo, ko bi mati ljubila opojne pijače, ljubila vino ali morda še celo žganje. Vse to škodljivo vpliva na telesni razvoj otroka; pa tudi duši bi škodovalo in ji po telesu vsadilo nagnjenje na razne strasti. Izkušnja uči, da se podedujejo strasti, vsaj nagnjenja do njih, pa se otrok rodi v dvojnem grehu, v izvirnem in v podedovanem od staršev.

Starši, zlasti mati ne sme zanemarjati otrok v nežni mladosti. Mati mora skrbeti za čist zrak v hiši in za telesno snago otrokovo. Mači, ki bi puztila otroka v umazanosti, samega sebi prepuščenega, ne bi kazala materine ljubezni.

Pa tudi za tečno hrano skrbite. Tu naj Vas opozorim na dva huda pogrška, ki se žalibog vedno bolj med nami razširjata.

Čujem namreč, da se na mnogih krajih otrokom ponuja in sili vino ali celo žganje. Otrok se izpočetka brani, potem se privadi in nespametni starši se smejejo, ako otrok dobro potegne! Opojna pijača je za otrokov telesni razvoj škodljiva; posebno škoduje razvitku možgan, ki so duši za mišljenje neobhodno potrebni. Kaj ne, ako preveč piješ, se ti v glavi zmeša, in pijanec iz navade ima kratko pamet, skoraj bebec postane, pa tudi telesno hira in mnogo jih umrje prezgodnje smrti. Ako škoduje opojna pijača odraslemu človeku, ki ima telo in možgane že razvite, ali ne bo toliko bolj škodovala otroku, pri katerem je v telesu in v glavi še vse nerazvito in jako nežno, pa zato alkohol še bolj lahko pokaže svojo razdiralno moč; tudi obstoji silna nevarnost, da otrokovo telo, otroški možgani te razdiralne moči ne premagajo, ampak se pokvarijo, v razvitku zaostanejo, pa ostane otrok telesno slab, slab na umu, slab na pameti.

Tudi čujem, da se ponekod širi pogubna razvada, da se zjutraj otrokom in sploh vsej družini daje čaj, v katerega se vlija žganje, ali celo špirit. V tej razvadi je dvojna nevarnost. Prvič dobi otrok pa tudi odrasli premalo redilne hrane, kakor jo telo potrebuje, da raste in da si nadomesti, kar pri delu potroši. Čaj namreč nima redilnih moči, ampak le bolj živce razdraži; kar še v večji meri velja o žganju in špirtu. Kako bi se torej otrok mogel razvijati, ako ne dobi dovolj redilnih snovi? Telesni razvoj mora zaostati, mišice in živci ne morejo postati krepki in močni, tudi kri se kvari in ni čuda, ako so otroci telesno slabotni, bledih in upadlih lic. Ko delim zakrament sv. birmе, sem silno žalosten, ker se vedno bolj zmanjšuje število otrok lepih rdečih lic in bistrega razuma.

Starši, prosim Vas, opustite omenjene pogubne razvade! Saj vendar svoje otroke ljubite, saj vendar želite imeti zdrave in brihtne sinove in hčere! In ali se ne bojite Boga? Kaj pa pravi peta zapoved božja? Zoper njo se ne greši le z ubojem, ampak tudi z vsakim de-

janjem, s katerim se zdravje bližnjega kvari. Torej ne dajajte otrokom ne vina, ne žganja, marveč jim vzbujajte v srcih gnjus do teh opojnih pijač; ne dajajte zjutraj ne sebi, ne otrokom čaja z žganjem, ali z rumom, ali s špiritom! Uživajte domačo hrano!

b) Mladenič in dekle.

Kar sem rekel o hrani in pijači za otroke, to velja tudi za mladeniče in za dekleta. Hrana naj bo navadna, domača; ker ta ima v sebi onih snovi, katere potrebuje telo za dobro kri in za vzdrževanje svojih moči.

Ako greš na delo, pa imaš zjutraj črno kavo, čaj z žganjem ali žganje s kruhom, to ni dobro, ne daje novih moči, ne nadomestuje moči izgubljenih pri delu; saj nimajo redilnih snovi, pa samo živce razdražujejo. Zato pa tudi taki delavci niso vztrajni, hitro opešajo. Tako pravijo zdravniki, tako uči izkušnja.

Ker pa v mladeniču in dekletu strasti postajajo bolj silovite, ker se posebno poželjivost razvija in je zmagonosna borba ravno od telesnega zdravja mnogo odvisna, moram o tem nekoliko več izpregovoriti.

Človek trdnega zdravja in krepko razvitega živčevja se mnogo laglje ustavlja poželjivosti, kakor pa človek, ki ima izprideno kri, ali mu je živčevje opešalo. Posebno hudo je, ako se telo navadi na poželjivost in so dotični živci razburjeni, naglo razdražljivi: zato se poraja v takem človeku mnogo hudih izkušenjav in tudi domišljija se omadežuje.

Domišljija je prekoristna moč v človeku, dokler je urejena in čista; gorje pa mladeniču in dekletu, ako se domišljija pokvari, omadežuje! Pri vsaki priliki, naj bo sama po sebi tudi nedolžna, predstavlja omadeževana domišljija rada prav živo razne nespodobnosti. Ali ni to mučno? ali ne napeljuje na greh?

Pa ne samo mučno, tudi za popolno telesno zdravje je škodljivo. Saj vsakdo sam ve, da je domišljija v tesni zvezi s telesom in z njegovimi živci, pa zato grda domišljija hitro vzbudi v telesu hudo poželenje, razdraži živce, kateri prepogosto razdraženi pešajo.

Kako važno je torej, da si domišljijo ohranimo čisto in neomadeževano, da si hudega poželenja v telesu ne vzbujamo! Laglje bomo živeli, laglje se bomo varovali grehov, laglje si bomo ohranili sveto čistost in nepokvarjeno sramežljivost.

Kaj nam pa v tem oziru najbolj škoduje! Na to kratek odgovor. Opozoriti hočem na tri nevarnosti.

Najpoprej škodujejo domišljiji in po domišljiji tudi telesu nesramne misli, nesramno govorjenje in petje in nespodobna dejanja.

Kdo ne pozna teh nevarnosti? Kaj ne, misli vzbude domišljijo k dotičnim podobam, domišljija pa razdraži telesne živce, po katerih se vzbuja meseno poželenje. Grde misli so pa le prepogostokrat posledice nespodobnih govorov in pesmi, ki torej po domišljiji razdražujejo in kvarijo telo. Kako hudo pa so šele nespodobna poželjiva dejanja!

Odtod mnogo grehov, mnogo pohujšanja, pa tudi mnogo telesne pokvarjenosti vsaj v tej smeri, da se telo ne more strastem tako odločno in uspešno ustavljati. Bolnišnice in norišnice nam pa prikazujejo prežalostne sadoe pri onih, ki so se temu grehu dolgo časa pogostokrat in strastno prepuščali.

To je splošen, resničen nauk. No, ne zadostuje; moram še na one prilike opozoriti, pri katerih je največ nevarnosti, da se izpridi mladenič, izpridi dekle, ker je tam dosti slabega govorjenja, mišljenja in dejanja.

Sem spada pijančevanje in ponočevanje. Kaj se po gostilnah in pri ponočevanju govori, kaj prepeva, kaj misli in kaj dela? Ali ni le pre-mnogo nespodobnosti? Ali se ne omadežuje domišljija? Ali se ne vzbuja mesena poželjivost? Ali se posledice ne poznajo vse poznejše dni?

To posebno, ako se preveč pije. Mladenič zapravlja denar, kri mu zavre, v glavi se mu zvrtil, želodec kvari in več ne ve, kaj govori in kaj dela. Drugega dne mu je v telesu jako slabo. Starši ga karajo, on se sramuje, togoti, pa je surov in morda še domače preklinja. Kako ga mora boleti, ko se zave, da je grešil,

da je nedeljo ali praznik oskrunil, da je Boga razžalil, da je dušo umazal, da je morda nebo izgubil in pekel zaslužil. In posledice? Morda telesno ne peša posebno — ker če pijančuje navadno le enkrat v tednu se močno telo kmalu popravi —, toda poželjivost je zmeraj silnejša, odtod mnogo skrivnih grehov, vest ga peče; odtod nemir, razdražljivost, surovost, kletve. Ali so te posledice za telo zdrave? za veselo življenje koristne? za dušo srečne?

Kaj pa, če je s popivanjem in ponočevanjem združeno grešno znanje in mladenič išče ponočne prilike, da zadosti svoji strasti, katero so pijača in umazani govori še bolj razvneli? O teh dejanjih moram molčati. Le Vas, krščanska dekleta, prosim in rotim, spoštujte svojo dekliško čast, varujte svojo deviško čistost, varujte svoja telesa v nežni sramežljivosti, ne izpostavljajte nevarnosti svoje največje lepote, svoje nedolžnosti! Potem boste ostale zdrave na duši in na telesu, ostale boste srečne in zadovoljne, pripravile se boste za srečen zakonski stan, pa boste dobre žene svojih mož, zdrave matere zdravih otrok.

Razen pijančevanja in ponočevanja naj omenim še ples. Ko bi bil ples samo to, da se nekoliko poskoči, bi mu nihče ne ugovarjal. Toda, kaj pa na ples tako silno vleče? Huda, bolj ali manj skrivna poželjivost! Kaj se pa pri plesu navadno godi? Kaki so pogovori in kake šale? Kake strasti in kaka dejanja v lahkomišljeni družbi mladeničev in deklet? Ako se zraven še precej pije in so plesavke predrzne ali se ples more vršiti brez smrtnih grehov? In ali vse te okolnosti ne kvarijo telesa, ali mu ne vžigajo ognja strastne poželjivosti, ki potem v njem ostane in tli in ga razjeda?

Prosim Vas, očete in matere, od mladih nog vsajajte otrokom v srce sovražnost do pijače, do nezmernosti in do razuzdanega plesa! Ko iz otroka postane mladenič in dekle in se jim začno razvijati razni hudi nagoni, z ljubeznijo jih poučujte in svarite ter jih odločno odvracajte od posedanja po krčmah, od ponočevanja in plesa. Otroci Vaši naj bodo v Ma-

rijini družbi, naj pristopijo našim izobraževalnim društvom, kjer bodo čitali dobre knjige in časnike, čuli mikavnih govorov in se tudi sami vadili v govorjenju; zapišejo naj se mladeniči v naša telovadna društva, da dobe sebi primerne razvedrila in se telesno okrepe. Mladič in dekleta naj si napravijo „Čebelico“, da se zgodaj nauče prepotrebne varčnosti in bodo mogli kdaj biti dobri in zdravi gospodarji, dobre in zdrave gospodinje. Zraven Vas prosim, molite, častite prečisto Devico in božje Srce Jezusovo, pa prejemajte radi sv. zakramente!

c) Odrasli.

Vkljub vsej skrbi za telo v otroških in mladih letih, jih bo vendar že v tej dobi mnogo umrlo. Daj Bog, da bi vsi srečno in v milosti božji odšli iz časnosti v večnost! Marsikatero prav nedolžno pokliče Bog k sebi, ker jih ima rad; pa jih reši iz nevarnosti zapeljevanja, da se ne bi izpridili in pogubili; marsikateri so si pa sami nakopali bolezen in so sami zakrivali smrt in daj Bog, da bi se bili v tem času spokorili in zveličali.

Kdor pa doseže popolno starost, postane mož ali žena, ali živi kot samec v deviškem stanu ali vsaj spokorjen v čistosti, naj pazi na telesno zdravje, in naj se varuje, da si ne oslabi in pokvari živčevja uporabljajoč ona ista sredstva in varujoč se istih nevarnosti, kakor mladenič in dekle.

Ako si zdrav, živi trezno, zmerno in čisto, pridno in mirno delaj v svojem poklicu v hiši, na polju, v gozdu, v tovarni, v rudokopih, pri svojem obrtu, pa si ne boš po lastni krivdi nakopal bolezni, premagoval boš telesno razburljive strasti in mirno pričakoval dneva, ki ti ga je določil Bog, da se preseliš k njemu uživati plačilo za zvesto službo na zemlji.

Ce si pa v mladosti morda sam sebi kako bolezen nakopal, ali si z razuzdanim in nerodnim življenjem svojo domišljijo omadeževal, v svojem telesu poželjivost razvnel, pa radi tega veliko bolečin in še več skušnjav trpiš, potrpi, oziraj se na križanega Jezusa, bolečine in skušnjave

daruj njemu za pokoro, zahvaljuj se mu, da te ni poklical v večnost o času tvojega grešnega življenja, moli in prejemaj sv. zakramente, pa se boš prav lepo pripravil za srečno in mirno smrt.

Odrasle vse še prosim, bodite mladini lep zgled čistega in treznega življenja! Očetje in matere, nikar ne dopustite grdega govorjenja v vaši hiši ali pri skupnem delu, nikar ne puščajte otrok v slabe tovarišije ali k ponočnim delom! Bodite trezni! Kako lepo bi bilo, ko bi mnogi odrasli, posebno očetje, s popolno zdržnostjo od opojnih pijač dajali lep zgled mladini, lep zgled svojim sinovom! Bog daj!

Prav po domače in na drobno sem vam razložil, kaj je človek, kaj smo dolžni svoji duši in kaj svojemu telesu, ako hočemo sami sebi dobro, zdravje na duši in na telesu, časno in večno srečo, ako se hočemo zveličati in se udeležiti vsega zasluženja in vsega odrešilnega dela našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa.

K temu naj vam pa pomorejo tudi trije jubileji, tri slovesnosti, katere bodemo praznovali letos. Kateri so ti jubileji?

1. Lurd.

Najpoprej je jubilej lurški. Dne 11. februarja je ravno petdeset let, odkar se je prečista Devica Marija prikazala mali Bernardki v Lurdu. Ni sicer verski nauk, da so ta prikazovanja resnična, vendar jih pa vsa petdesetletna zgodovina tako dokazuje, da bi bilo prav nespametno o njih dvomiti. Preveč se je čudežev dogodilo in to pri belem dnevu, pred mnogobrojnimi množicami, pred vernimi in nevernimi zdravniki, ki so jih preiskovali in od katerih se je mnogo stotin izpreobrnilo. In koliko tisočev ljudi vsako leto tja zahaja počastit Brezmadežno, prosit jo pomoči v dušnih in telesnih potrebah!

Toliko število čudežev je prav za prav slabo znamenje; dokazujejo namreč, da živimo v časih poganskih, za pravo krščansko vero nevarnih; ker le taki časi potrebujejo tako

izrednega razodetja božjega. Časi so pa res taki, kakršne nam slika Gospod, ki pravi, da pridejo časi, v katerih bi se še izvoljenci mogli zapeljati. Kako dobra mati je torej prečista Devica Marija, ki nam za naše versko nevarne čase toliko čudežev od Boga izprosi.

Njej na čast smo sklenili meseca majnika iti v Lurd. Jaz pojdem z vami; le mnogo naj se vas oglasi, da bo prvo slovensko romanje častno za nas in za prečisto Devico in Mater Marijo. Na veliki Šmaren bomo pa v Ljubljani priredili veliko lurško slovesnost za može in mladeniče naše škofije. Slovesnost bo dvojna: v cerkvi in zunaj cerkve. Razpored se bo o pravem času naznanil. Upam, da se tega dne prav mnogo častivcev nebeške naše Matere zbere v beli Ljubljani.

2. Sv. Oče Pij X.

Sv. Oče Pij X. pa bodo praznovali 18. septembra svojo zlato mašo. Rojeni so leta 1835 v Riese na Laškem od preprostih staršev; v mašnika pa so posvečeni l. 1858., torej ravno pred petdesetimi leti. Naš sv. Oče so namestnik samega Jezusa Kristusa, naslednik sv. Petra, glavar svete katoliške Cerkve: zato se bomo tudi mi veselili, ko bodo v krogu premnogih škofov imeli svojo zlato mašo, pri kateri, kakor upam bom pričujoč tudi jaz.

Pri nas doma imamo dvojno praznovanje. Prvič so se nekatere odlične gospe zavzele in so nabrale prispevkov, da napravijo cerkvene obleke in sv. posod; vse se bo po želji sv. Očeta poslalo v misijonske kraje, kjer pomanjkanje trpé. Za ta namen so mnoge župnije darov poslale. Gospe same so za podarjeni denar kupile platna in drugih potrebnih stvari, skrojile in sešile in okrasile so vse. Prav lepa je bila izložba vseh izdelkov 9. in 10. februarja v Ljubljani. Blagim gospem, pa tudi vsem dobrotnikom in dobrotnicam po deželi naj ljubezen in spoštovanje do sv. Očeta poplača dobri Bog.

Po sklepu škofovskega odbora na Dunaju se bo zlata maša sv. Očeta slavila med 18. sep-

tembrom, in 16. novembrom, med dnevi njihovega posvečenja v mašnika in njihovega posvečenja v škofa. Način, kako in čas, kdaj bomo pri nas to slavnost priredili, bom pravočasno naznanil.

Pri shodih Marijinih družb, pri sestankih izobraževalnih društev se tudi sv. Očeta spominjajte; posebno pa prosim, spominjajte se sv. Očeta v molitvah. Ali smem upati, da se jih bote spominjali pri vsaki večerni molitvi, pri vsaki sv. maši, pri vsakem sv. obhajilu?

3. Naš vladar Franc Jožef I.

Naš cesar pa imajo še bolj izreden in nenavadan jubilej dne 2. decembra. Tega dne namreč bo minulo ravno 60 let, odkar vladajo našo. Avstrijo kot vreden naslednik slavnih cesarjev iz prestare habsburške rodovine.

Koliko so v teh dolгих letih delali, koliko pretrpeli, koliko grenkih ur preživeli! Ziveli niso zase, marveč edino za svoje narode, da, za narode, od katerih jim niso ravno vsi vedno hvaležni bili.

V teh letih smo imeli več krvavih vojska; ustava se je spreminjevala, dokler nismo dobili splošne in enake volilne pravice; večkrat se je poizkusilo podreti stebre sv. katoliške cerkve; da se to ni zgodilo, so preprečili naš cesar, ki so vereni in bogaboječ mož; ako pa imamo vendar več cerkvi krivičnih postav, krivi so narodi sami, ker so v dunajsko zbornico poslali kot svoje zastopnike može Cerkvi in Bogu sovražne.

To šestdeset letnico presvetlega našega vladarja bomo tudi v naši škofiji slovesno praznovali. Saj smo zvesti Avstrijanci, saj vidimo v cesarju od Boga nam danega najvišjega svetnega poglavarja, kateremu moramo, pa tudi hočemo biti pokorni ne le na videz radi kazni, ampak tudi v vesti radi Boga.

Cas in način tega praznovanja se določi in oznani bolj na jesen. Sedaj pa za svojega vladarja molimo in v vsem svojem nastopu pokazujmo, da smo mu kot verni Slovenci zvesto vdani.

Sklep.

Tako bo tekoče leto polno živahnega, spodbudnega in plemenitega gibanja. Prosim Boga, naj nas Slovence obvaruje pred organiziranimi zapeljivci; naj nam ohrani največo od vseh milosti, namreč milost sv. vere, katere se hočemo vredni izkazati z gorečo molitvijo posebno pred tabernakelnom, s pogostim in z vrednim prejetjem svetih zakramentov, s pravim, bogoljubnim, treznim in čistim krščanskim življenjem, s presrčno ljubeznijo do prečiste Device Marije in z globokim češčenjem božjega Srca Jezusovega,

V to ime naj vas blagoslovi troedini Bog, Oče, Sin in Sv. Duh. Amen.

V Ljubljani na Svečnico 2. februarja 1908.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Postna postava za ljubljansko škofijo.

Pooblaščen od svetega Očeta dné 14. junija 1906 morem za našo škofijo dopustiti tudi za tekoče leto gledé posta mnoge polajšave od splošne cerkvene postave. Vsi verniki naj pazijo na sledeče določbe:

I. *Dnevi strogega posta* t. j. dnevi, o katerih se ne sme meso jesti in je dovoljeno samo enkrat se nasititi, so:

1. Pepelnična sreda in zadnji trije dnevi velikega tedna.

2. Petki v štiridesetdanskem postu in v adventu.

3. Srede, petki in sobote v kvaternih tednih.

4. Vse od cerkve zapovedane vigilije, t. j. dnevi pred binkoštimi, pred praznikom svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svetnikov, brezmadežnega spočetja in pred božičem.

II. *Dnevi nekoliko polajšanega posta*, t. j. o katerih je dovoljeno le enkrat se nasititi, zraven pa dovoljeno opoldne jesti meso, so:

1. Vsi ostali dnevi štiridesetdanskega posta razen nedelj.

2. Srede v adventu.

III. *Dnevi same zadržanosti od mesa*, t. j. dnevi, o katerih je dopuščeno večkrat se nasititi, ni pa dovoljeno mesa jesti, so:

Vsi ostali petki celega leta.

IV. *Ob sgoraj (pod I. in III.) prepovedanih dnevih je vendar dovoljeno meso jesti:*

1. V vsej škofiji, kadar na prepovedan dan pride cerkveno zapovedan praznik.

2. V onih krajih (ne v celih župnijah), kjer se slovesno obhaja praznik cerkvenega patrona, ali pa je semenj.

3. Nekaterim osebam in sicer:

vsa dan smejo meso jesti delavci v rudokopih in v tovarnah, sprevodniki po železnicah, popotniki, kadar morajo jesti v železniških gostilnah; vsi, ki so z družino in postrežniki zavoljo zdravja v kopelih; vsi, ki so po okolnostih primorani jesti v javnih gostilnah in oni, ki so od drugih odvisni, pa si ne morejo oskrbeti postnih jedi.

V. Vse postne dni je dovoljeno postne jedi zabeliti s svinjsko ali sploh tudi živalsko maščobo.

VI. Ob dnevih posta in ob nedeljah v štiridesetdanskem postu se pri istem obedu ne smejo jesti ribe in meso.

Kar se tiče večerje o dneh nekoliko polajšanega posta, prosim in želim, da se zvečer meso ne bi jedlo; vendar pa zavoljo dosedanje navade dopuščam nekoliko mesa tudi pri večerji vsem, razen duhovnikom svetnim in redovnim, katerim tudi ni dovoljeno uživati pri večerji mesne juhe.

Vse one, ki se bodo danih polajšav poposluževali, opominjam, naj si pomanjkanje v postu nadomeste z drugimi dobrimi deli, na primer z molitvijo, ako izmolijo dotične dneve po petkrat „Oče naš“ in „Češčena Marija“ na čast petim ranam Jezusovim, ali pa z obilnejšo miloščino potrebnim siromakom.

Gospodje župniki in spovedniki so pooblašчени, da smejo v slučajni resnični potrebi prepoved o zauživanju mesa še bolj zlajšati, vendar pa ne več, kakor samo na eno leto. Kdor méni, da mu je stalne dispenze ali polajšave potreba, naj se zastran tega obrne na kn.-šk. ordinariat.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.